

Brassói Lapok

XL. évfolyam

175 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Vasárnap

1934. évi augusztus 5

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK BELÉNYEST ÉS VASKOHT!

Az egész világ aggódó részvétellel fordul Berlin felé

Mi lesz? Mi lesz? Mi lesz?

Hitler népszavazással akarja alátámasztani az alkotmányellenesen megszerzett hatalmat

Ijesztő hírek és kombinációk a francia sajtóban
Végérvényesen felbomlott a német—olasz fasiszta egységi front

Berlin, augusztus 4

Most fenntartás nélkül le lehet írni azt a közkeletű szót, hogy az egész világ érdeklődése Hindenburg halottas ágya felé fordul.

A világerdeklődésből valószínűleg sok jut a halott elnök személyének is, de kétségtelen, hogy a haláleset mögött újabb sorsfordulatot sejt a meggyötört emberiség.

Hindenburg halálával eltörött az a kicsi fém is, amely Hitlerék politikai kalózkodását letompította. Hitler most már formailag is korlátlan ura lett a Német Birodalomnak és a háború utáni pszichózis kitermelte azt a korlátok nélküli egyeduralmat, amelyből megint csak az új világéges születhetik meg. A nemzetiszocializmus, amely eszközeit és módszereit a bolsevizmustól kölcsönözte, most megminta a maga nemzetiszocialista Stalint is.

Ismerjük mit jelent a népszavazási komédia és borzadva gondolunk azokra a sajtóközleményekre, amelyek a francia lapokban látnak napvilágot.

Ezek szerint, például, az osztrák kérdésben, az angol tiltakozás ellenére is meg fog történni a nemzetközi intervenció Németország ellen. A franciák úgy tudják, hogy Mussolini teljesen melléjük állt, sőt a pápával is megegyezett a francia diplomácia. A kombináció már arról is beszél, hogy nincs messze az olaszok fegyveres beavatkozása és ez esetben a katolikus német államok Ausztriával egyesülnének. Nem lehet tudni, mennyi ebből az igazság, de a fasiszta egységi frontja mindenesetre felbomlott és Hitlernek saját országán belül sincs meg az a népszerűsége, amelyre pedig olyan büszkén hivatkozott. A pápa is stigmatizálta a horogkeresztes mozgalmat; kudarc kudarc után és most egy halott, akin, mint lépcsőn, Hitler uralomra lép.

Mi lehet ebből? Hogyan szabadulhat ebből az egérfogóból a kaosz szörnyű lovagja?

Borzalmas rá gondolni és mégis kénytelen mindenki erre gondolni...

Hindenburg ravatalánál

A részvét és az aggodalom száll Németország felé. A részvét, mert elvesztette az egyetlen embert, akinek korlátlan tekintélye alkalmas volt arra, hogy kellő pillanatban gátat vessen az elfajult gyűlölködés politikájának, akinek a korral és tapasztalattal járó mérséklése még némi bizalomra adott reményt a külföldnek.

Az új rezsim olyan hatalmat adott Hitler kezébe, amilyenről a császári Németország urai is legfeljebb csak álmodoztak. Csak a pillanatnyi helyzetet lehet felmérni. Ez pedig: külföldön a legteljesebb szkepticizmus, belföldön pedig igen sok titkolt és nyílt remény összeomlása.

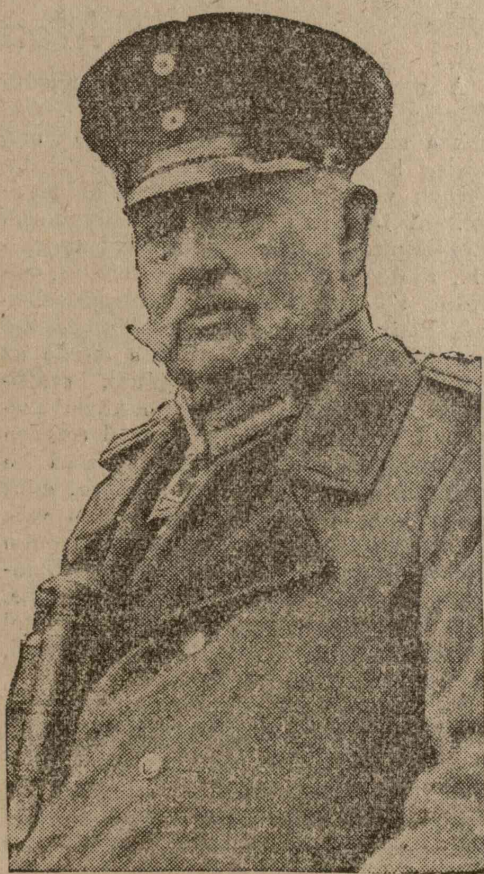
Külföldön attól tartanak, hogy Hitler korlátlan hatalmával megszűnik a látszatközvétség is és igyekezik megvalósítani külpolitikai és fegyverkezési elképzeléseit mindenre tekintet nélkül és ha ez nem is jelent pillanatnyi háborús veszélyt, még nagyobb védelemre kényszeríti Németország szomszédait. Véget vet még a reménynek is, hogy — akár a Népszövetségen keresztül, akár közvetlen megegyezéssel — megszüntetik a szinte hisztérikus háborús félelmet és fegyverkezési örületet.

Hitler kettős tisztsége nemcsak a német monarchisták reményeit törte össze, hanem keresztülhuzta azok számításait is, akik az alkotmány utolsó mentővárának tekintették az elnökséget.

A német nép nagy tömege annyira bizott Hindenburg mérséklő befolyásában, hogy rajta keresztül nyújtott bizalmat a nemzetiszocialista rezsimnek. Hitt abban, hogy ha Hindenburg hozzájárult, még meggyőződése ellenére is ott kell

állani az elnök mögött.

Az, hogy Hitler népszavazási komédiával kívánja megerősíteni, amit a német

Hindenburg utolsó arcképe

nép megkérdezése nélkül, törvény és alkotmány ellenére amugyis már elrendelték, semmivel sem járul hozzá a bizalom megerősítéséhez. Ennél sokkal jobban tisztában van mindenki a nemzetiszocialista rohamosztagok fegyveres ellenőrzése alatt végrehajtott szavazások értékével.

A NEUDECKI KASTÉLYBAN

Neudeckben ünnepi csend, teljes munkaszünet jelzi, hogy még ott van kiterítve Németország nagy halottja. A forgalmat a közeli országutakról másfelé irányították, hogy semmi se zavarja az ünnepélyes csöndet. A kastély előtt egy diszszázad áll mozdulatlanul őrséget.

Az egész birodalom a legmélyebb gyászban van és külföldről is egyre özönlenek a részvét megnyilvánulásai.

Angliában az egész sajtó a legmélyebb részvét és elismerés hangján emlékezik meg Hindenburgról. A király külön részvétáviratot küldött Hindenburg fiának.

Amíg a lapok tisztelettel emlékeznek meg Németország „great oldman”-járól, a jövő helyzettel szemben kevés bizalmat fejtenek ki.

A Evening News azt írja, hogy senki sem tudja megmondani, mit veszített Németország Hindenburg halálával, akit normális körülmények között is nehéz lett volna pótolni. Hogy mi lesz a halálával beállott változás következménye, ma még nem lehet eldönteni, de annyi biztos, hogy

ugy Németországban, mint határain túl, olyan befolyások érvényesülnek, a

melyeket Hitler nem tud lemérni, de amelyekkel mégis számolnia kell.

A francia közéletben és a sajtóban ugyanilyen mély gyász van, de ugyanígy felhangzik az aggodalom is.

A Temps „Hindenburgtól Hitlerig” című vezércikkét azzal kezdi, hogy nincs többé német köztársaság, német kormány, csak Hitler van. A lap úgy véli, ha a Hindenburg mögötti erők behódolnak Hitlernek, akkor Hitler a végsőkéig kifejleszti megindított mozgalmát és csak most kezdődik meg igazán az új Németország megteremtésének kísérlete.

Argentina és Brazília kormánya ötnapos gyászt rendelt el az országban Hindenburg halálára.

A magyar kormányzó személyes táviratban fejezte ki a maga és Magyarország részvétét. Elhatározták, hogy a Hindenburg nevét viselő székesfehérvári gyalogezred tiszti küldöttségrel képviselteti magát a temetésen.

„KRISZTUST HIRDESSÉK NÉMETORSZÁGBAN”...

Rendkívül érdekes a birodalmi püspök nyilatkozata, amelyben méltatja az elhunyt elnök személyét és tevékenységét.

— Utolsó hozzám intézett szavai — mondotta a püspök — így hangzottak:

„Gondoskodjék arról, hogy Krisztust hirdessék Németországban”

— Intelmét a német evangélikus egyház a nagy halott hagyatékaként őrzi. Történelmi öröksége, mint Hitler, az

Tessék kívágni és eltenni!

2. sz. SZELVÉNY

a B. L. augusztusi
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab augusztusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934 augusztusi havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszedhetőek Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában; mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az új ságot.

ben nyugszik, akivel együtt akarunk dolgozni a birodalom felépítésén.

ELNÖK HELYETT — VEZÉR, UTÁNA NÉPSZAVAZÁS

Hitler utasítást adott a birodalmi belügyminiszternek, hogy adjon ki rendeletet arra vonatkozólag, hogy őt

ne nevezzék birodalmi elnöknek.

Ez a cím — amint mondotta — érzésünk szerint elválaszthatatlanul fűződik a nagy halott nevéhez.

Hivatalban ezután csak birodalmi kancellári és vezéri címzést szabad használni.

Kijelentette továbbá Hitler, hogy az elnöki tisztség ráruházását a német nép által is szankcionálni akarja és ezért elrendeli a népszavazás mielőbbi megtartását.

A Hindenburg-gyász-ünnepség programja

A német birodalmi kormány a Hindenburg-családdal egyetértésben, a következőkben állapította meg az elhunyt birodalmi elnök gyászünnepélyét:

Hétfőn délelőtt 11 órakor a birodalmi gyűlés tart gyászünnepélyt, amelyen Hitler mond emlékbeszédet Hindenburg-ról.

Kedden hajnalban Hindenburg holttestét Neudeckből elszállítják a tannenbergi emlékműhöz. Az állomásig katonai díszmenet kíséri az elnök holttestét, a végállomástól az emlékműig ugyancsak katonai díszkísérettel szállítják.

A ravatalt az emlékmű előtt felállított oltáron helyezik el.

Kedden háromnegyed 12 órakor, amikor a temetési gyászszertartás megkezdődik, Németország egész területén egyperces mély csendnek kell lenni. Megállanak az összes üzemek, a vasutak, az országúti és városi forgalom is szünetel és a gyalogjáróknak is meg kell állni egy percre.

Az egyperces szünet után Németország minden állami és társadalmi szervezete gyászülést tart.

CSAK LUDENDORFF, NEM GYÁSZOL...

Ismeretes, hogy Hindenburg és Ludendorff között régebben elhidegült a viszony. Ludendorff számtalanszor igyekezett igazolni, hogy Hindenburg történelmi dicsőségének jó része őt illeti meg.

Mindezt a volt vezérkari főnök beteges kíváncsiságának tudták be, Hindenburg pedig hallgatással tért napirendre Ludendorff támadásai felett.

Münchenből érkező jelentés szerint, Ludendorff még a halálában sem bocsátott meg Hindenburgnak. München minden házára kitűzték a gyászlobogót, egyedül a Ludendorff-házra nem. Amikor ezért Ludendorffot felelősségre vonták, kijelentette, ő a háború befejezése óta nem tűzött ki lobogót a házára és most sem lehet arra kényszeríteni.

Ludendorff eljárása az egész birodalom területén nagy visszatetszést keltett.

Páris, augusztus 4

A párisi lapok közlése szerint Berlinben nagymennyiségű röpcédulát szórtak szét ezzel a tartalommal:

— Hitler megölette Dollfust és aztán cserbenhagyta az osztrák nemzetiszocializmust.

Fél-elégtételként Maniunak

Szabadságolták Uica tábornokot

Tatarescu miniszterelnök hosszasan tanácskozott Bratianu Dinu pártelnökkel, majd királyi kihallgatásra ment Szinajába

Szeptember 10-én kerül kibocsátásra a belföldi kölcsön

Bukarest, augusztus 4.

A hadügyminisztérium pénteken a cenzurahivatal útján közleményt adott ki, amely szerint Uica tábornokot, a II. hadtest parancsnokát, augusztus 2-ikával, azaz csütörtöktől fogva szabadságolták. Uica tábornok helyettesének a személyét illetőleg a hadügyminiszter a mai nap folyamán határoz.

A kormány, illetőleg a hadügyminisztérium tehát részben eleget tett Maniu kívánságának, aki — mint ismeretes — Pomponiu ezredes utódjának, Chiru ezredesnek a katonai ügyészség élére való beiktatása kihívó ünnepélyességére és Uica tábornoknak az új katonai főügyészhez intézett levelére rámutatva kérte a parlamenti Skoda-bizottságot, hasson oda, hogy a hadtestparancsnokot és az új katonai főügyészt menesszék, mert nem válnak a hadsereg és az ország becsületére. Általában a közvélemény is egyet értett Maniunak abban, hogy a Pomponiu-féle

Maniu-ellenes hamisítás ügyében megindított új vizsgálat tárgyilagos levezetése érdekében kíváncsok Uica tábornoknak és új katonai főügyészének az eltávolítása azok után, amik Chiru ezredes tüntetően ünnepélyes beiktatásán elhangzottak. Most még csak az a kérdés, hogy Chiru ezredessel, akit a Maniu-barát sajtó szintén hevesen támadott, mi történik?

A II. hadtest hadbírójának ügyész-ségén egyébként gyors tempóban folyik a parlamenti Skoda-bizottság előtt kétség-telenül leplezett jegyzőkönyvhamisítás új vizsgálata, amelyet Petrescu őrnagy folytat. Az őrnagy, miután részletesen kihallgatta a két törzserőmester-jegyzőt, akik állításuk szerint Pomponiu ezredes és Stoica Hagi alezredes utasítására hajtották végre Seletzky vallomásának Maniura nézve kedvezőtlen értelemben való megváltoztatását, — tegnap a hadbíró-ságra szállította Jilaváról Seletzkyt és szem-besitette Ilie György törzserőmesterrel.

Seletzky elismerte, hogy ő a vizsgálat folyamán bizonyos összeget ajánlott fel Ilie-nak a meghamisított jegyzőkönyvfogalmazványok ellenében, arra a 10 ezer lejre vonatkozólag azonban, amelyről Albisor törzserőmester a parlamenti bizottság előtt beszélt, kijelentette, hogy nincs tudomása.

Szembesítette Petrescu őrnagy a két törzserőmesterrel Macsekkel, Seletzky helytartóját is, aki ezuttal sem tagadta, hogy a bizonyító erejű két meghamisított jegyzőkönyvfogalmazvány eredetijéért igenis százezer lejt fizetett. Macsekkel való szembesítésük után Petrescu őrnagy szabadságra helyeztette a két törzserőmester-jegyzőt.

Pomponiu ezredes és Dan Pascu őrnagy kihallgatására ezután kerül sor. Petrescu őrnagy őket csak mint felvilágosítókat idézte maga elé.

Augusztus 20-ra maradt a szovétai értekezlet

Maniu — amint tegnap jelentettük — csütörtökön reggel elutazott a fővárosból, hogy visszatérjen Badacsonyra. A volt miniszterelnök azonban Predealon kiszállt és szobát vett a Palace-szállóban. Egy hírlapíró kérdésére, hogy minek tulajdonítható predeal-i látogatása, Maniu csak annyit mondott, hogy mindössze néhány órát szándékozik az üdülőhelyen tölteni, mert pár sürgős ügyet akar nyugodtan írásban elintézni. Este Maniu tovább utazott Kolozsvárra s onnan falujába.

A Maniu köréhez közelálló Epoca úgy értesül, hogy

Maniu hívei nem tartják meg a 6-ikára tervezett segésvári összejövetelt, hanem mégis Szovátnán tartják meg értekezletüket, mégpedig csak 20-án,

tehát a Maniu tiszteletére rendezendő nagy bukaresti disztrakoma lezajlása után. A szovétai értekezleten a Maniu-csoport követelni fogja a pártvezetőségtől, hogy semmisítse meg a szeben- és szamosmegyei párttagozatok tisztújítását, mert azokat a Vajda-pártiak önkényesen eszközölték. Ezekben a megyékben ugyanis a vajdais-ták maguknak kaparintották meg a kizárólagos vezetést. A Maniu-híveknek ez a követelése minden bizonnyal újabb belső villongásokat fog felidézni a nemzeti-parasztpárt Erdélyi szervezetében.

A MINISZTERELNÖK ÉS PÉNZ-ÜGYMINISZTER SZINAJÁBAN

Tatarescu miniszterelnök tegnap este — Párisból való visszatérése óta első ízben — hosszasan megbeszélést folytatott Bratianu Dinu kormánypárti elnökkel. A miniszterelnök behatóan tájékoztatta a pártelnököt a kormány közeljövőbeli munkaprogramjáról s kifejtette takarékosági intézkedéseit az államháztartás egyensúlyának biztosítása érdekében. Ezzel kapcsolatban Tatarescu beszámolt párisi tárgyalásairól is. Politikai tekintetben Bratianu Dinu pártelnök elismeréssel adott kifejezést a miniszterelnöknek az alkotmánymódosítás kérdésével illetőleg tett nyilatkozata fölött, amely tisztázta a kormány politikai helyzetét.

Politikai körökben ezek után biztosra veszik, hogy a vasárnapi temesvári politikai és közigazgatási értekezleten a miniszterelnök és a pártelnök egyöntetű álláspontot fog képviselni minden kérdésben.

A csütörtökön délelőtt tartott minisztertanács által kiküldött miniszteri bizottság tegnap és ma ülést tartott s elvégezte a végső ésimatásokat az államgépezet egyszerűsítésére, a köztisztviselők felülvizsgálására és az álláshalmazos tilalmára vonatkozólag kiadandó szűkségrendeleteken. Antonescu igazságügyminiszter a szombat délelőtti minisztertanácsra terjeszti elő a tökéletesített rendeltörvényeket aláírás végett.

Tatarescu miniszterelnök és Slavesca pénzügyminiszter pénteken hivatali kihallgatáson voltak az uralkodónál Szinajában. A kormányfő és a pénzügyminiszter a napirenden levő kérdésekről tájékoztatta a királyt, így a kibocsátandó szükségrendeletekről, a kormány pénzügyi terveiről s különösen a belföldi kölcsönről. A miniszterelnök beszámolt a gazdasági bizottság tegnapi ülésének arról a határozatáról is, amely szerint a gabona-kormánybizottságot megfelelő hi-

telekkel látták el, hogy a buzaárát a vagononkénti 50 ezer lej körül tartsa fenn.

Itt említjük meg, hogy Slavesca pénzügyminiszter tegnap átvette a belföldi kölcsön előmunkálatait, amelyeket távollétében végeztek. A pénzügyminisztériumból nyert értesülés szerint a belföldi kölcsön szeptember 10-én kerül kibocsátásra olyan előnyös feltételek mellett, hogy a kormány teljes sikerre számíthat.

ÉRDEKES CAFOLAT

A belügyminisztérium közleményét adott ki, amellyel cáfolja a párisi Temps julius 31-iki számának azt a híreit, amely szerint a nagyszebeni Ostdeutscher Bote című hitlerista lapnál tartott házkutatás során négy személyt lelőttek. A belügyminisztériumi közlemény szerint ez a hír teljes egészében hamis. A cáfolatot a külügyminisztérium sajtóosztálya a külföldre is továbbította.

A Junian-ügy sürgős volt, a Maniue nem!

A parlamenti Skoda-bizottság tegnap délután és este Junian elnökletevét, a ki- nek a meggyanúsítása ügyét előző nap végleg lezárták, befejezte Cihosky tábornok volt hadügyminiszter kihallgatását. A tábornokot folyton az ágyvárak megállapításának a módja felől faggatták, tisztázni akarván azt a rejtélyt, hogyan kötötték ki a Skoda-szerződésben másfélmillió cseh koronával magasabb egységárát, mint amennyiért a Skoda az ágyukat előzőleg Jugoszláviának szállította? A volt hadügyminiszter következetesen kitartott amellett, hogy ő egészen más ártáblázat alapján járult hozzá a szerződésben megállapított árakhoz, mint amely most a bizottság birtokában van. Az eredeti táblázatok titokzatos módon eltűntek s az ő leváltása után más táblázatok kerültek a hadügyminisztériumba. Kérte, hogy a bizottság kutassa ki, hol vannak az eredeti ártáblázatok, hogyan, ki és miért tüntette el azokat?

Az ülés végén Hudita képviselő sérelmezte, hogy a bizottság bizonytalan időre elnapolja üléseit, mielőtt eleget tett volna Maniu ama kérésének, hogy a bizottság maga tisztázza a katonai hatóságoknak Maniu ellen elkövetett hamisítása-

ügyét. Hudita rámutatott arra, hogy a bizottság haladéktalanul tisztázta a Junian ellen felhozott vádakokat s megvédte becsületét. A pártatlanság és méltányosság szelleme azt kívánta volna, hogy Maniunak is ugyanilyen gyorsan szerezzenek elégtételt. Erre elég lenne még néhány nap s a bizottság ráérne azután is elna-

— Székelési zavarok, vastagbélhurut, puffadás, félelemérzés, bódultság, migrén és általános rosszullét esetén a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz a gyomor és a bélcsatorna tartalmát gyorsan kiüríti, a bélirigyek működését élénkíti, a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez.

polni üléseit. Így a bizottság elősegíti azt, hogy Maniu megrágalmazásának a kérdése függőben maradjon.

Hosszabb vita után Junian leszögezte, hogy a bizottságnak nincs módjában meg hosszabbítani vizsgálódásait s ennél fogva kénytelen a Pomponiu-ügy tisztázását a többi, még kivizsgálásra váró ügygel együtt elhalasztani addig, amíg az anyag rendezésére kiküldött szűkszerű bizottság elkészül munkájával.

A kortárs és a politika lovasai

*

„Latour nyakán kötél, Lambrecht szívében kés” — énekelte Petőfi 1848-ban, a bécsi forradalom idején. Most ezt mondhatná: „Röhm leterítve, Dollfuss halott, Rintelen öngyilkos, hányan következnek még?” A kortárs, aki ezekben a mozgalmas napokban él, véres csodákat láthat reggel, este. Ki fog ezek után még meglepődni Shakespeare királydrámáitól, ahol minden fölül gyilkos, mérgező, orgyilkosság mered, kis és nagy személyiségek hullanak el? Törékvések ott úgy lépnek keresztül személyeken, mint félredobott gerendákon, de ehhez hullát kell előbb csinálni az emberből!

A tegnap történelmét az iskolában tanítják, a ma történelmét az újságokból olvassa, a rádióból hallgatja ki a kortárs, aki oly szerencsés, hogy nagy ember lehet, mert nagy dolgokat megélni okvetlenül nagyságot lehel még a tuncy lélekbe is. A kortárs a kávéházban a feketéjéhez az újságban ingyen kapja a saját nagyságát, mely a történelem dörgéseinek és földrengéseinek visszhangja.

Nem ijed meg a kortárs egy kicsit a sok nagyságtól, a sok dörgéstől, rengéstől, a tüztől és vértől? Nem, a kortárs unalmasnak találja a világot a maga nagysága nélkül, már csak a világtörténelem vulkánjainál akarja meggyújtani a cigarettáját. És igaz van! Ha már beleszületett az Időbe, melyet nagy betűvel kell napjaiban írni, ha már nélkülözéssel, céltalan váltással, elhullással fizet azért, mert van, mert él, legyen meg neki a mindennapi véres cirkusza, legalább nem ingyen él! És nem ijed meg azért sem, mert érzi és tudja, hogy ugyanis már megijedniel. A dolgok a feje fölé nőttek, ami történik nem olysami, amit akar, vagy nem akar. Nem, a kortárs földrengésre van berendezkedve idegeiben és a vulkánok kénköves gázai az ózóna...

Forradalmak csaknem mindig megesszik csínálólakat. És ez elől az ellenforradalmak sem tesznek kivételt. A kortárs a mozgalmas és véres Időben azért áll a hűvösön és kapuk mögött az árnyékban, nem keveredve föltétlenül az eseményekbe, inkább választva magának a méző szerepét, mert tapasztalata van arról, hogy minden jó után rossz és minden rossz után jó következik. Ez a kortárs vulgair dialektikája. De a magasabb dialektika a gondolatot keresi, mely a történelmet megmagyarázhatná. És csodálatos; a magasabb dialektika találkozik, fedi a kortárs vulgair dialektikáját.

Mert nagy Időkben a dolgok értelme minden látszólagos zürzavar mellett is olyan egyszerű és átlátszó, hogy bonyolult filozófia és nehéz szerkesztési formulák nélkül is megtalálható. Hiszen a történelem logikája nem dolgozik más valamiről, mint csak azért, hogy egy bizonyos Idő és bizonyos kuszáltságok múltán a történelem értelme mindenki által megállapíthatóan, kimondhatóan a földszínen törjön. A történelem logikája nem más, mint az a törvény, mely az összes emberi történelem mélyében lappang, melyet nem az ember, legalább is nemcsak az ember csinál, mert már e természettől kapta, mint kényszerörökséget. Ez a törvény az, hogy minden a magasabbrendű felé fejlődik. Néha látszik ez, néha mintha az ellenkezője látszanék. De akkor egy bizonyos Idő múlva mindenkor földrengések következnek be az emberiségben és a földrengés igazítja a dolgok menetét egyenesre. Itélje meg a kortárs, hogy földrengés van e jelenleg! Nem kell ehhez érettségi bizonyítványt kérnie, sem doktorátust a világtörténelem tudományából.

Az emberi világ néha ringlispielek látszik és mintha nem lenne nehéz megnyergelni. Mintha csak bátran bele kellene ugrani, amikor szalad. Akinek sikerül, uralkodik és fölül van. Csakugyan: ringlispielek a világ akkor, amikor egy kor teljesen ki van érve. Akkor ugyanabban a menetben forog, forog a világ és mindennek meg van a maga megszabott, mindig ugyanaz a köre. Kiszolgálják és kiszolgálók mindig ugyanazok, érvényesülés, bukás mindig megismétlődő föltételek meg nem kerülhetők. Olyankor minden elrendezettnek, befejezettnek, végleg elintézettnak látszik és akinek eszébe jut változtatni ezen a befejezett és végleg elintézetten világon, fejjel megy a falnak. Ilyen befejezettnak látszott a világháború előtti világ, melynek wilhelmista változatát pilyan dusan tártá föl regényeiben Heinrich Mann. Ez ellen a befejezett, Sorsot jelentő emberiségi forma ellen az irodalom a dadaizmusnak nevezett örült költészet formájában láza-

dozott, abból indulva ki, hogy az örület és az örjítő ellen már csak örülettel lehet föllépni, a logika szétzúzódni a rendszer megmerevedett ostobaságainak sziklafalán.

A világháború utáni Idő mindmáig nem más, mint kísérletek a felhomlott ringlispielek helyett létrehozni az új ringlispielek. Az emberi dolgoknak egy olyan előre megszabott, mindig ismétlődő menetét, melynek körforgása olyan erős legyen, mint a Sors. Az Idő logikája, az a bizonyos, a történelem mélyén meghúzódó gondolat, a magasabbrendű felé való állandó kibontakozás, ellene van az új ringlispielek kialakulásának. Az emberiség katasztrófában van, előbb az új ut keresésének és megtalálásának nagy munkáját kell elvégezni.

A politika lovasai merészen fölugranak a történelemre, hogy megnyergeljék azt. Ugyugranak föl, mintha ringlispielek ugranának be. Helytelen volt a történelmi pillanatról való föltevésük és ez a tévedésük ilyen vagy olyan formában, de biztosan, mint a guillotine levágja a fejüket. Tragikumuk: a világtörténelem éppen adott mivoltában való tévedés.

És a kortárs? Mi van az egyszerű kortárral, aki természetes kívánsága szerint saját fejének veszélyeztetése nélkül szeretné megszűnti a felfordult Időt. Ugyanaz a Shakespeare, aki nek drámáiban annyit ölik egymást királyok, főrangok, bravok és orgyilkosok, már akkor tartogatott egy központi gondolatot arra, hogy ezt az általa föltárt véres és merényletes világot megítélje. Hamlettel mondatja el ezt az ítéletet, mely így szól: „Kifordult sarkából az Idő, ó jaj, hogy én születtem helyretolni azt”.

Az osztrák forradalom kitörése előtt készítettek Németországban fényképeket az osztrák forradalomról

Hatszáz felfegyverzett nemzetiszocialista betört Ausztriába — Életfogytiglani fegyházra ítélték a bécsi felkelés egyik vezérét — Szabadlára helyezték Renner volt kancellárt

Linz, augusztus 4

A Linzer Tagespost jelentése szerint Regensburgnál hatszáz főből álló, teljesen felfegyverzett nemzetiszocialista különítmény lépte át a határt.

Az osztrák katonaság feltartóztatta a különítményt és rövid harc után sikerült is szétverni őket.

A különítmény egy részét elfogták, a többiek elmenekültek.

A különítmény tagjai a Németországba szökött osztrák légiohoz tartoznak és valamelyik közeli táborból szöktek át a határon.

Német hivatalos körök véleménye szerint

a hatszáz ember csak a táborparancsnokság tudtával és a német határőrség segítségével juthatott át teljes fegyverzetel a határon.

ELETFÖGYTIGLANI FEGYHÁZRA ÍTÉLTÉK A 25-IKI PUCCS EGYIK VEZÉRÉT

Hudl Pál bécsi fakereskedő, aki órnagy egyenruhában vezette július 25-én a felkelőket a kancellári palotába, hazaárulásban, lázadás megszervezésében és végrehajtásának büntetésében bűnösnek mondotta ki a statáriális bíróság és életfogytiglani fegyházra ítélté.

RENNER VOLT KANCELLART SZABADLÁRA HELYEZTÉK

Megírta a B. L., hogy Schuschnigg kancellár a nemzetiszocialisták elleni harchoz szeretné megnyerni az osztrák szociáldemokrácia segítségét.

A szociáldemokratákhoz való közlekedéshez az első lépés ma megtörtént: kormányrendeletre szabadlára helyezték Renner volt kancellárt, az osztrák szociáldemokrata párt legismertebb vezérét.

Szabadlára helyezése igen jó hatást váltott ki az osztrák szociáldemokrata munkások között.

DEMOKRÁCIA HELYETT RENNI KORMÁNYZÁS

Schuschnigg kancellár ma fogadta a sajtót és ismertette az osztrák kormány programját.

A kancellár kijelentette, hogy a jelenlegi osztrák kormány a Dollfuss neve

Rádiókészüléke
csakis jóminőségi csövekkel nyújt élvezetet

Utassítsa vissza a silány gyártmányokat, amelyekre nagy árendeményeket nyújtanak!

Kövelelje mindenütt új csöveinket alacsonyra szabott árainkon!

TUNGSRAM

alatt ismert osztrák kurzus egyenes folytatása.

— Háborút — folytatta a kancellár — semmilyen formában sem akarunk s ezért szembeszállunk minden olyan bűnös kísérlettel amely belső háborút akar előidézni.

— A parlamentáris demokrácia visszatérését kizártnak tartjuk, de mihelyt lehetséges lesz, rendi kormányzathoz juttatjuk az osztrák népet.

Schuschnigg végül bejelentette, hogy rövidesen népszavazást rendel el a kormány, hogy igazolja politikájának helyességét.

FÉNYKÉPEK AZ OSZTRÁK FORRADALOMRÓL — MIELŐTT KITÖRT A FORRADALOM

A „Der Elsasser” című lap csütörtöki számában szenzációs leleplezéseket köz-

zöl az osztrák nemzetiszocialista felkelés előzményeiről.

A lap szerint a felkelést a német kormány tudtával készítették elő, aminek bizonyítékul hivatkozik arra, hogy

Németországból a hivatalos távirati ügynökség a forradalom kitörése előtt már terjesztette az osztrák forradalomról elkészült fényképeket.

Július 22-én három fényképet juttattak el Strassburgba Berlinből. Az egyik a bécsi Ravag palotája ezzel a felirással:

Igy nézett ki az osztrák rádió palota, mielőtt felrobbantották.

A másik Dollfuss fényképe, aláírva: Dollfuss Engelbert, a meggyilkolt osztrák kancellár.

A harmadik Rintelen fényképe, aláírva: Rintelen alakította meg az új osztrák kormányt.

Dráma a határon

A szökevény náci rémtette

Belgrád, augusztus 4.

Az osztrák határ közelében, a jugoszláviai Trarograd községben egy lakóház tüzet fogott. A tüzet rövid munka után eloltották. Amikor a község lakói behatoltak a félig leégett házba, ott véresen, összeroncsolt fejjel, rongyokká szakított ruhákban, a földön találták meg a ház lakóit, két magános nőt. A szoba a legvadabb harc nyomait mutatta. A gyilkos összetörte a butorokat, felfeszítette a fiókokat és minden elmozdíthatót elvitt magával. Hogy véres ettének minde a nyomát eltüntesse, felgyújtotta a házat. A csendőrség a nyomozás során letartóztalt egy menekült osztrák nemzetiszocialistát, aki pár órával a ház kigyulladását megelőzően ott lakott. A letartóztatott ember egyelőre tagad.

hat a Togal-tabletta minden Hűléses megbetegedés Idegfájdalom, Spányolnátha és mindennemű

Rheumatikus betegség esetén.

Togal oldja a húgysavat és eltávolítja a szervezetre káros anyagokat! Minden gyógyszerárban és drogeriában. Lei 52.- vagy Lei 130.-. Biztos hatású csakis a

Svájc készítmény!

Határszéli csendélet

Kovács tanár ur, a szalontai polgármester
el akarja taposni a magyar sajtót

Mi minden származik abból, ha a polgármesterné a város hintóján kocsikázik?

Bemutatjuk Rozvány Józsefet, Románia egyetlen „városi inspektorát”

4 milliós malom, víznélküli strand, jogtalan kölcsönfolyósítások és más szalontai gyöngyszemek

Nagyszalonta, augusztus 4.

Egy elképzelt harc kellős közepébe potylytam bele. A liberális párt hadat üzent a nemzeti-parasztpártnak és folyik a háború, pénzáción-bombák robbannak, a város adófizető lakossága pedig kíváncsi a kánikulai időben szokatlanul hullámzó eseményeket, ami érthető, mert hiszen pénzért látni is akar valamit.

No, nem utkövezést, vagy aszfaltozást, de még öntözőgépet sem, mely bizony ráférne Nagyszalontára, ahol egy-két száraz nap után bokiér a por, — egyelőre a Suciu-Kovács Béla harc van műsoron.

Suciu a nemzeti-parasztpártiak polgármestere volt, Kovács Béla a liberálisoké. Általában Szalontán, ebben a 99 százalékos magyar városban, minden pártnak megvan a maga helyi exozitúrája. Ahány román intellektuel él a városban, annyi pártba tartozik. Az egyetlen kivétel Kovács Béla gimnáziumi tanár, aki magyar ember léte a liberálisok fő zászlóvivője lett már jó néhány évvel ezelőtt.

Ellenlábait alkalmazzák is rá a Kossuth-anekdotát. Moşoiu tábornok, ez a bohémlelkű öreg katona, aki kétségtelenül sokat tett Bihar megyéért, halála előtt állítólag magához kérette Kovácsot és ezekkel a szavakkal búcsu-

zott tőle:

— Béla fiam, vigyázz Nagyszalontára!

Kovács Béla pedig átvette az örökséget s ma, mint valami prokonzul, uralkodik Nagyszalontán, a biharmegyei liberális párt megbízásából.

A magyar pártra senki nem gondol, csak a néző szerepe jut neki, anélkül, hogy véleményét nyilváníthatná. Így megy ez már évek óta. Nem is tiltakoznak ellene. Megszokták, nem is tudják elképzelni, hogy másként is lehetne.

A határszálon vagyunk. Tizenöt esztendővel a békekötések után...

Feljelentés megy a nagyváradi ügyészségre

A nemzeti-parasztpárt bukása után, mint az országban mindenütt, Nagyszalontán is feloszlatták a választott tanácsot. Időközben bizottságokat neveztek ki, ahová a liberális párt saját embereit ültette. Alig installálták az új városvezetőséget, a kormánypárt helyi szervezete 22 aláírással feljelentést tett a régi városi tanács ellen és az ideiglenes bizottságra bízta, hogy vizsgálja ki az írásban lefektetett súlyos vádpontokat.

Kovács Béla elnök indítványára az időközi városi tanács a nagyváradi ügyészségen vádat emelt Suciu volt polgármester ellen és nyolc pontba foglalta össze az előző tanács terhére írott állítólagos szabálytalanságokat és visszaéléseket.

A szokványos pártközi csatározásokból tehát országos botrány nőtt ki. Ezideig ugyanis egyetlen városban nem fordult elő, hogy egyik tanács a másik ellen ügyészségi beavatkozást igényelt volna.

Kovács Béla először Simon Gusztáv alpolgármestert bízta meg a feljelentés kivizsgálásával. Miután ez nem vezetett eredményre, az időközbeni polgármester egy szűkebbkörű bizottságot küldött ki jelentéstétel végett, melynek elnöke Rozvány József városi inspektor nevezte ki.

Mi az, hogy „városi inspektor”? — kérde bizonyára az olvasó.

Ez az állás a legújabb nagyszalontai találmány. A határszéli városokban általában nem mennek a szomszédba egy kis ültetért, mikor arról van szó, hogy valakit állásba kell juttatni. Rozvány városi „inspektor” lett, de ugyanígy lehetett volna városi „marsall” is, vagy szépművészeti főigazgató, mert nem a cím a fontos, hanem az a pár ezer lej, amit a városi pénztár minden hónap elsején hűségeesen kiutal. A Rozványokkal általában nincs baj. Egyikük dévai prefektus volt, a másik, Jenő, jelenleg Moszkvában van, állítólag igen magas állásban, a harmadik Pesten éli világát, mint vitézi telkes és előneves magyar dzsentrí, a negyedik szalontai inspektor. Kétségtelenül ő járt legrosszabbul s ezt, mint enyhítő körülményt, figyelembe kell venni.

Szóval, Rozvány József kivizsgálta az ügyet s a vádak 8 pontban fektették le.

A NYOLC VADPONT

1. A Suciu-tanács türt, hogy a Molnár testvérek 9 hónapig bérfizetés nélkül használhassák a városi malomát.

(Megjegyzésünk: A malmot abból a 42 millió lejből vették, amit a hadikárpótlások során Nagyszalonta kapott. Általában sok mindent vásároltak abban az időben. A malomért 4 millió lejt fizettek, hogy ma semmi hasznuk ne legyen belőle.)

2. A 7 milliós városi kölcsönből az ipartestület részére 975 ezer lej kölcsönt folyósítottak. (Megjegyzésünk: Az iparosok és kereskedők körében nagy felháborodást keltett ez a vádpont, mert hiszen méltányos volt, hogy a város az árverés előtt álló ipartestület segítségére siessen.)

3. A városi strandfürdő építésére a hétmillió kölcsönből 600 ezer lejt jogtalanul felhasználta. (Megjegyzésünk: Nagyszalontán csakugyan létezik strandfürdő, pompás medencével, kabinokkal és szórakozó helyiségekkel, csak éppen hogy... viz nincs benne. Suciu artézi kutat akart furatni. Még jó, hogy menesztették, különben Szalontán megismétlődött volna a illafüredi hecc.)

4. Emlékezzünk a Redut vételára fejé-

ben cesszió helyett 1 millió 500 ezer lejt készpénzben kifizetett a hétmillió kölcsönből, a melyhez a Suciu-tanácsnak joga nem volt.

(Megjegyzésünk: A Redut 4 milliójába került a városnak. Így vásárolnak ők.)

5. A tisztviselők részére a kölcsönösszegeből engedélyezett 165 ezer 113 lej helyett 855 ezer 436 lejt fizettek ki.

6. Kifizettek dr. Tárzan bukaresti ügyvédnek jogtalanul 600 ezer lejt a kölcsönpénzből.

(Megjegyzésünk: Tárzan a kártalanítási összeg után járó késedelmi kamatokat járta ki. Sejtjük egyé, hogy miről van szó...)

7. Nem fizettek meg az Országos Nyugdíjpénztárnak a város 7 millió lejes tartozását.

8. Végül kéri az ügyészségi vizsgálatot arra nézve, hogy megfelel-e a valóságnak többek az az állítása, hogy Suciu Aurél volt polgármester a 7 milliós kölcsön minden egyes

tétele után 10 százalékos levonást eszközölt az érdekeltek terhére, a „kölcsönösszerzés költségeinek fedezése” címen.

(Megjegyzésünk: Ennél a pontnál különböző irányból jövő suttogásokra vagyunk utalva. Parlamentárokról van szó, akik állítólag nem jártak el teljesen önzetlenül ebben az ügyben. Reméljük, az ügyészség majd világosságot derít erre a vádpontokra is.)

A TANÁR UR NEM TÖRÖDIK
AZ ALKOTMÁNNYAL

Mondanunk se kell, hogy az egész város közönsége nagy érdeklődéssel tekint a feljelentés további sorsa elé. Suciuék hangoztatják, hogy a kifizetések a törvényes előírások betartásával történtek. A helyi lapokban pro és kontra nyilatkozatok hangzanak el s a harc hevében egyik kisebbségi újságíró fölveti a kérdést:

Tüdőbeteg otthont létesít Zsilvölgyében a betegségélyező pénztár

Klimatikus minősítést és vasúti kedvezményt kér Petrozsény!

Petrozsény, augusztus 4.

A Zsilvölgye azok előtt, akik nem ismerik, úgy él a köztudatban, mint egy szénporos, egészségtelen hely. Hát ebben van is valami, mert a bányauzemek körül és magában Petrozsényben is szénporos a levegő, amely minden, csak nem egészséges.

Ezzel szemben a Zsilvölgyét körös-körül a legszebb klimatikus helyek övezik. Magas hegyek, nyáron is hófödte csúcsok, kirándulóhelyek, nem beszélve a Szurdok-szororról, amely majdnem harminc kilométer hosszú ut sziklás hegyek között, az ütemtől rohanó Zsil-folyóval.

Néhány év óta fel-fel bukkán a terv, hogy a Zsilvölgyét klimatikus helyé kellene kiépíteni, amihez nem kellene más, csak egy nagyobb üdülő szanatórium a Páringon és autót kiépítése oda. A páringi szanatórium tervét különösen dr. Moga Jonel orvos propagálta, aki most, hogy polgármestere lett Petrozsénynek, elérkezettnek látja az időt, hogy a tervét megvalósítsa.

Dr. Moga polgármester már a tavasszal megtette az előkészületeket a páringi autót építéséhez és néhány hét óta folyik is a munkálatok. Egy ötkilométeres ut kiépítéséről van szó, mely Petrozsényből vezet fel a Páringnak arra a helyére, ahol a szanatórium majd fel fog épülni és ahová már most is szívesen rándulnak fel a turisták.

Mint értesülünk, újabban a betegségélyező pénztár országos központja határozta el, hogy

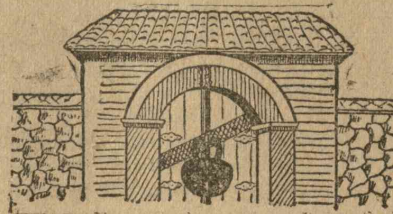
tüdőbeteg otthont létesít Petrozsényben,

megpedig egy már meglevő épületben, úgyhogy csak az átalakításhoz néhány százezer lejes előirányzás kell csupán. Dr. Roybás kórházi orvos beadványt intézett a betegpénztári központhoz, mely-

ben rámutatott arra, hogy sokkal okosabb volna a zsilvölgyi bányamunkások tüdőbeteg tagjait egy itten felállítandó tüdőbeteg otthonban elhelyezni, mint más-hová küldeni őket. A környéki hegyek tiszta levegője nagyon jól megfelel a tüdőbetegeknek, csak fel kell állítani a tüdőbeteg otthont.

Dr. Roybás orvos tervét dr. Miocu megyefőnök is magáévá tette és interveneciójára a központ már elő is irányzott egyelőre 300 ezer lejt erre a célra, úgyhogy az otthon berendezésének munkálataihoz már hozzá is foghatnak.

Itt említjük meg különben azt is, hogy a petrozsényi városi tanács lépéseket tett hogy a Zsilvölgyének adják meg a klimatikus helyeknek kijáró vasúti kedvezményt. A tanács orvosi bizonylatokkal és gazdag fényképfelvételekkel igazolja beadványában, hogy indokolt a Zsilvölgyének klimatikus helyé való minősítése.

50 % KEDVEZMÉNY

a CFR., SMR. és NFR. vonalain

A polgári bíróság és hadbírósg
vitája a diákbanda fölött

Bukarest, augusztus 4.

A bukaresti hadbírósg csütörtökön tárgyalta annak az öt betörő- és rablógyilkosjelölt kisdíáknak az ügyét, akiket közvetlenül Popovici Örséb, a megyei képviselő kisdíák gyilkosai lefogatása után tartóztatott le a rendőrség. A kisdíákok ügyében a polgári bíróság hónapokig tartó huza-vona után kimondotta, hogy illetéktelen a per letárgyalására és ezért az öt vádlottat a hadbírósg elé utalta.

Erdemleges letárgyalásra és ítéletre azonban ezuttal a csütörtöki tárgyaláson sem került sor, mert a hadbírósg azon az állásponton volt, hogy a polgári bíróság határozata téves, mert ez a bűnper polgári bíróság és nem a hadbírósg elé tartobik.

Ongyilkos lett az Olasz-Magyar
Bank budapesti igazgatójának
lelesége

Budapest, augusztus 4.

Az Olasz-Magyar Bank budapesti igazgatójának, Sztrache Gábornak felesége megmérgezte magát. Mire ongyilkosságát észrevették, meghalt.

Az uriaszony ongyilkosságát buskomorsággal magyarazzák.

EGY UJ PIAC NYILIK
MEG TERMÉKEINEK

Vegyen részt a

Kisenevi (Chişinău) kereskedelmi és ipari kiállításon
(MINTAVÁSÁR)

szeptember 14 től — október 14-ig

Felvilágosítással szolgál:

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE, CHIȘINĂU.

HIREK

Időjárásjelentés. A budapesti időjáráskutató intézet jelentése szerint változó felhőzet, élénk délnyugati-nyugati széllel. Sokhelyütt záporosok és zivatarok.

— **Petrozsényi hírek.** Párisból több bányafőiskolai hallgató érkezett Romániába, hogy az itteni bányaiüzemeket és viszonyokat tanulmányozzák. A francia bányafőiskolások a Zsilvölgyébe is ellátogattak, ahol a Petrosani szénbánya üzemét tekintették meg. — Francu petrosényi pénzügyi ellenőrt főellenőrré nevezték ki. Helyére a petrosényi adóhivatalnál Stefanescu Petrut jogvégzett tisztviselőt nevezték ki a pénzügyi ellenőri osztály élére.

— **Megerősítették Gyergyószentmiklós polgármesterét és helyettesét.** Tudósítónk jelenti: A közigazgatási törvény értelmében ma érkezett le a belügyminisztertől Gyergyószentmiklós polgármesterének és helyettesének megerősítése. Eszerint dr. Max. Câmpian képviselő polgármesteri, míg Păcurariu János ügyvéd, helyettesi megerősítést kapott. Különösen az alpolgármesteri megerősítés idézett elő feltűnést, mert a szavazatok alapján dr. Ferenczy Balázs megerősítését remélték. Így néz ki a gyergyószentmiklói kövekre egyáltalában nem méltó politika: kézen-közön eszik a magyarság a város vezetésétől, noha lakossága 99 százalékból székely. Illenék már egyszer másféleképpen csinálni ezt ott Gyergyóban.

— **Hatósági palota épül Déván.** A parlament nemrégiben ötmillió lej rendkívüli hitel felvételére hatalmazta fel Hunyad megye tanácsát. A kölcsönt a megye egy hatósági palota építésére fordítja. A palotát a dévai megyeház szomszédságában építik fel, ahol eddig egy régi ház állott, amelynek lebontásához már hozzá is fogtak. Az új épület tervét Cerchez bukaresti építész készíti el és a palota építését jövő évre befejezik. A hatósági palotában fogják elhelyezni mindazokat az állami és megyei hivatalokat, amelyeknek Déván nincsen saját székházuk.

— **Újabb államellenes feljelentés érkezett a csikszeredai ügyészségre.** Csikszeredáról jelentik: Megírtuk, hogy Csedő Imre Csiktaploca község hosszú időn át hirhadt időközben elnöke, bosszúból államellenes izgatásért jelentette fel Miklós Árpád jelenlegi községi bírót. A megdöbbenő feljelentés körül el sem csendesedtek a hullámok, máris újabb államellenes feljelentés érkezett az ügyészségre Csiktaplocáról. Eszerint Márkos Endre plébános, P. Ambrus Kapitsztrán szentferencendi teológiai tanár és Tompos Sándor római katolikus felekezeti igazgató-tanító mulatózás közben „irredenta”-nótákat énekelték, melyekkel céltudatosan a román állam ellen izgatnak. Az újabb feljelentés is bosszu műve, melynek kimenetelét érthető érdeklődéssel várja az egész megye lakossága. Várhatja is, hisz alig akad a kisebbségi népek történelmében olyan eset, amikor annak kifacsimodott agyvelejű egyedei személyi érdekből, alapítatlan gyanúsításokkal igyekeznek kisebbségi sorstársaikat meghurcolni. Döbbenetesen elítélendő állapot ez.

— **Sorozatos betörés Felsővisón.** Tudósítónk jelenti: Egy rövid idő óta Felsővisón nagy a nyugtalanság az állandóan megismétlődő betörések miatt. Az elmúlt éjjel ismeretlen tettesek behatoltak Weiskopf Manó fakereskedő lakására és onnan 5000 lej készpénzt és nagyértékű ékszert vittek el. Ezt megelőzőleg betörték Hager Eliás nagytrafikos üzletébe, ahonnan a kassza felnyitása után 23000 lejt emeltek el. A betörők kéznymokat hagytak hátra, melyeket a csendőrség a felvett ujjlenyomatokkal Bukarestbe küldött megvizsgálás végett. Illovits Eisik bornagykereskedőt is meglátogatták, a honnan szintén nagymennyiségű pénzt és italt vittek magukkal. A csendőrség minden esetben megindította a nyomozást de eddig eredmény nélkül.

— **Távollétében felesége kiürítette a lakását.** Csikszeredáról jelentik: Urkán János csiktusnádi gazda feljelentést tett a csendőrségen, hogy míg az erdőn kaszált, otthon felesége kiürítette az egész lakást. Minden megmozdítható holmit elhordott onnan, majd Bukarestbe szökött. A csendőrség a szokatlan feleségszökés körülményeinek tisztázására bevezette a nyomozást.

— **Házasság.** Sepsiszentkirályi Kiss Árpád kispesti rendőrtanácsos és neje, Pozsár Anna leánya: Nusi és Preissinger József szék. fővárosi tanító, folyó hó 5-én délelőtt 11 órakor tartják egyházi esküvőjüket a csernátfalusi ág. ev. templomban.

— **Sürgősen el kellett utaznom valahová s egy barátomtól kölcsönkértem a gépkocsiját.** Rendelkezésemre bocsátotta, a gépkocsissal együtt.

A gépkocsi tagbaszakadt, zömök ember volt. Külseje és kiejtése után vidékinek látszott. Megkérdeztem, honnan való. Erre nem kis meglepetésemre azt közölte velem, hogy Szibériában született orosz, a háborúban a mi hadifoglyunk lett, aztán itt ragadt, megtanulta nyelvünket, melyet már úgy bir, mint akármelyik magyar, családot is alapított és nem szándékozik innen elmenni soha.

De ha nem beszéli el mindezt, akkor is észrevettem volna, hogy a Gogol-ok és Csehov-ok fajtájából való. Ez a gépkocsi tudniillik irgalmas volt. Lassan, vigyázatosan hajtott, legföljebb 10—15 kilométer sebességgel, hogy el ne gázolja az országutak csirkéit és libáit s hatalmas vargabetűket tett, hogy kikerüljön egy kőorbet, mely előttünk lábatlankodott. Nem vitte rá a lelke, hogy kárt tegyen egy élőlényben. Riadozva, az előzetes lelkiismeretfurdalástól győtrődve lépten-nyomon megállt. Nem tudott volna vért látni.

En már sokféle gépkocsissal utaztam. Mentem szilaj, hetyke fickókkal, akiknek hevé mindenféle ígéretekkel és borzalkodással kellett mérsékelnem, részeg, mindenre elszánt garázdákkal, akik árkon-bokron átbogtak, az életem állandó veszélyeztetésével, úgyhogy pacogó fogakkal kuksoltam a kocsis sarkában, de mondhatom, egyik se volt oly borzasztó, mint az irgalmas gépkocsi, aki mindenkit és mindent kimélt, csak engem nem. Miután hosszú hanyódás után megérkeztem célomhoz, összefüggő elcsigázva szálltam ki s azon az éjszakán magam is a csirkék, libák és kutyák bosszuálló s zellemével álmodtam.

Mindebből csak az a tanulság, hogy a jószág is fölöttébb viszonylagos.

SCHUSCHNIGG

az új osztrák birodalmi kancellár, hivatalbalépése napján rádiószózatot intézett az osztrák néphez.

— **Amikor a csendőrség „segít” osztrákoknak.** Tudósítónk jelenti: Ambrus Sándorné szül. Csibi Borbála 55 éves gyergyócsomafalvai lakos feljelentést tett a csikszeredai főispáni hivatalnál, hogy Csibi Péter fivérével évek óta viszálykodnak egy darab szántó miatt. Testvére erőszakkal ki akarja forgatni a vagyonából. A község csendőrmesterével meghitt barátságban él s legutóbb annak segítségével akart „osztrákoskodni”. Testvére házához hívták, ahol a csendőrmester egy nyilatkozatot tett eléje, melyben szabályszerű mondatokban megfogalmazva az állott, hogy a vitás földről fivére javára lemond. Ő semmiféle fenyegetésre sem akarta aláírni az irást, mire az őrmester ütlegetni kezdte. Jajkiáltására elősiető emberek szabadították ki a csendőrségtől. A feljelentés alapján a megye feje utasította a csikszeredai csendőrszárnyparancsnokságot, hogy Ambrusné panaszatát vizsgálják ki s ha az őrmester tényleg bűnös, szigorúan büntessék meg.

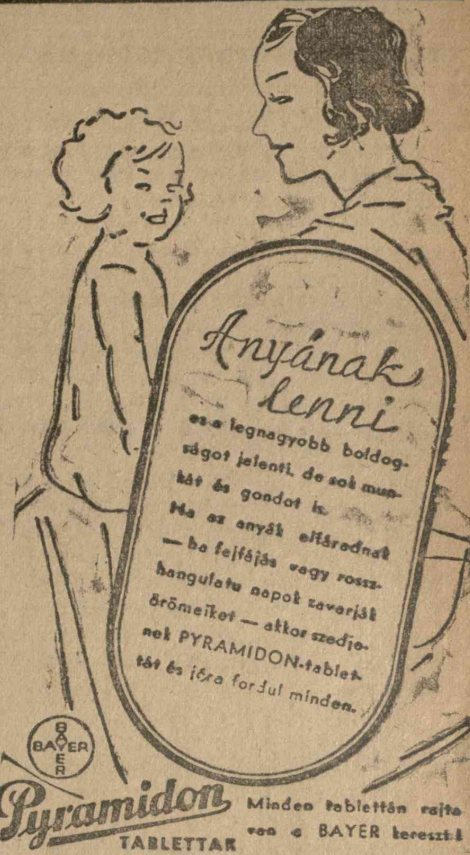
— **Dr. Dogariu sebész szabadságáról visszavérve,** rendelkezéseit megkezdte szanatóriumában, Brassó, Str. Gen. Averescu 11. sz. alatt.

— **Temesvári hírek.** Megírtuk, hogy a városi tanács határozatát, amellyel egymillió lej színházi szubvenciót utalt ki előzetesen Avram Nicolaunak, megfellebbezték a revíziós bizottsághoz. A revíziós bizottság ma tárgyalta a fellebbezést s azzal az indoklással, hogy a városnak ez a pénzügyi intézkedése nem tartozik hatáskörébe, — elutasította. — A temesvári hadbírószáron letartóztatott foglyok öt nappal ezelőtt éhségstrájkba léptek. A letartóztatottak ma beszüntették az éhségstrájkot, miután sikerült jobb bánásmódot elérni. — A kesztyűgyári munkások ma beszüntették a strájkot, mert az igazgatóság előállt a tervezett 25 százalékos bérleszállítástól és csak 8 százalékkal szállította le a béreket. — A temesvári nyugdíjasok táviratilag fordultak a pénzügyminiszterhez a nyugdíjak kifizetése miatt. Slavescu pénzügyminiszter ma ugyan csak táviratilag értesítette a nyugdíjasokat, hogy utasítást adott a nyugdíjkifizetések azonnali megkezdésére. — A temesvári munkásbiztosító választott vezetőségét a minisztérium felfüggesztette s helyébe időközi bizottságot nevezett ki.

— **A timisoarai nyilvánosjogi fiúceum és felsőkereskedelmi iskola, kóser zsidó internátus,** prospektusát érdeklődőknek megküldi az igazgatóság.

— **Kolozsvári hírek.** Kolozsvárról jelentik: Péntek délelőtt több Erzsébet-utí lakos jelent meg a rendőrségen és bejelentették, hogy Hatieganu Emil volt miniszter feleségének lakásán betörők jártak. A szomszédok fedezték fel a feltört ajtót és mert Hatieganuné furdón van, értesítették a rendőrséget. A kiszállott rendőri közegek csak annyit tudak megállapítani, hogy a betörők zavartalanul dolgoztak és alaposan felpakolva távoztak. Nyomban értesítették Hatieganunét, mert csak hazatérte után tudják megállapítani, hogy mit vittek magukkal a betörők és mennyi a kár. — Pénzhamisító cigányt adtak át péntek délelőtt a kolozsvári ügyészségnek. Lingurár László kolozsmezei adali cigány kétezer lejt vett kölcsön Tripán György gazdálkodótól azzal, hogy ha mispénz gyártásába fekteti be és busás kamatokkal fizeti vissza. A csendőrség megnevezte a dolgot és házkutatást tartottak Lingurárnál. Nagymennyiségű bronz- és ólomanyagot találtak. Letartóztatták. A pénzhamisításra kölcsönt adó gazdálkodó ellen is eljárást indítottak. — Baga József gazdálkodó tettenérte Hadházi Józsefet és nejét, amint a learatott búzakéveket dezsmálták. A rendőrség az eljárást megindította.

ABLAK

— **Leszedte háza ablakait, mert a bérlő nem fizetett.** Csikszeredáról jelentik: A mostani nyomorúságos, szegény időkkel kétségtelenül jellemző ügyben tett jelentést Rózsa Gyula csikszentkirályi többgyermekes napszámos a csikszeredai csendőrszárnyon. Feljelentésében előadta, hogy évek óta Gogosi Mátyásné csikszentkirályi lakos házában lakik. Az utóbbi időben, kereset hiányában, többszörös sürgetés dacára sem tudta házbérért kifizetni. Erre bírót eljárás mellőzésével, úgy akarta háziasszonya kikényszeríteni a lakásból, hogy felnőtt fia segítségével az összes ajtókat és ablakokat leszedte. A csendőrszárnyparancsnok utasította a csikszentkirályi őrsparancsnokot, hogy a leszedett ablakokat és ajtókat rakassa vissza és utasítsa a háziasszonyt, hogy a törvényben előírt keretnek között szabályszerű kilakoltatási eljárással érvényesítse fizetni nem tudó lakójával szemben követeléseit.

— **Idegess embereknek és lelkibetegeknek** az igen enyhén ható, mindig megbízható természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágygermet teremt. Világírú ideggyógyosok és gyógyintézetek vezetőinek véleménye alapján a Ferenc József viz állandó használatát az agy és a gerinevelő megbetegedéseinek és a legmeglehetőbben ajánlható.

— **„Már kibicelni is veszélyes.”** Tudósítónk jelenti: A B. L. július 18-i számában „Már kibicelni is veszélyes” cím alatt egy riport jelent meg, amelynek a lényege az volt, hogy a szigeti monopolizáció, tiltott römikövek használata miatt, ezer-ezer lej pénzbüntetésre ítélte őt máramaroszigeti kereskedőt. A megbüntettek nevei között Kövi László szigeti lakos neve is szerepelt. Kövi László neve ugyanis tévedésből került be a riportba. A szóbanforgó kereskedőt Kövi Gyulának hívják. A tévedésre az adott okot, hogy a vonatkozó iratok egyikében a Kövi László neve szerepelt.

— **Felrobbant az aszfaltkaszán.** Bukarestből jelentik: A bukaresti Uranus-utcában folytatott aszfaltozási munkálatok közben egy szurokkal telt kazán felrobbant. A szétrepülő vasdarabok és a szétfröcsent forró anyag életveszélyesen megsebesítette Ciorogariu Nicolae napszámost.

ASTRA MOZGÓ

LEÁNYOK A VÁSÁRON

Szenzációs film a valóságból, a leánykereskedők világából, a tengerparti-rendőrség elkeseredett küzdelme a leánykereskedők és a sötét hatalmak szervezete ellen. Izgalmas tűzharc szárazon és vizen egy exotikus keretben. A legszebb felvételek a legsodásabb tájakról.

Mindenkinek érdeke ezt a csodás filmet megnézni!

Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy matiné: „Rin-Tin-Tin”, mely filmet az ifjúság is megtekintheti.

Óriási sikerrel fut és még a következő napokon, hétfélig látható!

Főszerepben:
Liane Haid — Ossi Osswald, Paul Westermeier — Oscar Sima

Elni akarunk

Magyarokról van itt szó, akik magukra hagyva vivják a kétszeresen nehéz élet-harcot. Szinte egyedül, a tömeges támogatás szuggesztivitása nélkül kell harcolni a mindennapi kenyérért, amelynek megszerzése most mindentől olyan keservesen nehézre vált.

És örömmel állapítjuk meg, hogy itt a románság tulnyomó tömegében nem olyan féktelen a gyűlölet, itt nem ostromol olyan kegyetlenül a sovíniszta gyűlölet hullámvége.

Amint ez a Lássuk is bizonyítja, a gazdasági helyzet nyomorúsága itt is aránytalanul nagy, a nagyszabású mód-támogatás a valóságban nagyon gyenge eredményt hozott és itt sem fenéig tejfél az élet.

Belényes és Vaskóh magyarsága árva és szegény kis sziget, de él és élni akar, tartani akarja magyarságát, akármilyen nehéz is az.

A belényesi kereskedelmi élet

Egyik főként a megcsappant belényesi kereskedelmi életnek már a legtöbb "Lássuk"-ban hoztuk, most ki akarunk térni a többi körkörösre.

A belényesi kereskedelemben a helyi cégek között olyan versengés folyik az árak letörésére, hogy bármely erdélyi város nagykereskedői jöhetnek ide árut beszerezni, mert a belényesi kereskedők áruikat valósággal önköltségi áron alul kell hogy értékesítsék, ha egymással konkurálni akarnak.

Vannak egyes cikkek, mint például a rizskása, amelynek az eladási ára detailban Erdély bármely városában kilogrammonként 17-18 lej, ugyanazt Belényesben bármelyik kisebb üzletben kilogrammonként 13-14 lejért meg lehet venni. A másik példa a petróleum, amelynek ára az egész ország területén, még Ploestia is, ahol a hazája van, kicsiben literenként 5 lej, Belényesben ugyanazt 3.50-4 lejért meg lehet vásárolni. Nagyon sok hasonló példával tudnánk még szolgálni, de félek attól, hogy az erdélyi kereskedők annyira megrögzötték a fejüket, hogy az idegenforgalomra való tekintettel kevés lesz a város két szállodája.

A hiba azonban nem csak ez. A belényesi kereskedők egyenéhányan, ha már másképpen nem tud konkurálni, igénybe veszi a legolcsóbb, de a legszűkebb konkurrencia fegyverét a feljelentést. Naponta futnak be feljelentések a nagyvárosi pénzügyigazgatóság-hoz, adóellenőrzés, bélyegilleték le nem rovása, iparigazolvány hiánya és hasonló sok más címen.

Belényesi kereskedő! Hová fog ez vezetni? Mi lesz belőletek, ha ez tovább így tart? Nem volt még elég a fizetésképtelenségekből és a csődökből. Gondoljatok gyermekeitekre, ha ez sokáig így tart még, a 13 lejes rizskását sem tudjátok majd nekik ebédre adni.

Van Belényesben egy Kereskedők Köre című egyesület, amely ugyan egy és fél év óta nem tartott ülést, mert amikor egybehívták, a tagoknak csak 5 százaléka jelent meg. Most itt az alkalom, hívják össze, próbáljanak egymás közötti békét teremteni gyorsan, de nagyon gyorsan, amíg nem késő. Ez az olcsóság a közönség szempontjából sem az egészség, hanem a betegség tünete.

Amit mindenki tud Belényesben!

Hogy... a Weinstein-féle szeszgyár kiváló volt főkönyvelőjét, Ornstein Kálmánt, a cégnél eltöltött 25 éves szorgalmas és becsületes munkásságáért Öfelsége II. Károly király a Meritul Comercial III-ik osztályú érdemjével tüntette ki. Ezalkalommal számosan keresték fel gratulációkkal.

Hogy... miért fogyott el a villanyzseblámpa készlet a városban, mert a jelenlegi utcai világítás mellett enélkül nem mernek az emberek az utcára menni.

Hogy... a városunk egy néhány kereskedője a tisztességes verseny helyett feljelentésekkel akar konkurálni. Most még csak ennyit, de ha tovább tart, legközelebb nevekkel szolgálnak.

Hogy... mikor lesz a dr. Csordás és dr. Balács-szobor leleplezése.

Hogy... miért kell a belényes-nagyváradi vonatonak a 70 kilométeres utat 5 és fél óra alatt megtennie.

Hogy... ki adta Pintér Böske-nek a bucsueloadáson azt a hatalmas virágcsokrot.

Építik az ipartestület új székházát

A mai nehéz gazdasági válságban örömmel vettük tudomásul, hogy a belényesi iparosok székházának építését megkezdték.

A régi rozoga kis ház helyén ma már hatalmas épület vonalai bontakoznak ki.

Az ipartestület szimpatikus elnöke Vajda Virgil, amióta az ipartestület vezetését átvette, megszakítás nélkül azon fáradozott, hogy Belényes iparosainak kellemes és szép otthonot létesítsen, hogy a heti robot után ha már az iparos pihenni vagy szórakozni akar, legyen arra megfelelő helyisége.

Ezt a problémát Vajda Virgilnek sikerült elvinnie. Sok ajtókilincselés után összegyűjtött 150.000 lejt és az építkezést megkezdte. Ha tudnak még megfelelő összeghez jutni, úgy még ebben az évben készen lehet a hatalmas szép épület.

Igen dűvös volna ha az illetékes hatóságok is tudomást szereznének arról, hogy az ipartestületnek a befejezéséhez még pénzre volna szüksége és ahhoz anyagilag hozzájárulnának, mert az elmúlt ötven év alatt eddig csak az iparosok fizettek és csak most az egyszer kérnek ők is.

Egy ellesett beszélgetés

Színhely: A belényesi közű vasárnap délelben.

Szereplők: Három közismert belényesi hölgy.

I-ő számú hölgy: Mit szölköz hozzátok, milyen program nélkül telnek el napjaink.

II-ik számú hölgy: Hja, te még itt tartasz, próbálj valami programot összeállítani.

III-ik számú hölgy: (Aki arról híres, hogy a legjobban tud mindent kritizálni, pedig őt lehetne legjobban). Drágáim, csak programról ne beszéljétek. Ki látott még egy ilyen várost, amelynek egyetlen szórakozó helye nincs. Eddig vagyok Belényessel (a torkát mutatja).

A megfigyelő: Mit ad a sors szeszélye. Megjelenik Belényesben Jody Károly kitűnő szintársulata, megnyitják a mozit, amely nyári álmát aludta, megjelenik egy vándor cirkusz, még az Aurora sportklub is futballmérkőzést rendez. Látni akartam a fenti hölgykoszorút, hogy remélem, most meg vannak elégedve Belényessel és van programjuk elég. Végigsétáltam a fenti helyeken minden este, de az én hölgyeim közül egyiket sem találtam meg egyetlen egy előadáson sem.

A leszárt eredmény: Vannak, akik csak felválni, kritizálni, anzágolni tudnak, de kulturmunkát támogatni azt nem.

Színház

Jody Károly szintársulata egy hétig Belényesben szerepelt

Az erdélyi újságokat állandóan foglalkoztatja a színigazgatók harca a városokért. Egyik jön, a másik megy és adások maradnak a nyomukban. Nem tudnak rendesen gázsit fizetni a színészeknek, míg viszont a színészek mindenhol adások maradnak.

Vannak azonban kivételek is. Ezek közé tartozik legelső sorban Jody Károly társulata, amely ebben az évben most másodszer látogatta meg Belényest, ahol szeretettel és megértéssel fogadták.

Meg is érdemelték a meleg fogadtatást, mert nívós, jó előadásokat rendeztek és tudásuk legjavát adták.

Az előadásokon minden este megtelt a színház román és magyar közönséggel vegyesen.

A társulat vendégszereplő primadonnája, Pintér Böske, művészi játékával, gyönyörű hangjával nagyon megegyeztetette magát a nagyigényű belényesi publikummal.

A bucsueloadáson színre került a „Sárga lilium” operett. A színház-termet zsúfolásig megtöltötte a közönség.

Az ünneplésből kijutott a társulat minden tagjának, legelső sorban Pintér Böske-nek. A publikum virágokkal árasztotta el a színpadot.

A társulat többi tagjai Szenttey Eta szubrett bájos egyéniség, aki igen jól táncol, Beck Rózsi komika, Hollósy Margó, Hudy Piri, Nagy Ilona, Szabados Mária színésznők mind külön-külön dicséretet érdemelnek.

A férfiak közül Jody Károly igazgató, Lukács Ede táncos-komikus, Kovács György bonviván, Derecskei Pál buffo, (Belényes kedvence), Simon László, Fo-

dor Dezső és Ujhelyi Miklós színészek mind bebizonyították, hogy kiváló színészek.

A rendezés nehéz feladatát Kovács György mindenkor a legjobban oldotta meg.

A zenekart Szabó Eszti vezényli, aki nek színtén kijutott a sok megérdemelt tapsból.

Külön kell megemlékeznünk a már fentebb említett Derecskei Pálról, akinek egy háromfelvonásos operettjét, „Három a huszár”-t adták elő óriási siker mellett, amelynek a szövegét és zenéjét is ő írta. Felhívjuk rá az erdélyi színigazgatók figyelmét.

A társulat most Belényesből Margittára, majd Szilágysomlyóra és Zilahra megy át. Előre felhívjuk rá ezen városok figyelmét, mert megérdemlik a közönség pártfogását.

A belényesi közélet arcképcsarnoka

Dr. Quai Juon ügyvéd, volt nemzetiparasztpárti polgármester, Belényes legszimpatikusabb politikusaiknak egyike.

Arról híres, hogy a legvastagabb cigarettát ő csavarja Belényesben... a Teusán professzor dóznijából.

Dr. Kálmán Ferenc fogorvos, a városi tanács tagja, a belényesi ízz. hitközség volt elnöke. Általános közkezdveltségnek örvend Belényesben, amit jó modorával és előzékenységével érdemelt ki.

Arról híres, hogy ha kaláberben rosszul megy a lapja, olyan arccal vág, mintha egy fogorvosi rendelőben várakozna... injekció nélküli foghúzásra.

Dr. Nestor Juon orvos, kórházi igazgató, a belényesi orvostársadalom egyik kiválósága. A legelfoglaltabb ember Belényesben...

Arról híres, hogy a legszenvedélyesebb póker-játékos. Aki ezt a játékot csak magáért a szórakozásért játssza.

Az elmúlt napok egyikén annyira el volt foglalva, hogy ebédelni sem volt ideje, késő estig a betegével volt elfoglalva. Ugy végre éjjel 12 órakor lefeküdt, de alig szundikált el, már újból kopogtak az ablakon. Természetesen rögtön felugrott, hogy megnézzze, vajon hova kell ismét mennie, de ahogy az ablakhoz ért, rögtön vidám lett az arca, mert az egyik poker-partnerét látta maga előtt, aki azt jött tudomására adni, hogy egy negyedik kel-lene. Azonnal felöltözködött és frissen szaladt a kávéház felé.

Dr. Fitero György, járásbíró. A belényesi járásbíróság bírói karának egyik legrégibb és legképzettebb tagja.

Szenvedélyes rómi-játékos, aki a gíbicet nem tűri és ha rajta mulna, minden gíbicet életfogytiglani fegyházra ítél-ne el.

Vaskóh

Ez a gyönyörű fekvésű nagyközség valamikor virágzó favállalatok főszéke volt.

A legmodernebbül felszerelt márványbánya is volt, amelyből ma csak a malom dolgozik.

Utánanézünk, hogy mi az oka annak, hogy ez a község, amely virágzó üzemekkel dolgozott, ma csak vegetál.

Felkerestünk egy pár különféle foglalkozású vaskóhi lakost, hogy mondják el nekünk bajjaikat.

A kereskedő

A CFR-rel nem lehet dolgozni, 90 kilométernyire vagyunk Váradtól és kifizetődik a kereskedőnek, hogy áruikat parasztszekérrel hozassák ide, mert még mindig olcsóbb, mint a CFR. Pedig egy vaskóh-várad ut szekerem három napot vesz igénybe. (A belényesi kereskedők is ugyanígy hozatnak árut.)

A fatermelő

Mint Ön is tudja, a mi környékünk lakosságának főfoglalkozása és kereseti forrása a fatermelés volt. A környékbeli hatalmas favállalatok több ezer munkást foglalkoztattak. De

ezen virágzó fatüzemek ma a „CAPS” kezelésébe mentek át, amely a legtöbb helyen nem dolgozik, vagy ha igen, úgy csak a legredukáltabb üzemmel. Mi az itteni fatermelőnek nem tudunk konkurálni az erdélyi fatermelőkkel, mert a mi termelésünk és erdei leszállításunk, tekintetbe véve a megközelíthetetlen helyeket, sokkal többbe kerül, mint bármely más erdélyi favállalat költsége. Ezért kértük mi és meg is kaptuk a vasúti szállítási kedvezményt az úgynevezett mócvideki-tarifát, de nem sokat érünk vele, mert a rendelet értelmében egész vonalszakaszoknak adták meg, holott csak egyes távolabb fekvő állomásoknak kellett volna megadni. Mert az volt a célunk, hogy ezáltal a versenyt fel tudjuk venni más erdélyi termelőkkel, de most az történt, hogy a vasúti kedvezményes szállítást az is élvezi, aki tőlünk 80 kilométerrel közelebb is fekszik az ország belsejéhez. Tehát a CFR tűzifaszállítási-tarifa a belföldön direkt „büntető tarifának” nevezhető. Például egy vagon 10.000 kg tűzifa fuvarja, tőlünk Arad állomást véve alapul, a tűzifa árának 110 százalékát teszi ki. Még egy nagy baj van, az állami hivataloknak a CAPS

szállítja a tűzifát. Könnyű neki, nem fizet semmi adót és semmi taxát, tessék vele konkurálni.

A mód

Ezelőtt két évvel Rézbányától Topánfalvára megkezdtek egy műtnak az építését. Ez az ut óriási előnyt és időmegtakarítást jelentett volna a mócvidek lakosságának, amely ezen az uton hozta volna le dézsatermékeit Rézbányára, hogy innen azután kocsival tovább vitte volna az Alföldre, Szalonta felé, ahol gabonáért adja el. De ennek az utnak az építését abbahagyták és így a mód kénytelen Rézbányára lóháton, kis erdei uton kilencszer felmenni, amíg egy kocsi rá való árut összeszed, ez pedig három napha telik. Ha az utat tovább építették volna, úgy otthonról indulhatott volna el egy rendes kocsi áruval.

Benézünk a vaskóhi kaszinóba és örömmel állapítottuk meg, hogy a kaszinói életben nem tesznek különbséget faj és vallás között. Itt a kaszinót vegyesen látogatják románok, magyarok, zsidók egyaránt. Ugy élnek együtt, mintha egy család volna egész Vaskóh. A kaszinónak tennispályája is van.

K Ö Z G A Z D A S Á G

ZELIO

Leghatásosabb szer a patkányok és egerek kiirtására.
Kérjen csak ZELIO-t!

CERTAN

Poloskák és rovarok gyors kiirtására.
Használjon csak CERTAN-t!

Mi újság a vaspiacon?

Uj vasárak a bukaresti vaspiacon

Bukarest, augusztus 4.

A városi tanács által újabban bevezetett ad valorem-taxák miatt a bukaresti vaskereskedők napokban új eladási árakat léptettek életbe. Az új árak a következők: Fekete lemez, 26x56 cm. 405 lej, 26x50 cm. 400 lej, 30x60 cm. 545 lej (32 kilós), ugyanaz 29 kilós 470 lej 28x53 cm. 480 lej 23x23 cm. 335 lej kötegenként, 30x50x8-10 cm. kilónként 14.50 lej, ugyanaz 2-6 darabos 13.50 lej, 1000x2000 mm. 0.4-4 mm. vastagságig kilónként 20-11.70 lej vastagság szerint. Galvanizált vaslemez, 31 kilós 675 lej, 29 kilós 660 lej, 50 kilós 22 tábla 1000 lej, 40 kilós 860 lej, 45 kilós 925 lej, 31-32 kilós 730 lej, 1000x2000x0.5 mm.-2 mm. 21-16 lej kilónként. Urs-lemez 500 lej. Olmozott lemez: 49 kilós 510 lej, 19 kilós 470 lej, 17 kilós 430 lej, 15 kilós 400 lej, 1000x2000x0.5 mm. 50 kilós 1090 lej, 30x60x12 mm. 1115 lej. Kereskedelmi vas méret szerint 8.20-8.80-10.50 lej, U-vas és travers 9.20 lej, vastag lemez 4 mm. 11.70 lej, 5-10 mm. 11.20 lej, 11-30 mm. 11.90 lej. Betonvas alapár 7 lej, abroncsvas alapár 9.40, tég alapár 10.50, szegecs alapár 11, hengerhuzal 10.50, galvanizált dróthuzal 16.30-38.30 lej méret szerint. Kereskedelmi ötvény 10.50 lej, szekértengely 8.50 lej kilónként. Horganyzott vedrek 29.50-42 lej méret szerint; kapa hehez 28.50, könnyű 30.50 lej. A láncárak rabatja 10 százalékos.

A BUKARESTI LEMAITRE-VAS-
GYAR fémosztálya rövidesen megkezdte újanevezett Universal-bronz, valamint Universal-graphit csapágyfém gyártását. Ezt a két cikket eddig nem gyártották az országban.

A TITAN-NADRAG-KALANI VAS-
MŰVEK R. T. forgalomba hozta saját készítményű hideg uton hengerelt csomagolóvas-cikkeket (Kaltbandeisen), amelyeket eddig majdnem kizárólag Németországból importáltak.

A CSAVARKARTELL megejtette a galáci „Archimedes” fémáruggyár részvényeinek felét és kibérelt a gyár teljes berendezését. A vállalat most tartotta meg rendkívüli közgyűlést, amely erre meghatalmazást adott az igazgatóságnak.

CINKKOHÓ FELÁLLÍTÁSÁT TER-
VEZIK ROMÁNIÁBAN. A fém piacon elterjedt hírek szerint az Ausschnitt-vállalatok vezetésége komolyan foglalkozik egy belföldi cinkkohó felállításának a tervével. Románia ezidőszent külföldre adja el évente 2000 vagonra tehető cinkércstermelését, míg a cinket idegenből hozza be vaslemez, cinkfém és ötvények céljaira. Néhány évvel ezelőtt már szó volt egy belföldi cinkkohó felállításáról, de mert a legszerűsebb üzem-berendezés is legalább 100-150 millió lejes befektetést igényel, viszont egy kiskapacitású kohó rentabilitása nagyon problema-

A borszesz előretör

A bor- és gabonaszeszgyárak megállapított termelési arányát a monopol nem tartja be

Juniusban mindössze száz vagon szeszt adtak el a gyárak

Bukarest, augusztus 4.

A szesz piacon egyre nagyobb az aggodalom a fogyasztás állandósult csökkenése miatt. Míg más években a nyári hónapok alatt az eladás a legnagyobb szokott lenni, ezidén a monopol legutóbbi áremelése miatt

juniusban alig 105 vagon szeszt adtak el a gyárak és a júliusi fogyasztás gyengébb volt a júniusiánál is.

Sulyosítja a szesz piaci helyzetet az a tény, hogy az utóbbi időben a monopol igen jelentős borszeszkészleteket vett át. A borszeszgyárak igyekeznek készleteiket szabadulni, mintha ma még az árak erősen konvenitálnak, viszont a gazdagnak ígérkező új bortermés mellett a borszeszárak jelentős visszaesére lehet számítani.

A fogyasztás visszaesése és a borszesz előretörése érthető nyugtalanságot kelt úgy a gabonaszeszgyárak, mint a mono-

pol körében az új kampány tekintetében. A pénzügyminisztérium által keresztülhajtolt áremelés most már kétségtelenül megállapítható módon pontosan az ellenkező eredménnyel járt, mint amit reméltek tőle és a monopol bruttó bevételei a magasabb árak ellenére is alatta vannak a régi árak idején elért bevételeknek, úgy hogy a monopol egész költségvetési egyensúlya veszélyben forog. Fokozza a monopolkörök aggodalmát az is, hogy a piacon megjelent az új cajtka, amelyet rendkívül alacsony árban hoznak forgalomba.

A borszesz előretörése minden szempontból hátrányos a szesz piacra. Egyfelől a gabonaszesz fogyasztását szorítja le, másrészt pedig ugyanakkor többletkiadást is jelent a monopolnak. Mint ismeretes, a monopol ma drágábban veszi át a borszeszt, mint amennyiért eladja. Normális gabonaszeszüzlet mellett a monopol

a nyereség egy részét könnyen fordíthatja borszeszvásárlásra, illetve az ezzel járó veszteség fedezésére, most azonban egyfelől sokkal kevesebb pénz folyik be a gabonaszeszéből, viszont a monopol több borszeszt kénytelen átvenni, vagyis többet fizet rá erre a cikkre.

A gabonaszeszgyárak természetesen nem nézik jó szemmel a borszeszgyárak újabb favorizálását és arra hivatkoznak, hogy a két szeszár között törőnyesen megállapított arány van, amelyet a monopol köteles betartani.

Ilyen körülmények között nagyon is kétséges, hogy a monopol megvalósíthassa az idei bevételi előirányzatot, amely mintegy 40 százalékkal magasabb a tavalyinál. Ellenkezőleg, szakkörökben attól tartanak, hogy a jelenlegi szeszpolitika csufos kudarcra fog vezetni, aminek komoly kihatásai lehetnek az állam pénzügyi helyzetére is.

Nyersanyagok,

amelyeknek a kontingentálás alól való felszabadítását az érdekeltek kéri

Bukarest, augusztus 4.

Mialatt a kormány állítolag azzal a tervvel foglalkozik, hogy kiterjeszti a kontingentálási kötelezettséget és felemeli egész sereg cikknek a behozatali lehetékeit, a belföldi gyárpár, amely majdnem minden tekintetben azonosítja magát a kormány szándékaival, számos nyersanyagot a kontingentálás alól való mentesítést kéri. Így például kéri a disznósért és a lószőr (178 vámtétel) behozatalának szabadadtételét, amelyekből tavaly közel 3.5 millió lej értékű árut importált Románia. Ugyancsak kéri a kontingentálás alól való mentesítést a marhaszöröknek, amelyekből a feldolgozó ipar 1933-ban 2.8 milliónyit hozott be, valamint a 180. vámtétel alá eső mindenféle finomször importjának felszabadítását, amelyekből az elmúlt évben majdnem 10 millió lejt importáltak. Ezeket a szörféléket, a melyeket főleg Németországból és Belgiumból hoznak be, itthon nem lehet készíteni, mert a csekély fogyasztás mellett a szükséges berendezések felállítására nem volna rentábilis. A fenti anyagokat a kefe- és ecsetgyárak, a kalapgyárak és a szabókelléküzemek dolgozzák fel.

Egy másik cikk, amelynek a kontingentálás alól mentesítését kéri a gyárpárosok szövetsége, a szalmából, fahécsból és egyéb növényi rostokból szőtt, vagy fonott szalagok, amelyeket kalapgyártásra használnak. Ezt a cikket tavaly 7 millió lej értékben importálták Németországból és Olaszországból, ahonnan ugyanakkor minden megszorítás nélkül behozható a belőlük készült kalapok. Kompenzációs uton ez a nyersanyag nem hozható be, mert egy-egy gyár aránylag kis mennyiséget hoz be, ha tehát más uton nem hozhatják be, vagy pedig arra kötelezik a gyárakat, hogy a nyersanyagokat olyan országokból szerezzék be, a melyekkel semmiféle kapcsolatuk sincsen, akkor a szabad készáruimport fel fog lendülni és a belföldi termelés megáll.

A kontingentálás alól való mentességet kéri az UGIR a grafikai ipar által hasz-

tikus, a terv realizálása annakidején elmaradt.

A BRADI KUGEL SANDOR VASKE-
RESKEDELMI R. T. alaptőkéjének 500 ezer lejről egymillióra való emelését vitte keresztül.

A MEDGYESI WESTEN-ZOMANC-
EDÉNYGYÁR petroleummal főző taka-

nált kromó és műnyomópapír részére is, amely képeslevezőlapok, illusztrált újságok, képreprodukciók, stb. előállítására szolgál. Ez a papír speciális cikk, a melyet csak Németországban gyártanak megfelelő minőségekben. Belföldön csak néhány meg nem felelő utánzatot állítanak elő ezekből a papírfélékből, viszont a szükséges mennyiség (1933-ban 291.000 kilót hoztak be 5.855.000 lej értékben) annyi feldolgozó üzem között oszlik meg, hogy kompenzációval nem lehet importálni. Azoknak a cikkeknek egy része, amelyek ilyen papírból készülnek, szabadon importálható, logikus lenne tehát, hogy a nyersanyag se legyen kontingentálva.

Áru- és pénzpiac

OSIKSZEREDA

Állatárak: Igásőrkör párja 6-10.000, tehén drb. 3-5000, borjú 5-9000, igásló párja 6-10.000, parádéslo 12-16.000, hizottsertés élő-sulyban 20, félhizott 15-17.

Terményárak: buza 560-570, rozs 450-500, újrapa 280-300, zab 300-340, ujkrumpli 12-14 vékaja, tengeri 310.

Lisztárak: Nagymalmi nullás 8.50, négyes 7.50, hatos 6.50. Egészen kis vételekben ötven banival drágábbak az árak. Kismalmi liszték árai ötven banival olcsóbbak.

Piaci árak: marhahús 14-16, borjú 20-24, sertés 26-32, zsirnakvaló szalonna 32-36, füstölt szalonna 40, olvasztott zsír 40, turó 20-24, csirke párja 40-45, tyúk darabja 35-40, soványliba 50-60, ruca 30-35, hizott szárnyas nincs a piacon, tej 4, tojás 1-1.50, esőveskukorica 1, fejeskáposzta 2-5, piros káposzta 3-4, kárfiol 3-5, főzötök 4-5, zöldbab 4 kgr. kalarábé drb. 1, ugorka vékaja 30-80, paradicsom 5-6 kgr., zöldborsó kgr. 10, gomba 8, kéktök drb. 3-6, szőlő kgr. 12-14, körte 5-14, apróbarack 7, szilva 8, ringló 10, sárgadinnye 10, alma 4, mggy 5. Zöldségben óriási a kínálat s így a legutóbbi hetivásáron nagy áresések voltak.

BRASSÓI PIACI ÁRAK:

Marhahús levesnek I. kg. 16, marhahús ve-

vesnek II. kg. 10, marhahús pecsenye kg. 38-40, sertés hús combja kg. 26, sertés hús karaj kg. 32, zsirszalonna kg. 30, zsir kg. 38, tojás drb. 1.20-1.50, csirke párja 30-40 lej. — Élő állatok: Export ökrök kg. 9-11, sertés kg. 18-21, igás ökrök drb. 3000-5000, 16 drb. 3000-7000, 16 luxus drb. 10.000-16.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza 100 kg. 480-500, rozs 280-300 sűrűrepa 300-330, takarmányárpa 250-280, zab 340-360, tengeri 290-310, lenese 500-600 bab 400-450, burgonya 120-140 lej. — Takarmányárak: Széna préselt 130-140, széna laza 90-100, szalma 40-50, korpa 240-250 lej 100 kg.-ként.

CSIKAGÓ

Buza: Május 105 és háromnegyed.

Kukorica: szeptember 70.25, december 73.12, májusra nincs jegyzés.

Rozs: szeptember 74.25.

WINNIPEG

Buza: október 88.50, december 90, május 94.

LIVERPOOL

Buza erős irányzat: október 5.09 és háromnegyed, december 5.11 és háromnegyed, március 6.02.

Kukorica erős irányzat: augusztus 11.03, szeptember 11.04 és egykettő, október 11.09.

ALLATPIACOK KÜLFÖLDÖN:

Bécsben 8209 drb. hus- és 4655 drb. zsirsertést hajtottak fel. A vásár irányzata mindvégig szilárd volt és a hussértések 10-15 garással, a szedett sertések 5-10 garással drágultak. Árak: zsirsertés Ia 8 1.22-1.25, öreg 1.18-1.22, szedett 1.24-1.28, hussertés 1.20-1.55 élősúlykg.-ként.

Milánóban a marhavásáron 427 drb.-os felhajtás volt. Az árak változatlanok. Árak: ökrök Ia Lit. 2.40-2.60, IIa 2.10-2.30, tehén Ia 2.20-2.30, bika Ia 2.30-2.60 élősúlykg.-ként.

Becsapták, becsapták, becsapták**Egymásután dobják vissza kinevezéseiket az újdonsült nagyváradí tisztviselők és munkások**

Hat- és nyolcezer lejes állásokat ígértek és most utcaseprő-állásokkal akarják kiszurni a szemeket... — Választási bűnökért és ígéretékért kell éhenhalni ötszáz családnak Nagyváradon

Bazili Mihály, a villamosmű igazgatója ellen az ostromállapot rendelkezései alapján akarnak eljárni

Nagyvárad, augusztus 4

A városháza folyosóján csendesen sétálnak vagy ablakmélyedésekbe huzódnak a leépített tisztviselők és munkások.

Állásaikban maradnak addig, amíg bevezetik az újonnan jötteket.

A városháza folyosóján mégis nagy a zaj. Jövé, menés és kiabálás.

A felépítettek kiabálnak és követelőknek.

Az első pillanatban nem lehet tudni mi történt. Miért elégedetlenek azok, akiknek kenyeret adott a város. Miért zúgnak azok, akiknek kedvéért 15 és 20 évi szolgálat után tisztviselőket hajgálták ki az állásukból?

Becsaptak bennünket, nem kel az állás...

A köztisztviselési üzem előtt hatalmas csoport. Káromkodnak, fenyegetőznek, a levegőben bklők röpködnek. Egy parasztember beszél, illetőleg kiabál, Stefanescu, az üzemek elnöke felé.

— Hát azt gondolják maguk, utcaseprőnek jöttem én ide? Hát megbolondultam én? Negyven hold földet, meg jószágot otthagyni? (Ezután reprodukálhatatlan szavak röpködnek, Stefanescu hátrál az ajtó felé.) Gyerünk a taxatőri állással! Azt ígérték, felügyelői állást kapok! Becsaptak!... Azt hiszik nekem nincsen ennivalóm odahaza, hogy utcaseprői állást akarnak a nyakamba varrni?... S ekkor derül ki, hogy a választások napján hat- és nyolcezer lejes állásokat ígértek. De abban a pillanatban, amidőn szavazólapját bedobta az urnába, már mindez megsemmisült. A parasztember még kiabál néhányat és fenye-

getőzik, azután visszakeri az iratokat s megindul káromkodva kifelé a városháza kapuján.

Es ekkor egy tarjáni legény következik. A jelenet megismétlődik, ez is káromkodik, ez is csalásról kiabál. A legénynek kéményseprői állást ajánlanak. Odavan készítve a ruha, a ketrórúd, a kaparó és a tollseprő. A legény egy ideig nézi, azután leköpi és felnevet.

— Hát azért jártam én négy iskolát, hogy a maguk kéményét kotorjam, a fenét...

Megismétlődik a jelenet. Káromkodás és kiabálás. — Csalók maguk...

Es azután ez is megindul kifelé a városháza kapuján.

Egy harmadik, cédulát tart a kezében. Egy ajánlólevelet. Dumitriu primár írta Homorog községből.

A levél Jonascu tanácsosnak szól és kéri benne a tanácsost, hogy adjon állást Ciortas Ioan nevű legénynek, pártunk tagjának, de vigyázzon, milyen állást ad, mert a legény nagyon kényes. Utcaseprést, kéményseprést nem vállal. Az eredmény ennél is lesújtó.

— Kocsisnak akarnak megtenni engem, amikor odahaza szolgát tartok a lovaím mellett? — Megfenyegeti a tanácsost és az iratával együtt elvágat.

Egy óra alatt vagy ötven paraszt kéri vissza az iratát, káromkodva, fenyegetőzve. Kihangsúlyozzák, hogy a következő választáson majd jobban vigyáznak, hogy hova szavazzanak.

Egymásután dobják vissza kinevezéseiket. Taxatőrnek jöttek ők be, urnak. Ezt ígérték a választásokon, hat- és nyolcezer lejes állásokat, ne szurják ki most a szemüket utcaseprői állásokkal.

munkás sorsa, jövője máris országos botrányra dagadt.

A Magyar Párt minden erejét harcra vetve próbálja korrigálni ezt az embertelen, szélsőséges, gyűlölködő intézkedést. Próbál az értelemre hatni ott, ahol az érzelmek már régen meghaltak. Megpróbál törvényre és észre, kritikára és logikára hivatkozni ott, ahol a szív és a belátás végleg elvesztették funkciójukat.

Ezüstvaluta az Egyesült Államokban

Washington, augusztus 4.

Morgenthau kincstári államtitkár közölte a nyilvánossággal, hogy a közel jövőben forgalomba bocsátják az ezüstre szóló kincstári jegyeket.

Egyelőre

12 millió egydolláros és 11 millió ötdolláros bankjegyet bocsátanak ki.

Októberben bocsátják ki a 10, 20 és 100 dolláros ezüstre szóló bankjegyeket.

LEGUJABB

50.000 BANYAMUNKÁS SZTRAJKRA KÉSZÜL A SAAR-VIDÉKEN

A Saar-vidéken hatalmas aranyu bányamunkás-sztrájkot készítenek elő, amely, ha sikerül, 50.000 bányamunkás leállítását jelenti. A sztrájkot állítólag német agitációra készítik elő, azaz a tervvel, hogy összeütközést okozzanak a francia hatóságok és a sztrájkolók között s ezzel német szimpátiát idézzenek fel a közeli népszavazás idejére.

UJABB HALALOS ITELET AUSZTRIÁBAN

A statáriális bíróság ma ítélkezett Honisch Ede, székesfehérvári származású, sanktpölteni kereskedőseggel felett, akinél nagymennyiségű robbanó anyagot találtak. A bíróság Honisch Ede halálra ítélte, de a kétórás végrehajtási időt meghosszabbították, hogy az elnököljéket kérjenek számára.

Ugyancsak ma ítélkeztek három szociáldemokrata felett, akik május 25-én rálöttek egy épületre, amelyben védőscereghez tartozók voltak elhelyezve. A bíróság a vádlottakat 5-5 évi fegyházbüntetéssel sújtotta.

15.000 NEMZETISZOCIALISTA HARCOLT

Ausztriában a július 25-iki felkelésnél, az osztrák sajtó megállapítása szerint. Ebből öt ezret letartóztattak, Jugoszláviába szökött négyezer, a többi pedig visszatért rendes foglalkozásához, mielőtt a hatóságok kezébe kerülhetek volna. Az egybehangzó jelentések megállapítják, hogy ma már mindenütt megszüntek a harcok és az egész köztársaság területén helyreállt a rend.

FELESKÜDÖTT A VÉDERŐ HITLERRE

Blomberg tábornok, a véderő parancsnoka, jelentést tett Hitlernek, hogy a birodalmi védőerőhöz tartozó tisztek és a legénység felesküdt a vezérre.

FRIGYES VILMOS VOLT NÉMET TRÓNÖRÖKÖS

pénteken kiutazott Neudeckbe és letette Vilmos excsászár koszorúját Hindenburg ravatalára.

A volt császár doorn környezete szerint, a mikor Vilmos excsászár megkapta az értesítést Hindenburg haláláról, hangos zokogásra fakadt és teljesen összetörtén visszavonult dolgozószobájába.

A NÉMET NEPSZAVAZAST

augusztus 19-ére tűztette ki Hitler. A népszavazást épp úgy hajtják végre, mint november 12-én. A külföldi németek a konzulátusokon,

Föl sem tételezzük azt, hogy idáig is fejlődhetnek a dolgok.

Minden gyanúsításnak vissza kell pattannia ott, abban a belátásban és abban a cáfolhatatlan igazságban, hogy Bazili Mihály 15 éven keresztül a legnagyobb becsülettel, a legnagyobb korrektésséggel szolgált a várost és az államot. Soha nem tartozott semmiféle politikai párthoz és az üzemében, a villamosmű üzemében, nem ismert soha mást, mint rendet, tegyet és kötelességtudást.

Kilencvenhat kisebbségi munkás nem kapta meg felmondását, illetőleg nem kézbesítették ki felmondását azért, mert Bazili Mihály nem akceptálta, nem hajtotta végre a nagyvárad tanács felületes és lázító határozatát.

Ez a kilencvenhat kisebbségi munkás és tisztviselő fáj most a városi tanácsnak, a tehetetlenség dühe az, amely ennek a kilencvenhat tisztviselőnek és munkásnak az életén keresztül Bazili Mihályra akar lesújtani.

Mégegyszer hangsúlyozzuk, hogy nem tartjuk hihetőnek, hogy ilyen is megtörténhet. Nem tartjuk lehetségesnek azt, hogy akkor, amikor Bazili Mihály egy százezer lakosú város lüktető életére gondolva, milliók gépeket véd és ugyanakkor önkéntlenül kilencvenhat kisebbségi életet is, hogy ezért pártpolitikába keverjék és az ostromállapot rendelkezései alapján merészkedjenek ellene eljárni.

Ennek a gondolata is felháborító, ennek az elképzelése is lehetetlen.

Országos botrány előtt állunk, ha ez is megtörténhet...

Gábor István

Regáti munkásokat hoztak Nagyváradra

Amint beszélgetni kezdünk a háborgó felépítettekkel, szép lassan megtudjuk, hogy Galacból, Jasiból, Beauból és Bukovinából hoztak munkásokat Nagyváradra, mert Biharban nincs munkás. A paraszt nem jön fel, nem hagyja ott egykönnyen földjét meg jószágát. Itt van egy fűtő Galacból, egy gépész Beauból. Most becsapva és kijátszva, mindnek megnyílik a szája, mind beszélni kezd.

— A fene, aki fel akart ide jönni... Erőszakoskodtak velünk... Azt ígérték, hogy urat csinálnak belőlünk... Hogy tízezer lejt fogunk kapni...

A kép döbbenetes. Az egyik oldalon a módos, a román paraszt, akinek otthon negyven hold földje van, szolgát tart a lova mellett és feljött, engedve az ígéretnek, a nyolc- és tízezer lejes ígéretnek, unszolva, kedvetlenül.

Háborg, fenyegetőzik, szitkozódik, hogy becsapták őket. Furesa helyre küldi a tanácsos urakat s ráordít az üzemfőnökre...

A másik oldalon pedig a letört, kirugott, ki-

semmizett magyar munkás, aki boldogan venné magára a leköpött utcaseprő-ruhát és boldogan seperne azzal az utcaseprővel, amibe ez a másik negyvenholdas belerugott.

Kitüntetésnek és boldogságnak venné azt, amire ez a másik azt mondta, hogy család.

Napestig dolgozna azért a kenyérért, amit a másik visszazugott.

Es ott áll a folyosón és az ablakmélyedésekben, lehajtott fejjel, tehetetlenül és agyonsújtottan. Nézi, hogy folyik a vásár, hogy folyik az átközödés és a szitok, az állása körül, amibe ő olyan boldogan visszamenne.

Régi választási bűnökért, régi választási ígéretékért hajítottak ki most az állásukból huszéves szolgálat után, tisztviselőket és munkásokat, hogy helyükre becsaljanak és behazudjanak olyanokat, akiknek ez nem kell, akik ezt visszalöklék.

Zsong, kavarog, viharzik az élet a nagyvárad városháza folyosóján, a kisemmizett kisebbségi élet komprimált képe viharzik itt és vérzik el halálosan.

Milliók gépeket véd Bazili Mihály, nem tehet arról, ha ugyanakkor megvéd 96 kisebbségi életet

A nagyvárai villamosmű folyosóján hiába jelentek meg az újonnan kinevezett tisztviselők és munkások. Nem foglalhatták el állásaikat.

Bazili Mihály megtagadta a nagyvárad tanácshatározat végrehajtását, megtagadta azért, mert nem vállalja a felelősséget, hogy egyszerű politikai okok miatt, milliók gépek között, avatlatlan kezek dolgozzanak felelőtlenül.

Visszautasította azért, mert nem hajlandó akceptálni üzemtechnikai szempontból azt, hogy azért, amiért a választások alkalmával a liberális pártnak szavazatokra volt szüksége, most milliók gépek robbanjanak, zúzódnak és esetleg hosszú heteken vagy hónapokon keresztül, egy százezer lakosú város villanyszolgáltatás nélkül maradjon.

Bazili Mihály a szakértelem és szaktudás embere. Ragaszkodik álláspontjához és nem engedi azt, hogy egyik napról a másikra, új és szakmához nemértő emberek dolgozzanak ott,

ahol husz éve dolgozik egy munkás.

Bazili Mihály ezt kihangsúlyozta. Megmagyarázta, hogy teljesen lehetetlen az, amit tőle a nagyvárad városi tanács követel. Megmagyarázta százszor is, hogy ez nem politika, hanem csak az üzem biztosítása, csak a milliók gépek megvédése.

Bazili Mihály kihangsúlyozta, de nem úgy a városi tanács, amelyik csak politikát lát és semmi egyebet.

A legnagyobb megdöbbenéssel halljuk azt, hogy most ezt a politikai szempontot akarják kicélezni Bazili Mihály ellen, hogy a politikai jellegű akarják kidomborítani és az ostromállapot rendelkezései alapján készülnek fellépni ellene.

Föl sem tételezhetjük, hogy idáig fejlődhetnek a dolgok. Hogy a városi tanács gyűlölködő politikája ilyen méreteket is ölthet.

A 174 elbocsátott kisebbségi tisztviselő és

Óriási felhőszakadások Jugoszláviában

Belgrád, augusztus 4

Az utóbbi napokban Jugoszláviában hatalmas esőzések voltak. A felhőszakadások több helyt megduzzasztották a folyók vizét. Alexandrovatz város környékén a folyók elhagyták medreiket és hatalmas területet öntöttek el a város környékén az országutakat és a vasúti sínek viz alatt vannak. Alexandrovatz város alacsonyabban fekvő házai a víz alá kerültek, a magasabban fekvőknek a pincéit öntötte el az áradás.

Belgrádban a villámcsapások több embert megöltek.

A BUKARESTI TŐZSDE ZÁRLAT

ÉRTÉKPIAC

Adóbónok: 36, Banca Naționala 5200—5180, Resica 416, Mica 1270—1280, Credit Minier 258—260, Stabilizációs kölcsön 40, Kisajátítási kötvény 42 és fél—43, Banca Românească 250—255, Banca de Credit 215—220, Romcomit 250—275, Comro 200—210, Albina 130—150.

VALUTAPIAC

Magánkliring árfolyamirányzatok: Francia frank: 9.10—9.20, pengő: 29—32, dollár: 145—147, angol font 698—702, svájci frank: 46. Általában: szilárdulás.

GABONAPIAC

Buza 80-as 48.000 lej, 75-ös 44.000 lej, 72-es 38.000 lej, mind ab Bukarest.

Arpa 22.000 ab állomás.

Zab 33.000 ab Bukarest, új zab 29.000 ab Bukarest.

Tengeri 26.000 ab Bukarest, 24.500 ab állomás.

Viktoria borsó 50—51, takarmány 30—31.

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

PECHES KOR

A legfiatalabb magyar írók problémái

Irtá: MÓRICZ ZSIGMOND

Szerkesztők, kiadók nem győznek eleget panaszkodni, hogy nem találnak fiatal írókat, akiknek a munkáját érdemes volna napfényre hozni.

Ezzel szemben az a tény, hogy soha a fiatalság nem vetette rá magát olyan tömegben az írásra, mint ma. Természetes is, mert a fiataloknak nincs munkájuk. Nem tudnak állásba jutni, nem tudják energiájukat kielégíteni. Az írás viszont látszólag nagyon könnyű foglalkozás. Az írást mindenki megtanulta az iskolában s papír és ceruza is akad.

Özönlenek tehát a szerkesztőségek felé az írások, mint a verebek a buzatáblára, hogy onnan elhessegesse őket, kereplővel és madárijesztő papírkosarakkal, — mert ott nem éppen madarakat, hanem kizárólag csakis énekesmadarakat várnak.

Ha közelebbről megvizsgálja az ember az újonnan jötteket, nincs joga senkinek azt mondani, hogy tehetségtelenségek áradata. Csak a közvélemény nem áll oda egyesek mellé, hogy a zseni, a kivételes nagyság áhítatát üsse rá egy-egy névre. Sok az író, sok a tehetséges író is, de hiányoznak a rendkívüliek.

Ebben megegyezik ma az intézkedők egész kongresszusa.

*

Milyennek kell lenni egy fiatal írónak, ha sikert akar elérni?

Először is műveltnek kell lennie. Műveltséget az iskola magában még nem ad, legalábbis akkora műveltséget, hogy az a közönségnek imponáljon. Ezt a többletet az író magánszorgalommal szerzi meg. Az író az életét a betűtengeren éli le. Ővé a könyvtár és az éjszaka. Az az író, aki strandolni megy és evez és sportol, az nem lesz író. Akadhatnak kivételes tehetségek, akik még emellett is Maeterlinké válnak, de a normális az, hogy a szellemi munka emberei elhanyagolják a testet, mert nincs idejük rá, hogy társadalmi és sportklubbeli szerepléssel össze bíriják egyeztetni a lelki munkát.

A mai fiatalságra tehát a szabad természetnek ez a mostani divatos hatalmas varázsa, lecsapolóan és megnyugtatóan hat: aki a Dunán megtanulja a lélek kielégítését, az nem érzi a kényszert, hogy a könyvek áramlatán keresse meg a szárnyalást. Általában ma a fantáziát jobban megragadja a technika, a kémia, a tudomány gyakorlati alkalmazása, mint a képzelem romantikus láza. Ma a gondolkodás racionalisabb, mint régebben volt. És a romantika a lelki és lelkesítő lendületeket váltja ki, a racionalis gondolkodás eredményeket keres. Az „eredmény” viszont mindig igen szűkkörű és amint valaki elérte, már túl is van rajta. A lobogó romantika hegycsúcsokat lát s a csúcsok állandóan rózsaszínű fényben égnek. Az „eredmény” rendkívül kiábrándító, mert legfeljebb egy megjelent verset hoz minimális honoráriummal. Ezt már csak a mesés szédületben égő ifjú látja nagy dolognak, a ma józan gyermeke elkedvetlenedik és sokalja a ráfordított fáradságot. Egy dunai délután kielégíti az ifjút, egy versbódulatban töltött nap kiábrándítólag hat rá. Ma ott érzi a költészet varázsát a fiatal lélek: itt elvesztett munkát és elvesztett álmot talál. Ez az oka, hogy a mai fiatalság költészete kétségbeesetten komor és lehangolt: tízezer és harmincezer fiatal menekül a hétyvégen a Dunára és százezer a hegységekbe és erdőkbe s a szabad természetből isszák tele magukat költészettel. Verset csak az ír ma, aki beszorul valamilyen ok miatt a sötét és zárt szobába s keserűen vonja le a saját életének konzekven-

BUDAPESTI LEVÉL

Idegenforgalom

IRTA:
Zsolt Béla

A bécsi gyors délből indul a Kelet felé. A perrenon alig hallani magyar szót. Leghangosabban a német harsog. Az angol már ritkább és halkabb. Francia, olasz, cseh, román szigetek. Fezes török is akad. Maharádzsa ezuttal nincs.

Olyan büszkeséggel és meglepődéssel figyelem őket, mint a boltos a padoktól nyüzsgő üzlethelyiséget, vagy a színigazgató a táblás házat. Végre, annyi erőlködés után, sikerült, „bejött” az idegen. Ez a bécsi gyors már majdnem olyan, mint a külföldi nemzetközi vonatok. Csak be kell nézni a fülkébe: peretes szekrénybőröndök, remek utikosztümök, a kezében Times, a Temps, a Corriere, az Adbelver, a Prager Tagblatt, egy-két cirillbetűs lepedő. Többségben természetesen még mindig a Presse. Nem baj. A bécsiek is felvesznek az idegenforgalmi statisztikába, ha megérkezem. Én is javítom

Bécsben a számarányt, ha nem is vagyok „igazi” idegen. Az igazi idegen Nyugatról, vagy a tengerentúlról jön, de amíg ideérkezik, be kell érniük egymással és úgy kell viselkedniük, mintha komolyan idegeneknek tartanók egymást. (Holott a bécsi Bristol portása minden pestit a nevén üdvözlő és a pesti Royalban úgy fogadják a bécsi nagykereskedőt, mintha nyaralásból térne vissza a hotelbe, ahol állandó lakása van.)

Ain van a vonaton szép száma olyan idegen is, aki most látta először Pestet. Háromtagú reichsdeutsch társaságba ültet az étkezőkocsi főpincére, a két ur és a hölgy érezhetően először élvezték a szép dunai kilátást a Gellért-heggyel és a Várhegygel, ahogy ezt a prospektus előírja. Hallgatódzom. Sohasem csináltam interjút idegennel és most várom, mikor felkendezik el az elragadtatás obliqát szöve-

gét, amelyet eddig minden külföldi mint a ugyanarról a papírlapról olvasott volna fel, akár az uralkodók a trónbeszédet. De nem lelkenedeznek. Bágyadtak. Az összekötőhidon robogunk és ők egyetlen pillantásra sem méltatják a gyönyörű budai tablót. Az egyik ur kitekint a baloldali ablakon, Csepel felé. Látja a töménytelen gyárkéményt, a rádió meredek antennáját, a lagunaszerű szigetcsoportot. Hirtelen felémfordulva megkérdi:

— Mi ez, kérem?

— Csepel.

— Ah, Csepel! — szólal meg felélénkülve a másik ur.

— Csepel, — mondom — a Weiss Mandfréd...

— Ah, Csepel, — mondja még élénkebben a másik német. — Lederer...

— Nem Lederer, — magyarázom, mert azt hiszem, a német nagyiparos vagy nagykereskedő fantáziája talán a Lederer-szeszgyárat Csepelre helyezi — Weiss Mandfréd...

— Igen, igen! Aber der Lederer!

Igaz, persze, hiszen itt dobta a Dunába kilenc év előtt Lederer kapitány a feldarabolt Kudelkát. Fantasztikus, hogy egy ilyen bűnügyi dráma mennyivel tovább él, mint egy Nemzeti Színházi dráma. Én bizony már elefelejtettem, de az idegen tud róla, holott nincs benne a prospektusban. Az idegen számon tartja a pesti nevezetességeket. Örülni kell, ha az ember hallja, milyen pontosan emlékszik a Lederer-ügy minden mozzanatára. Mert részletesen elmeséli a hölgynek és közben folyton rámpislog, hogy ellenőrizze, nem téved-e?

Én bólintok: stimmel tökéletesen, így történt.

— És megbüntették őket? — kérdi a hölgy izgatottan.

— A férfit, azt hiszem, felakasztották, a nő életfogytig tartó fegyházra került.

A hölgy elmélázva mereng Csepel eltűnő kéményei felé, utána ezt mondja:

— Hja, az ilyesmit nehéz úgy csinálni, hogy titokban maradjon!

Olyan mélabusan mondja, mint akinek egyetlen szenvedélye feldarabolt hullárszekert dobálni a folyóba és csak azért nem teszi, mert fél, hogy nem marad titokban.

Pestről nem beszéltek többet. Be kellett érnem azzal, hogy már előre szidták Bécsset.

*

A szomszéd asztalnál egy angol ur ül a feleségével. Biztos, hogy angol, holott az egész uton nem beszélt egy szót sem. A

Salamon Ernő:

Gyötörj, szegénység!

Gyötörjétek: szegénység, gyermekévek, sirás, ne hagyj el, jöjj, első betegség. (Anyám fején borogatásos esték.) Gyertek el: udvar, sár, cipőtengérek, egy lej irkára, első nap a padban, első verés, megalázás, Alázat. Gyötörjétek mind mélyebben, vadabban!

Mely édes volt, mint a tej s mint a málé, — gyötörj szegény mell. Az édesanyámé, min annyit sirtunk, annyit, mind a négyen. Gyötörj, apám melle is, mely oly régen, se nem fáj, se nem zug hörögve reggel. Jertek, szegény-emlékek el sereggel!

Gyár, hová jártam, ágy, ahol aludtam (ahol aludtam

férges barna lyukban). Gyár, hová jártam por, testek, fűrészek, veszekedések, téli ébredések. Gyere, te lány is, gyere, első szegény, Gyere, melegség, áldott jó kezében.

Ne hagyj el, sirás, gyötörj, halál a házban! Apám szeme az utolsó pusztulásban. Gyere, tudóvész, mely halálra etted. Gyere el föld is, mely őt eltemetted.

Gyötörj, szegénység, üsd, gyötörd fiad, amíg ütöd, tudd meg, meg nem tagad! Emlékezz, test, sose terülj meg asztal, kis asszonyom, ne jöjj, ne jöjj vigasszal!

Gyermekek, ne hagyjon el emléked! Szegénység! Neked mondjak verset!... Mindig néked!

ciált. Hajdan a költők privilégiuma volt, hogy a kék eget és a futó elhőt és a csilámló napfényt felfedezze s a tömeg helyett gyönyörködjek benne: ma a költő az élvező emberiség helyett a lét komor képzeit éli ki szabad verseiben.

Ez rendben is volna. Hiszen ha hazajön a vadevezős, rá is ugyanezek a komor gondolatok és érzések várnak. Bemegy a hivatalába, ha van hivatala és ott átadja magát a rabszolgai érzéseknek. Csekély fizetés, sok és fölösleges munka. Reménytelen holnap, mert ma minden reménytelen. Azt lehetne hinni, hogy ilyenformán jól esnek, ha a költészetbe megtalálna saját lelkiségének kifejezését. De mégsem kívánja az irodalmat: mert az irodalomtól a legmagasabb szempontokat várna s azokat nem kaphatja meg, mert a költő számára csak a színek konstatálása van megengedve, tilos az okok kibányászása, megnevezése és a felgyújtó hangok adása. Minden tilos, ami politikába ütközik s ma minden, minden politikai határokat sért. A politika szerepe ma az, hogy ugyahogy

fenntartsa a meglevő olyan-ilyen napirendet és hagyja békén a holnapot. A fiatal költők apró baráti és kollégális körökben vannak megbújva, mint viharban ereszt alatt a madarak és kénytelenek maguk közt csiripelni, mert ha kiszállanak és a nyílt piacon teszik azt, rögtön jön a toloncház.

A fiatal költők és írók tehát elgondolják a nagy terveket, a nagy álmokat, nagy szédületeket, — a gondolat még szabad... De meg nem írhatják s ha megírják, nem kapnak hozzá papírvilágosságot. Ma a politika mondja: „noli tangere...”

A lapok és a kiadók lámpással keresik azokat a költőket és írókat, akik az ő keretüknek megfelelő irodalmi munkákat elvégezzék. Nem találhatják, mert a fiatal és a legfiatalabb költőket, írókat és gondolkozókat egyáltalán nem elégíti ki, hogy olyan dolgokat írjanak, amelyek ennek az elmúlt és bevett és engedélyezett világnak ideáljait képviselik. Vitatkoznak tehát a saját szűk körükben s

ezekben a vitákban élik ki magukat.

Talán nincsenek is köztük véletlenül oly rendkívüli tehetségek, akik minden gátat keresztülörtenek. Akikből vulkánikus lánggal robbanjon ki a világfordító igazságok lavínja. De ha van? Hol és hogy jelenhessen meg? Hiszen minél szokatlanabb, újabb és véresebb, annál kevésbé engedik nyilvánosságra őket. Így megtörténhetik, hogy egész generációk elsikkadnak a peches korban az élet szemé és füle és szíve előtt.

*

A költőben fokozottabban van meg az önkritika és a kor ismerete. A költőnek nem kell megmutatni az utat: tudja ő magától is, hogy hol van s meddig mehet és mit tehet.

A mai költő a hallgatásban éli ki életét. A hallgatásban nagy. A némaságban végez gigászi munkát.

Tudja, hogy egy peches korba született bele és ki bírná lemérni a szenvedésnek, az el nem mondott érzéseknek fájdalmas mértékét.

Vegyenek tímsóaral menő sorsjegyeiket

Tőnyeremény 250.000 lej azonkívül 100 ezer, 50 ezer, 25 ezer, 10 ezer, 5 ezer és számos kisebb nyeremény húzás 1934 szeptember 9-én.
— Egy sorsjegy ára 50 lej. — Sorsjegyek a „Salvarea”-nál s a trafikokban. Vidékre csak az összeg előzetes beküldése ellenében küldünk sorsjegyet.

feleségével sem. A férfin szürke ruha, fehér puhaing, fekete csokornyakkendő, széles fekete vikszes cipő. A gomblyukában sportjelvény. Az asszonyon bordó selyemruha borszinű csipkével. Fekete cipő, testszinű selyemharisnya. Az újján óriási solitaire.

Úlnak és esznek.

Table d'hôte után a pincér jön a fekete-kávés kannával:

— Parancsol feketét? — kérdezte angolul.

A férfi igenlően, a nő tiltakozva bólint.

Egyik sem szólna a viláért sem. Pontosan olyanok, ahogy a humoreszkek az angolokat ábrázolják.

A férfi fekete után előveszi a szivartáskáját és rágyújt. Mire gyújt rá? Minden nyelvében benne van, hogy mire gyújt rá: havannára, persze, hogy havannára! Hogy még precízebb legyen: egy vastag havannára, amely szőke füstöt ereszt.

Hogy csekkel fizet, az csak természetes. Hogy ebéd után előveszi a Times-t, ez előrelátható volt.

Általában ez az angol pontosan alkalmazkodik a kiccshez, amelyet a bécsi operettlibrettisták az angol gentlemanről kitaláltak. Buldoggöfő, meren, szótlan, havannát szí, Times-t olvas és mégis unatkozik, — ilyennek képzelet az angol uriembert, aki még sohasem látott angolt.

És csakugyan ilyen. Ez ellen nem lehet tenni, ez egyszer a művészetnek van igazsága. Azért mindenki csodálja őket, miközben a stupiditás és az unalom szuverénitásával ásitó délutáni álmodást vezényelnek a nemzetközi közönségnek. Az angol szuverénitása most is győz.

Mindenki visszaponul a fülkéjébe és rázkódva elalszik. Csak ők ketten pirasztanak az elsőosztályú különülke bársonyán.

Úlnak a pamagon és maguk elé merednek. Nem beszélnek egy szót sem. De ez a hallgatás egészen más, mint amikor a pesti ember összevész a feleségével és duzzogva megnémul. Ebben a hallgatásban nincs ezer visszafojtott keserű mondanivaló.

Ez a hallgatás abszolút. Ezt nem tudja eltanulni senki a világ első nemzetétől. Angolul beszélni könnyű, de angolul hallgatni utánozhatatlan, egyedülálló, originális.

Ilyen komolyan, lelkiismeretesen, gögöcs öntudattal nem tud másfajta. Mintha komolyan vennék a közmondást: hallgatni arany! és ebédutáni szórakozásként a Bank of England aranykészletét akarnák szaporítani.

Védekezés a szunyog-csipés ellen

Vannak vidékek, különösen víz mellett, ahol nyáron át nagyon elszaporodnak a szunyogok. Csipéseiktől az emberek sokat szenvednek, különösen a gyermekek, akik legtöbbször türelmetlenül felkaparják a viszkető helyeket.

A szunyogcsipés ellen úgy védekezhetünk, hogy arcunkat és kezünket szalmiákszesz vizes oldatával kenjük be, akkor a szunyog nem száll rá. A szunyogcsipés helyét vizes sóval kell bedörzsölni, akkor nem duzzad meg és nem keletkezik helyén gyulladás.

Megszabadul aranyerétől,

ha

RECTO-SEROL

szérum kenőcsöt használ!

Merz & Co. Zürich készítménye.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Nagy tubus ára 120 lej.
— s Engro lerakat: Barna Miklós, București
Strada Romana 55 c., emelet.

Francia arckép Dollfussról

Egy demokrata személyi benyomásai

A kitűnő Pariser Tagblattból való ez a cikk, amelyet egy francia politikus írt Dollfussról szerzett személyes benyomásai alapján

Kicsi volt, igen, tényleg kicsi. Mindössze 1 méter 52 cm magas lehetett. Aki közvetlen közelről látta, aki találkozott vele, annak első benyomása feltétlenül ez volt: a beállítás nem rosszul sikerült, a kancellár kicsi, tényleg kicsi. Később, beszélgetés közben, előtérbe kerültek lényegének vonzó sajátosságai: szívóssága, lebilincselő mosolya (amelyről a szája két szögletében két lágy vonás lelejtkezett), lényegének melegsége, szomorúan fáradt szemének gondterhelt pillantása a magusra felvont szemöldök alatt, — az az egész átgondolt szilárdság, amellyel meggyőződéséről meggyőzni igyekezett. Ilyenkor háttérbe szorult a kancellár kis növése s az ember azt gondolta: voltak már „nagy emberek” a történelemben, akik nem voltak „magasabbak”, mint ő. De ha megszűnt a közvetlen kapcsolat, a távolból feltárult az úr a kancellár szavai és tényleges célkitűzésének lényege között: ilyenkor ismét kicsinek látszott, tényleg kicsinek.

Mert látóköre — és az igazat halottakról is meg szabad és meg kell mondani — határozottan szűk volt. Szűkebb, mint ahogy az események szemléltői általában gondolták. Hírét és tekintélyét főleg az a tény alapozta meg, hogy benne az osztrák függetlenségi gondolat megtestesítőjét látták s hogy a beékelt kis ország önállóságát az európai béke biztosítékának kiáltották ki.

Amerika, Anglia és Franciaország szemüvegén keresztül Dollfuss kancellár neve jelképpé növekedett. Komoly angol lapok nemrégiben még úgy beszéltek róla, mint „a század legjelentősebb” államférfijáról.

Rómában és Prágában, ahol Ausztria függetlenségét szintén sokra becsülik és az osztrák népet is jobban ismerik, valószínűleg elnézően mosolyogtak a kancellár diplomáciai lángészé való magasztalásán. Valójában Róma és Prága nagyon is jól ismerte azokat a rugókat, amelyek Dollfuss tetteit irányították.

A kancellár első és legfőbb szempontja a katolikus egyház volt. Pontosabban volt neki az egyház, mint maga Ausztria. A birodalmi kampóskereszt elleni állásfoglalása párhuzamosan éleződött ki Hitler országának a katolicizmus elleni os-

ztrák állásfoglalásával.

Ausztriából eszményi egyházi államot, az osztrák népből eszményi katolikusokat faragni — ez volt Dollfuss tulajdonképeni elgondolása.

Vallásos beállítottságából eredt ellen-szenve a szociáldemokrácia iránt, amely tudvalevőleg nagy tömegeket hódított el az egyháztól. Ezért hajlott szívesen Mussolini csábítására is, s rendezte meg — olasz sugalmazásra — a februári vérfürdőt, amely egyben az ő végzete is lett. A szociáldemokrácia és a keresztényszocialisták — a hitleri tanoktól még meg nem fertőzött — tömegei Dollfuss kezében az ausztriai függetlenség legerősebb bástyái lehettek volna a német náci előretöréssel szemben.

Dollfuss mindig bízott abban, hogy idővel meg fogja találni az utat az osztrák nemzetiszocialista tömegekhez.

— Hiszen osztrákok ők is, lelkükben ott él az osztrák lelke! És ha el fogom érni, hogy Berlin és München felhagyjanak uszító politikájukkal, ha majd egyenesen és őszintén szólhatok a mi nemzetiszocialistáinkhoz, akkor meg fognak érteni, mert elsősorban ők is osztrákok lesznek!

Igy nyilatkozott nem egyszer a kancellár bizalmas beszélgetések során. Ilyen megértéssel és türelemmel beszélt a náciokról, amíg egyetlen megjegyzés a baloldallal való esetleges együttműködésre vonatkozólag elég volt ahhoz, hogy ingerülten felkiáltson:

— Nem, ez lehetetlen. Az osztrák szociáldemokrácia elvesztette létjogosultságát!

Ebben a kérdésben nem volt megértő a kancellár.

És eljött a nap, amikor a jólelkű osztrák náci, akikről baráti kéznuytást remélt, meggyilkolták. Utolsó kívánságát is kigunyolták. Megtagadták tőle a halotti szentségeket.

A Dollfuss halála előtti napon alkalmazták a gyakorlatban először azt az általa kibocsátott rendeletet, amely szerint a rögtönítélő bíróság halállal sújthat minden fegyveres merényletet. A rendelet értelmében felakasztották Gerl József huszonkét éves munkanélküli aranyművesegédet, szociáldemokratát, a Schutzbund volt tagját. Ugyanekkor, számos náci-cimerénylő kisiklott az igazságos ítélet alól.

Nem hitleristát, hanem szocialistát akasztatott először Dollfuss elrettentő

ÚJDONSÁG

A FLIT-ROVARIRTÓ-POR MEGÖLI A PÓLOSZKAKAT, A BOLHÁKAT, A HANGYÁKAT ÉS A TETVEKET.

Legyek, molyok és szunyogok ellen használjuk a híres Flit-folyadékot.

példaként, hogy huszonnégy órával később ömaga legyen a nemzetiszocialisták galád merényletének áldozata.

— Hitemet nem áldozom fel életemért. Abban az államban, ahol lábbal tiporták a jogot és szabadságot, nem érdemes tovább élnem! — válaszolta a fiatal Gerl a rögtönítélő bíróság azon kérdésére: tudta-e, hogy tettét halállal büntetik?

Dollfuss kancellár történelmi tévedéséért, azért a helyrehozhatatlan hibáért, hogy a bátor és megbízható osztrák szociáldemokráciát letiporta, ahelyett, hogy velük együttesen állított volna gátat a kampóskereszt veszélyének, — életével fizetett meg. Kérdés, hogy Ausztria függetlensége nem jut-e a kancellár sorsára?

Láng Ida:

ÉG ÉS TENGER

Osszemosolyog

a tenger,

s az ég

ragyogón,

mint két

fényesarcu régi — régi szerelmes.

S mig

a kéklő hullámok

titkos beszédrel

partot érnek: forró

szemefényét

rájuk

veti a nap, mint hulló

csillogósinű aranymosolyt.

KASZTOR HALÁLA

Írta: Al. Brătescu-Voineschi

Most néhány éve, egy szeptemberi napon kimondhatatlan vágy üzött ki a szobából. Az ég végtelen kétsége s az őznek megejtő varázsa ellenállhatatlanul vonzott a szabadba. Egy óránál tovább sétáltam az utcán magamban, szótlanul, amikor egy utcakereszteződésnél szembe-találkoztam az őrnaggyal.

— Á! Jó napot!... Hogyan?... Itt?... Azt hittem, otthon van!

— Otthon?... hisz' itt van a hivatalom!

— De hiszen, ... úgy tudom, ... édesanyja beteg!

— De... Honnan tudja?... —

— Nővérem mondta, aki tegnap jött onnan, hogy nagybeteg találta őt.

Ha az őrnagy azt mondja, hogy édesanyám nagyon rosszul van, kétségkívül úgy is van. Valami egyéb bajúnak kell lennie, mint a rendes betegsége.

Aznap este életem leghosszabbnak tetsző útja után haza érkeztem. Az aggodalom összeszorította szívemet s arra készítetett, hogy kérdőzködés nélkül menjek el az üdvözlésemre siető szolgák között. A szorongás azonban megszünt, mikor édesanyámat gyengébbnek talál-
tam ugyan, mint mikor legutóbb elhagy-

tam, de nem rosszul.

— Te vagy, kedvesem?

És a szegény vak, nem láthatván engem, végig tapogatta mellemet, arcomat. Kezembe vettem a kezét, megcsókolgattam s egyre szőrtőlódtem, miért nem értetett a betegségéről?

— De, hiszen nem voltam beteg! Ki mondta neked?... Á!... az őrnagy? Akkor értem! A nővére volt nálam. A gyászest óta még nem látott s azt hitte, hogy most is olyanok talál, amilyenek azelőtt ismert... és most...

Csakugyan, ha az őrnagy nővére nem látta őt atyám halála óta, érthető, hogyan mondhatta, hogy nagyon rosszul van. Hiszen azt az asszonyt, aki egy évvel ezelőtt még fiatal és szép volt, most megvakulva s rövid idő alatt tíz évvel öregebbnek találta.

— Ha ma kissé gyengébbnek érzem magam — tette hozzá édesanyám, azért van —, mert szegény Kasztor miatt két éjszaka nem bírtam aludni.

— Miért?

Kérdésekre kívülről, az ablak alól hosszú, szaggatott vonítás hallatszott feleletképpen.

— Látod, így vonít már két éjszaka. Ez a harmadik. Szegény!... Nem tudom, mi a baja. Mária azt mondja, megmérgezték. Én azt hiszem, az öregség...

Most a kutya miatt aggódva csendben kimentem az udvarra. Kasztor lesavanyodva, nyitott szájjal feküdt az ablaknál. A cseléd, aki tudta, mennyire szeretik mindnyáján a kutyát, föléje volt hajolva: tejet próbált adni neki.

— Ugyan, mi baja lehet, Mária?

Ő sem tudta. Két napja, mióta semmit sem eszik, kifejtött a napra és vonít. Ó, Mária, mindent megtett, amit tehetett, de hiába! Kasztor egyre rosszabbul lett.

— Próbáljuk meg, adjunk neki tejet!

S a cseléd segítségével az egész csésze tejet beléerőszakoltam. A kutya, mintha jobban érezné magát, nagynehezen felkelt, farkát csóválta, megzaglászott s aztán ismét lefeküdt és hosszan, kínosan vonított.

*

Az idő későre járt. Édesanyám aludt. A nyitott ajtón át hallottam szabályos lélegzését. Természetes, hogy miután éjszaka virrasztott, most — noha Kasztor gyakran vonít — mégis el tudott aludni.

De engem nem a vonítás tartott ébren, hanem az a tömör emlék az egész csésze, amely a kutya szenvedéseinek láttára egyszerre fölébredt bennem...

Milyen világosan látom azt a nyári éjjelt, mikor a birtokunkra mentem vadászni. Látom magamat a verandán fek-

Egy tábornok rettenetes vádbeszéde

Poudroux generális szerint hiábavaló minden védekezés a gázháború ellen

Páris, augusztus 4.

Poudroux tábornok, a párisi tüzéség volt főparancsnoka s egyben a világ egyik legelső kémiai szakértője „Háború és védelem” címen könyvet írt. Ez a könyv, ha agyon nem hallgatnák, e korszak legkiáltóbb, legdrámaibb eseménye lehetne. Jobb és becsületesebb társadalmak kötelezőleg terjesztenék, ráerőszakolnák minden polgárra, mint a védőtájt.

Poudroux ugyanis, mint tábornok s mint szakértő egyaránt, megmondja az igazat.

Nagy általánosságban a vezérkar többi tagjai sem titkolhatják el, hogy a háború, amely már itt kuksol küszöbünkön, valami egészen szörnyű és ujszerű lesz. Petain marsall, a francia hadügyminiszter minap beszédet tartott a tartalékos tisztek nemzeti kongresszusán. Ime, a szónoklat legjellegzetesebb mondata:

— A legközelebbi háború úgy fog kitörni, mint a villámcsapás!

Ugyanekkor Duchene tábornok, aki a legújabb francia légi hadgyakorlatokat

vezényli, a következő vallomást tette:

— Az 1918-as légi támadások és a legközelebbi katalizma légitámadásai között olyan különbség lesz, mint a kopaszság és a gépfegyver között!

Tehát a nagyvezérkar irányító, általánosságban, maguk is jelzik már, hogy a pokol készül a földre zuhanni. S mi következtetést vonnak le ebből? Azt, hogy védj magad! Gázálarccal! Betonpincével! Ellentámadással! Hullanagyokat a hullanegyek ellen!

A következtetésnél tér el Poudroux tábornok könyve a többi generális fejtegetésétől. Mert Poudroux nem ajánlja azt, hogy adj hadihitelt, áldozz, készülj a támadásra és védelemre. Nem, távolról sem. Poudroux azt ajánlja, hogy ne vedd magadat! Ugyis hiábavaló... fuss messze! Rejtőzz el! Nincs segítség!

S akik azt mondják, hogy van, félrevezetnek.

A „Háború és védelem” biblikus erővel ható kinyilatkoztatás és útmutatás.

Könnyen érthető, hogy hallgatnak róla.

A halál sápszedői

Miből indul ki Poudroux?

Abból, hogy „a lakosság védelme” nem más, mint a gáz nagytőkéseinek üzlete. A halál e sápszedői

„bizonyos állami nagy városi szervezetek támogatásával megszervezik az úgynevezett szűrő-maszkák eladását a polgári lakosságnak a mérgező gázok ellen való megvédése érdekében. A szűrő-maszkák eladását a kémiai háborút tárgyaló római és brüsszeli nemzetközi kongresszusok határozottan ellenezték. A gáz elleni védelem egyetlen lehetséges eszköze a futás!”

De még ez sem védelem. Mert a futás csak mint sport ingyencs. Mint társadalmi jelenség drága. Szörnyű pénzbe kerül. Legfeljebb a gázgyárosok engedhetik meg maguknak azt a fényűzést, hogy megszökjenek saját gyártmányuk és saját védekezéseik elől. A tömeg, a sokmillió tömeg mozgásképtelen. Elszállíthatatlan. Ha milliók futnak, az pánik. Milliók pánikja pusztulás.

A tömeg nem védekezik a háború és a gáz ellen futással. Hanem a háborút

kell maga elől elfutamtania.

„A szűrő-maszk és a tisztított levegőjük közös rejtőhely, hogy egyszerűen beszéljek, nem egyéb, csapdánál! — folytatja a tábornok. — Félrevezetnek áldozataikat és megakadályozzák őket a menekülésben. A szűrőszervezetek csak arra való, hogy az ellenséget az ismert gázak használatában megakadályozzák s újfajta, minden szűrőn áthatoló gázok és gőzök alkalmazására indítsák. A szűrőmaszkok eladása nemcsak a legbizonytalanabb, hanem a leggyászosabb üzlet is. Ugyanis megengedi a polgári és katonai hatóságoknak, hogy elhárítsák maguktól legszentebb felelősségüket, mondván, hogy a lakosság védelme úgy is biztosított van.

Saunier, a hadsereg által elfogadott és használt álarok feltalálója, gy nyilatkozott:

— Nem tenném ki magamat a hadsereg általam tervezett maszkáiban a gázhatásoknak...

Poudroux tábornok idézi ezt a mon-

ve a teli hold nappali fényében. Nem bírom behunyni a szemem a fürjek mindenfelől hallatszók pity-palattolása miatt, mely itt közelről úgy hangzik, mint két összeütődő kő hangja, amott távolabbról pedig mintha vízesések hullanának egy teli edénybe. Kasztor időnként fölkel s forgolódásom miatt nyugtalan-kodva, hozzám jön s megszagolgat...

Látom magamat Kasztorral egy aranytárlón vadászatva. Kasztor ötven lépésnyire tőlem magasra emelt fejjel, szaladgálva keresgél. Hirtelen megáll megkövülten, mozdulatlanul, mintha bronzból öntötték volna; farka fölmered, egyik lába a levegőben. Egy lépésnyire tőle, meglapulva áll a fürj, rémülten, hipnotizáltan. Közelebb megyek és odakiáltok: „Pii”. A kutya elugrik, a fürj fölrepül s én lövök. „Keresd” — és hozza. A fürj még él, csak megsebesítettem.

Látom kettőnk tavasszal fogolyvadászatot a Lazuri-nádásban, ahol Kasztor nyugodtan, keresztül-kasul mindent átkutat, mialatt mellettünk a mezőn a paraszti kurjantgatással s sapkájukat a magasba dobálva üdvözlök a visszatérő golyákat.

Mikor a szünidőre hazajöttem, elém hozták a pályaudvarra. Micsoda jelenet volt az! A siető utasok megálltak, hogy megbámulják a kutya leihatatlan örömet, amely háromhavi távollét után viszontláta gazdáját. Elutazásom után pedig, írta édesanyám, hogyan ment le szobámba, hogy megszaglassza és hozzádör-

zsölődjek a vadászruhámmal, mely a foga-son lógott.

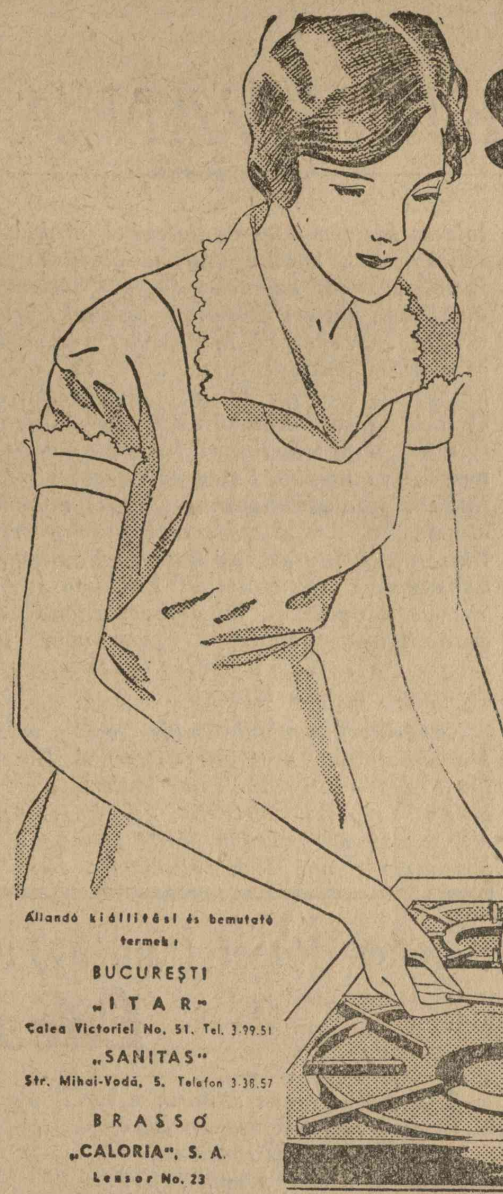
A kutya atyám ajándéka volt. Mint-ha látám: — mikor az érettségi vizsga után hazatértem, szüleim megöleltek s anyám a lépcsők alján így üdvözölt:

— Az Isten éltesen, édes fiam, s adjon neked olyan nagy örömet, amilyent te szereztél nekünk!

Aztán kézen fogott és a szobámba vezetett. Itt várt még csak rám az igazi meglepetés. A falon fegyverállvány s rajta — leghőbb vágyam: teljes vadász-felszerelés! Az ágy alól meg előbukk Kasztor; először megugat, azután meg örvendez, mintha a világ teremése óta ismerne

Milyen boldog voltam akkor! És nemcsak a szép ajándéknak örvendtem, hanem mindennek, ami körülött volt. Mert abban a pillanatban, mikor szüleimet láttam, amint szinte megijedtek haláltól, először értettem meg, milyen nagy dolog az, ha valakinek olyan szülei vannak, akik tiszteltre méltók, jók, egyek. Ha olyan anyja van, aki mindezt lemond gyermekeiért, — olyan apja, aki előtt mindenki tiszteltetlenséggel veszi le a kalapját, — ősi háza, mely apáról fiúra száll és szerető, hűséges cselédei, akik az udvar-nál öregedtek meg.

Igen, Kasztor nyoszorgása atyámat juttatta eszembe. Láttam magamat vadászatról visszatérőben vele. Bárholnan jött, mindig felvett egylovas kis kosarára. Hallgattam a kocsis rugóinak feledhe-

SHELLGAS

Csak egy gyufaszál lángja...

...és abban a pillanatban rendelkezésére áll - FÁRADTSÁG NÉLKÜL, TISZTAN ÉS KÉNYELMESEN - a „Shellgas” égő teljes forrósága. Az edények feneké nem kormosodik be, és az ételek megfőzéséhez egyharmad annyi idő szükséges, mintha más fűtő anyaggal főz, viszont az égőket játszi könnyedséggel szabályozhatja, teljesen a szükséglet szerint.

Állandó kiállítás és bemutató termek:

BUCUREȘTI

„ITAR”

Calea Victoriei No. 51. Tel. 3.99.51

„SANITAS”

Str. Mihail-Vodă, 5. Telefon 3.38.57

BRASSÓ

„CALORIA”, S. A.

Lessor No. 23

datot s felveti a kérdést: — Kell-e ennél drámaibb vallomás?

Végzetes ámitás

A generális könyve nem abban a részében a legnagyobb, ahol erről mitát rá, hogy a jövő háborúban a halál ellen nincsen védekezés. Hiszen a felvilágosodottabb rétegek régóta tudják ezt s Poudroux érdeme nem több, minthogy éppen ő, a leghivatottabb mondja most ki az igazságot.

Ellenben egészen nagy a könyv ott, ahol a tábornok levonja a társadalmi tanulságokat, mégpedig úgy vonja le, mintha nem a katonatiszti kar egyik legelőkelőbb egyénisége volna, hanem egyszerű és elszánt rebellis.

„I égül — és a kormány bünrészessége itt ér a súlyos gonoszított magaslataig — a szűrőmaszkok eladása elragadtat-

ja az izgató, sovén elemeket, fenntartja a hadiipar nyereségét és ama hávet tüplálva, hogy az ország kész és képes a háborúra, semmissé teszi a békés törekvéseket. A bizakodó népeket úgy vezeti, mint a nyájukat szokták a vágóhidra. Nem azért adják el nekik a maszkákat, hogy megvédelmessék őket, hanem azért, hogy ne láthassanak és ne védekezhessenek”.

Egyik ország sem készül a támadásra. Valamennyi a védelemre készül. A védelem a támadás új álneve.

— Ezért tapsol minden ágyugyáros minden gázgyáros, minden bomba-vállalkozó, minden gázálarc-kereskedő a védelemnek! — írja Poudroux

Mi ebből a tanulság? — kérdi a generális.

Az, hogy vedd magadat!

Vagyis az, hogy ne vedd magadat!

(m. i.)

zsölődjek a vadászruhámmal, mely a foga-son lógott.

Aztán kézen fogott és a szobámba vezetett. Itt várt még csak rám az igazi meglepetés. A falon fegyverállvány s rajta — leghőbb vágyam: teljes vadász-felszerelés! Az ágy alól meg előbukk Kasztor; először megugat, azután meg örvendez, mintha a világ teremése óta ismerne

tetlen zörejét, hallgattam atyám hangját és a tücsökök végnélküli kardalát.

Hiába takartam be fületem, hogy elaludjak. Elmém, mely most a multtal volt tele, nem hagyott elszunnyadni; a sok élmény olyan tisztán pergett le előttem, hogy bámultam rajta...

Alig egy évvel később volt. Atyám nevenapja. Az ebédől egyik végétől a másikig kinyújtott asztal: az összes rokonok és barátok. A cigányok régi nótákat huznak. Az egyik gyermek feláll s felköszönti atyámat. Most atyám emelkedik fel. Erőlködik, hogy megindulását leküzdje s kezébe veszi poharát: „Kedveseim, én is, anyátok is jó példát adtunk nektek. Adjátok Isten...” és hangja könnyekbe ful, melyek most patakzanak szeméből. Anyám ekkor fölér hajlik, hosszan megcsókolja, mi pedig mindannyian tapsolunk, a cigány pedig rázendít

És most milyen távol volt mindez!... Atyám elhunytával a halál nemcsak őt ragadta el, őt, akit szerettünk s egy hiedeg és esős őszi napon sirba tettünk, de eltűnt vele most már széthulló nemzetségünk feje is.

Megkérdeztem magamtól és nem tudtam rá megfelelni: miért kellett úgy elszéledniünk, miért nem élünk együtt mindannyian anyámmal, hogy őt gondoljuk, őt támogatassuk? Milyen esztelenek voltunk! Feltétlenül minél előbb vissza kell térnem hozzá, hogy új életre keltsem házunk fényét, melyet a halál lehellelt és sötétített.

— Á... nincs hozzá erőm! — mondtam aztán magamban. És most Kasztor nyoszorgása úgy hangzott, mintha csendes reményvesztettségem hangja volna családom romlása felett.

★

Másnap reggel a kutyának ugyanaz a panaszos hangja ébresztett föl. Felöltözök, a szegről lekasztottam puskámat, az asztalról két töltényt vettem ki a dobozból s kimentem az udvarra.

— Kasztor, ide gyere! Kasztor egész éjjel mozdulatlanul fektült, de most csodálatosképpen fölkel és utánam jött.

A cseléd meglátott, megértette szándékomat és sirva futott be a konyhába.

— Kasztor, ide gyere!

Kasztor nehezen vonszolta magát utánam az uttal szemben levő szabad térig. Itt jobb oldalára fektült, fedetlenül hagyva szive helyét...

Miután befejeztetett, úgy tértem vissza a házba, mintha üldöznének. Beléptem a szobába s a puskát az ágyra dobtam...

A jobboldali ajtó kinyílt, anyám jött tapogatózva s karjába zárt. A másik ajtón Mária és Dinu lépett be, mindketten több mint harminc éve szolgáló háznagyok. S velük együtt szótlanul sirattam Kasztor halálát, aki magával vitte messze — egyre messzebb néhány ember boldogságának örökre letűnt idejét.

(Fordította: Schenk Gyula)

S. HAJÓS ALICE:

FAUST KINN VAN A VIZBŐL

Kimeri azt mondani, hogy a mai színváz, mozi válságban van, hogy langyos üzleti levegőjében még mindig elcsépett geometriai formákon, háromszögeken, négyszögeken rágódik, hogy változatosságot az jelenti, ha a „hősnő” harisnyakötőjét nem a harisnyára, hanem csupasz térdére csusztatja, — mikor napról-napra merész, forradalmi ujitásokat vehetünk észre.

Nem egyes elszigetelt esetekről beszélünk, hanem általános világjelenségről. Ez a forradalom — a nézőtér forradalma. Ne ijedjenek meg, nézőtér alatt nem a közönséget értem, hanem a padsorokat, a székeket, az ülőhelyek forradalmát — ahogy a középkorban a népvándorlás, úgy indult meg napjainkban egy hatalmas székvándorlás kifelé a színházból. Kezdődött a mozikkal, először az udvarra, a kertmozikba. Nemsokára a színház is elkezdte útját kifelé, a szabadba és ma már se szeri se száma a szabadtéri előadásoknak. A felsőbb tizezrek operáival egybekötött meekendje a tatatóvárosi parkban, Hány János Debrecenben, a Vígsház kiépülése, illetve beépülése a Beketon-cirkuszba, mind ennek az új jelenségnek, a székek kiáldorlásának a tünetei.

A legújabb szabadtéri előadás Győrben Verdi Aida-ja a strandfürdőben. Valószínűleg azért rendezik az operaelőadást a strandon, hogy a közönség közber. fürdhessék. Hiába, élelmesnek kell lenni! Ha Mohamed nem jön a színházhoz, a színház megy Mohamed után, akár a vízbe is. Most pedig képzeld el a strandot, ezt a rikító, hangos, megafónos kanarodást, a mely eddig napfürdőt, nyári flörtöt, gyerekek hancurozását jelentette, amint a közönség áhítatlan és vízben hallgatja Aida szenvedélyes kitérőit, szárnyaló áriáit. Vagy Radames diadalmas bevonulását a fanfárok (Kohn ur felbátorodik és megcsiklandozza Mancika talpát), vagy Aida és Radames végáriját, amint szerelmi extázisában együtt mennek a halálba, mialatt öt lépésnyire mindentől Tibikét uszni tanítja az édesanyja. A darabnak vége, a hősnő összecuslik és eltűnik a 75-ös kabinba.

Lehet, hogy most engem különnek tartanak, amiért a strandot nem találom alkalmasnak drámai művek előadására. Mert ha a néző-, illetve uszóközönségnek mégis sikerül elvonatkozva belemerülni a darab szépségeibe, akkor vigyáznunk kell, nehogy belemerüljenek a vízbe is. Mondom, hangulat szempontjából drámák, népzet-tragédiák strandra nem ajánlatosak.

Mégis amíg zenedarabokat, operákat hallunk a strandon, addig nincs baj. De mi lesz, hogyha a próza is követi a zenét? Fogy fog festeni Hamlet önmarcangoló monológja a lubickoló közt? Vagy ha Kecskemét megirigyl Győr dicsőségét és ok a kecskeméti strandon a Faustot adják elő? Tán egy vidéki bácsika, aki barackot hozott be a városba, odaszól a létüket fürkésző Faustnak:

— Ugorjék be maga is a vízbe inkább, ne morfondirozzék annyit!

Mert ez is megtörténhetik.

Azoknak pedig, akik az orrukat fitoritják, „ilyesmik is csak nálunk lehetségesek” — nincs igazuk, mert — mint mondtam — világjelenségről van szó. Most áadták London egyik legnagyobb parkjában Shakespeare „Ahol tetszik”-jét. — Londoni park alatt azonban nem körülkerített árnyékos berket, vagy sétányt kell érteni, hanem egész városrészeket, ha-

talmas fás területet épületekkel, utakkal, sétányokkal, ahol épügy honolódik a forgalom, akár az utcán. Dajkák gyerek-kocsikkal, hangos csoportok ágálnak, prédikáló „speakerok” megöltast ígérnek főzélék és volapük nyelvi által, az Udo hadserege toboroz, fáradt munkanélküliek üldögélnek (akiknek még ez az „Ahol tetszik” sem tetszik), rikancsok üvöllenek és így tovább. Ezt a környezetet sem találom igen alkalmasnak költői művek előadására. Csoda-e, ha ezek után a kritikus megfeddi az egyik szereplőt, hogy hangja nem elég erőteljes? Ellenben megdicséri a rendezőt, hogy megtűzdelte a darabot néhány balettel. „hisz nem is annyira a szöveg a fontos (Shakespeare szövege), mint a látvány”.

Nagyszerű szabadelőadás volt még Dartmouthban, a tengerparton. A Királyi Tengerészeti Akadémia kadettjei előadták Euripides Electráját. Egy kapitány elragadóan ábrázolta a görög hősnő dilemmáját, a női lélek rejtelmét. Lehet,

hogy ép stratégianizsgáról jött, a hadgyakorlat után, mikor a megrázó tragédiába, a gyermeki és testi szeretet összeütközésébe oly kitűnően belemerült. Ha mégis kételkedem e militarista ifju vívódásának őszinteségében, bizonyára csak az az oka, mert nem láttam.

Ilyen előadásokat láthatunk most szárazon és vízen.

Mindezek alapján engedjék meg a színjátszás ez új, bonyodalmasabb korszaka idején felszólalnom és mint Aristoteles, a ki a darabokban a hely, idő és cselekmény egységét követelte, úgy kérem én is az igazgatókat az új egységre: a nézőtér, a szereplők és a darab egységére. Arra kérem Önöket csupán: Antigonét ne a pürstliiban, Electrát ne harcsookkal, az Éjjeli menedékhelyet ne grófkisasszonyokkal...

Mert ha már odajutottunk, hogy nem elég a darab, nem elég Verdi, kell mellé uszoda, nem elég Shakespeare, kell hozzá ballet, ha a szöveg nem oly fontos, mint

Kerekes József (Lupény):

Édesapák!

Édesapák...: most rajtunk a sor...
Ti csak álljatok szépen félre.
A karotok ugys roskatag,
Most mi ütünk a szeg fejére...

Ti harcoltatok kenyereinkért,
Halálesők csak értünk portek. --
Most új csatára, új lélekkel
Indulnak ifju regimentek...

Mi nem akarunk oltárt zuzni,
Sem üszköt dobni háztetőkre, --

Békét hozunk a bus világnak
És takarót a reszketőkre...

Nekünk oly mindegy minden ember
Ha mi győzünk, mindenki győzött...
Nekünk nincs multunk, mit sirassunk, --
A születő Jövőért élünk...

Édesapák...: most rajtunk a sor...
Ti csak álljatok szépen félre.
A karotok ugys roskatag, --
Most mi ütünk a szeg fejére!

Gyönyörű,

szép, csinos,

tetszelős...

IRTA:

VÁRADY ILUS,

A BÉCSI KOZMETIKAI ISKOLA ALAPÍTÓNŐJE

A nyári strand tömegesen vonultatja el a néző előtt egy a nőket, mint a férfiakat. A férfiak alakját a ruha sohasem tudta és nem is akarta eltitkolni, ellenben a nőknek évezredek óta arra szolgált a ruha, hogy a test formáit sokkal előnyösebben mutassa be a világnak, a mint azokat a természet megteremtette. Így a ruhanélküli strand, amelynek a dívtája szorosan testhezálló trikókat ír elő, kitűnő alkalom arra, hogy az esztéta a modern női testről bizonyos tanulmányokat végezhesen és megfigyeléseit közölhesse.

A mi egész esztétikánkat eddig a klasszikus kor, a klasszikus szobrok, a klasszikus filozófia felfogása uralta. Gyer mekkorunk iskoláskönyveiből még állandóan a fejünkbe zug és unos-untalan ismételtetjük társaságokban, hogy szép az, ami érdek, nélkül tetszik. Hát ez a meghatározás csak afféle jámbor bölcséleti szellemesség, de semminemű mélyebb alapja nincsen.

Amint sétálunk a strandon, egyszer csak lábunk odaszegeződik a földhöz és tele bámuló csodálattal kiáltunk fel: „Óh, be gyönyörű!”

Igen, óh be gyönyörű az a hölgy, aki éppen előttünk fekszik a homokban! A „gyönyörű” egészen akaratlanul csuszott ki a szánkban, de bizonyára azért, mert ennek a hölgynek a szépsége megfelel annak az ideálnak, amely a lelkünkben él, tudatosan, vagy nem tudatosan, a női szépség felől. A mi lelkünk, a mi agyunk elgondolása pedig alig lehet más, mint egy mai kor emberének a felfogása a tökéletes szépségről. A mai kor emberének pedig ezt a felfogását a rengeteg illusztráció alakítja ki, amelyet a különböző képeslapokban és újságokban, a mozikban és képtárakban lát.

A mi modern felfogásunk szerint gyönyörűnek látjuk azt a nőt, akinél teljesen arányos természet, harmonikus arcvonásokat, kifogástalanul ápolt, tiszta bőrt, kifejezésteljes szemeket, fénylő hajat találunk és természetesen egy a fej, mint a tagok, mint az arc egyes részei, orr, száj, homlok, fül formái nem csak arányosak hanem kellemesek is. — Mindjárt megjegyezzük, hogy például a mi klasszikus kor azt kívánta, hogy a homlok alacsony legyen és kissé előreugró, addig a modern ember a magas, nemességétől és intelligenciától sugárzó homlokot tartja szépnek. A renaissance festői már érezték ezt az új szépségideált és hogy a homlokot megnagyobbítsák, egyszerűen a szemöldököt leborotváltatták modelljeikkel. A mi korunk főszépségideálja, Greta Garbo is teljesen leborotvált szemöldökkel jelenik meg a vásznon, mert a természetből aránylag igen alacsony homlokot kapott. Sok színésznő, vagy dáma úgy segít magán, hogy egy jó rész leborotvált a homlok feletti hajból. Mi egészségi szempontból a szemöldök leborotválása ellen vagyunk és ha már valakinek természetből fogva igen kicsi a homloka, akkor inkább felfelé korrigálja ki magának. Ami magát a szemöldököt illeti, ezt legfeljebb csak

a táj (bár a régi „egyszerű” időkben csak a szöveg volt a fontos, a tájat táblácska jelezte), legalább egy kis maradék-illuziót hagyjanak meg nekünk.

Ha pedig látni fogják, hogy semmi sem segít, az sem, ha a színház megy a közönség után és még újabb eszközök jönnek: legyen a közönség hegytetőn, az előadás pedig a mélységben alant, vagy szimfonikus zenekar fent az égből, repülőgépeken, mialatt mi nyugodtan feketzünk dípatos uzsonnázóhelyeken, — mondom, ha már ezek az egyszerű dolgok sem segítenek, például a drámai hős egy-két halálugrása sem a körülötte tótágast álló görölökkel, színházak kivonulása cirkuszba, strandra, tengerre — akkor azt ajánlom, hagyják helyén a székeket, a nézőteret, a tájat, ellenben adjanak elő végre egy jó és értelmes darabot.

csipeszes hajkiszedéssel szabad korrigálni, de eltávolítani nem. Mert a szemöldök haj védője a szemnek por, piszok és mindenféle fertőzést magukon cipelő, vagy fullánkjukkal szurkáló ezer és ezerfajta, sokszor szabad szemmel nem is látható repülő rovarok ellen.

Amíg egyik nőre azt mondjuk, hogy gyönyörű, addig a másikat csak szépnek találjuk. Most szinte nevetséges lenne azt állítani, amint az iskolában tanultuk, hogy azért találjuk szépnek, mert érdek nélkül tetszik. Nem, mi szépnek találjuk, mert ha az alakján nem is teljes arányosság ömlik végig, de az arcában annyi bájt érzünk, hogy szívesen nézzük. Jól esik a nézése. Annakra jól esik ez a nézés, hogy egyszerűen elfelejtünk minden kritizálást és elfelejtjük az analízist. Így vagyunk legalább az u. n. faji szépségekkel. Például amikor azt mondjuk, hogy szép magyar lány, szép román lány vagy szép szász lány, vagy szép zsidó lány, stb., ugyanakkor jól tudjuk, hogy minden fajnak megvannak a maga hátrányos alakbeli és borbéli tulajdonságai, de mindezzel nem törődünk, illetve eszünkbe se jut ezzel törődni, mert ez előttünk álló nő annyira kifejezi az illető faj kedves külsőségeit, hogy mi egyszerűen szépnek találjuk és igen kellemesnek az egész jelenséget.

Amikor azt mondjuk szinte öntudatlanul egy nőre, hogy csinos, akkor csak valami éppen megfogja az érzékünket a megpillantásnál. Például rámondjuk egy nőre, hogy csinos, akinek az arca alig fog tetszeni nekünk, de viszont magával ragad a jövőnalu alakja. Vagy egyszerűen, mert igen izléseesen öltözködik. Sok nőnek a mozdulatai tetszenek meg. Ilyen esetben használjuk ezt az ugyan nem magyar, de már általában elfogadott kifejezést, hogy sikkes.

Végül, akinél ezt a szót: tetszetős, kellemes alkalmazzuk azokra a hölgyekre, akinél minden sokszor szinte ijesztő diszharmóniába ful, de, szinte egymagában a finom vonalú orr, a mélytűzű szem, a nemes formájú kéz, vagy csak a haj feltűnő szép színe, a finom bőr annyira megtetszik, hogy dacára az általában nem előnyös külalaknak, mégis tetszetősnek és kellemesnek tudjuk találni és szívesen időzünk az illető hölgy társaságában.

Természetesen a modern ember felfogása és izlése semmilyen nő jelenlétét nem fogja szívesen látni, ha az illető nem ápolt, tisztátalan, vagy ilyennek a benyomását kelti. A test és a bőr jólápoltsága a modern szépségeszmény első feltétele. Épp úgy az öltözködésben megnyilvánuló izlés. A haj, a körömök sem lehetnek elhanyagolva, sőt ezeknek a viselése, vágása is alá van vetve bizonyos divatszertüségnek.

Mindezekből látjuk, hogy a mi korunk szépségideálja, ha a gyönyörű jelzőt akarja megkapni, akkor úgy az anatómiai arányosságnak, mint a higieniai és kozmetikai kifogástalan ápoltságnak, valamint az esztétikai harmóniának mindenben meg kell hogy feleljen és emellett, ha nem meztelen, hanem ruhában jelenik meg a bírálói előtt, a divatos egyéni izlésség követelményeinek is mindig

Jókai megírta a Jövő század regényét, Károly Sándor megírta az elkövetkezendő 50 esztendő fényképének vázlatát. Az

„1984”

bevilágít és irányt mutat az 5 évtized alatt megváltozott emberiség haladására és oda érkezik el, hogy az örült fegyverkezés fogja a végén mégis csak megváltani a világ emberiségét.

Ez a regény a B. L. és Népujság júliusi ajándékregényeként megjelent.

eleget kell, hogy tegyen. Visszont a szépség fogalma sokkal kevesebb megelégedést okoz, mint a vonásoknak bizonyos kedves harmóniája és szintén a jó testi és lelki állapotok kell, hogy jelen legyen. A többi meghatározásra, mint tetszetős, kedves, kellemes, csinos, sikkes, szinte minden más nő igényt tarthat, mert a jólápoltság és korszerű divatizálás felhasználása mellett senki se zárkozhatik ki a fogalmak egyikének szépségmértője alól.

Végül, minden modern nő kifejleszteti magában a modern szépség egy új attribútumát, amely alatt az u. n. érzéki szépséget értjük és amely korunknak szinte uralkodó tendenciája lett: Ehhez az igazán kifejlődött egyéni izlés, kitűnő ápoltság, a modern ritmikus gimnasztika és tánc, valamint a kozmetika kissé jobban kihangsúlyozott és a természetnél kissé jobban felfokozott fegyvereire van csak szükség.

Kozmetikai üzenetek

Főjegyzőné: Igaza van. A mitesszereket a legtöbb nő nem veszi komolyan. Csak annyit tud róla, hogy ki kell nyomni. Így sokszor piszkos ujjakkal, vagy (mert hallot valamit róla) egy piszkos kulccsal kinyomkodja magának. Az eredmény, hogy inficiálja a bőrt, avagy egyszerűen a mitesszer már infekciós váladékát tovább viszi a bőr más részeire. Ezért az a téves néphit, hogy egyáltalában nem szabad kinyomkodni a mitesszert, mert akkor tízszer annyi támad helyette. A népek teljesen igaza van, mert a nép piszkos kézzel akarja ezt a műveletet elintézni. A szegény kis cselemlányt, vagy a mezőn arató paraszt lányt senki sem világosítja fel, hogy milyen könnyen tudja egész arcocskáját elcsufítani egy mitesszer segítségével. Tessék tehát, hölgyeim, idefigyelnél: ha az ember arcán mitesszer támad, az onnan ered, hogy az arc pórusába kis piszok hatol be és ezt eltömvén, megakadályozza a felső bőr alatt levő mirigyekből kiválasztódó faggyu eltávolítását. Ez a faggyu kis csepp formában a bőrön visszamarad és mitesszert képez. A mitesszer sötét színe porrétegből származik. Tehát teljesen téves az a felfogás is, amely a mitesszert egy kis, a bőrbe befurakodott pondrónak tartja, amely a bőr alatt levő zsírrétegből nyeri táplálékát. Közönséges piszok ez, amely összevegyül a bőr alól kifelé törekvő faggyuval. Aki tehát ezt a piszkos, egyébként teljesen ártalmatlan mitesszert el akarja távolítani, annak mindenekelőtt jól meg kell mosnia a kezét. De nem gyorsan, hanem jó sokáig szappannal, meleg vízzel. Utána alkohollal. Ezután meg kell az arcot jól mosni. De még helyesebb, ha az arcot mosás helyett jó zsíros kozmetikai kenőccsel dörzsöljük be. Ha módunkban van, ezután egy tíz percig gőzöljük, vagy sugároztatjuk. Csak most foghatunk neki a mitesszer elővételének. És pedig kinyomhadjuk egy kulccsal is, ha előzőleg a kulcs 90 fokos alkoholban legalább félóraig ázott. Persze vigyáznunk kell arra, hogy a kinyomott váladékot mindig lemossuk róla. Miután így végeztünk a mitesszerekkel, akkor azonnal az egész arcot erős alkohollal le kell mosnunk. Ezáltal elérjük azt, hogy a kinyomás által megsértett bőrrétegek gyorsan összehúzózkodva begyógyulnak s hogy az alkohol megakadályoz mindennemű fertőzést. Természetesen ez az eljárás csak akkor alkalmazható, ha aránylag nagyon kevés mitesszerük van, de ha már egész bőrfelületek vannak vele elborítva, akkor sokkal radikálisabb kurát kell alkalmaznunk. Ezt azonban már csak kozmetikus, avagy orvos végezheti el sikeresen. Mert ezek a nagy körültekintést igénylő bőrhámlasztási eljárásokkal vannak összefüggésben, ahol egy kis vigyázatlanság igen nagy szépségkárosítást idézhet elő az érzékeny arcboron.

Szép Kató, Kolozsvár. A szürkülő haj nem kell festeni. Kell és megfelelő ápolással mindig vissza lehet adni a haj eredeti színét. Teljesen fehér hajnál pedig bűn bármilyen elkövetni, mert egy matrónának semmi sem áll jobban, mint a hófehér haj. Az öregedő nő, vagy a tul-korán öregedő nő helyzete azonban egészen más, mint a matrónáé. Ennek mindent el kell követnie, hogy az öregedés jeleit úgy az arcról, min a hajából eltüntesse. S ha tanácsainkat megfogadja, ezt el is fogja érni aránylag egyszerű eszközökkel. Mindenekelőtt állandóan, gondosan olvassa ezt a rovatot.

Patikusnő. Elhiszük, hogy erősen degenerált és lelógó melleit a férje pirulái nem tudják sem keményebbé, sem formásabbá tenni. Ehhez elsősorban általános testregeneráló kúra kell. Tessék, ha lehetséges, egy hónapig valahol erős jódartalmú fürdőkertet venni. De maga a fürdő is alig lesz elégséges. Egyidejűleg

változtassa meg a menüjét is. És egy pont az ellenkezőjét mindannak a kura tartama alatt, amit egyébként enni szokott. Végezzen sok testmozgást, Gyakori mélylevegőzések ruhátlanul, de mindenestre este, lefekvés előtt és reggel felkelés után azt követő tornagyakorlatokkal. És azután többször naponta és legalább egyszer naponta szakszerű mellmasszázs. A mell bedörzsölése speciális mellizomerősítő folyadékokkal. És állandó jó kedély, könnyű szórakozások keresése és a gondok, bánatok elhagyása. Ha ezután se érez javulást az ezt követő két-három hónapban, akkor jöhet az operáció. De ezt az operációt csak erre elsősorban begyakorolt kozmetikai chirurgnak szabad elvégeznie. De ha már megtörtént az operáció, akkor ne hogy azt higgye, hogy ezzel elvégeztetett. Tessék ezután állandó mellmasszázsokat, mellornákat, mély lélegezések és erősen diétikus táplálkozást végezni. Továbbá kezdettől fogva egyénien elkészített melltartót hordani.

Kopasz hazafi. Sziveskedjék közölni velünk, hogy már édesapja is kopasz volt-e, avagy valaki a felmenő családtagjai közül, mert ez esetben aligha lehet ezen a szépséghibán változtatni. Ha ellenben a kopaszság valami nemrég kialakult betegség után jelentkezik, vagy túlságosan sürű hajnövekedés, avagy ápolatlanság következtében, akkor különböző igen jó kurákat ajánlhatunk. De minthogy minden egyes esetben más és más eljárás ajánlatos, ha körülmények lehetővé teszik, válasszukon csatolása ellenében speciális tanácsot fogunk adni. A levelet Wiener Kosmetischule Wien I. Kärntnerstrasse 21 címre kell küldenie.

Kiss Magda. A rosszul festett hajról mindenekelőtt a festéket kell eltüntetni. Erre vonatkozólag csak akkor adhatunk tanácsot, ha tudjuk, hogy haját milyen színűre és mivel festették.

Falusi tanítónő: Azt kérdezi, mit csináljon orra vörössége ellen. Nem akarjuk megsérteni, de akárhogy is kinálja a férjeura, ne igyék semminemű szeszes italt. Persze még kontyallá való édes liköröket sem, borokról nem is beszélve. Azután szakítson (ha ugyan egy falusi tanítónőnek telik még arra) a tulzsiros ételekkel. Mután ezt megfogadja, vegyen reggel és este felváltva jó meleg és jó hideg láb- és kézfürdők, de csak egy percig tartsa legfeljebb benne a lábát, vagy a kezét. Legyenek ezek a kéz- és lábfürdők olyan melegek, amilyen melegen csak kibírja. Végül dörzsölje be az orrát éjjelre megfelelő speciális krémmel. A krémekben legyen sok lanolin és kámfor.

Intéző felesége. A szem körüli ráncok kikézelése a legnehezebb kozmetikai feladatok közé tartozik. Ujabb biológiai összetételű hormon-vitamin krémekkel próbálkozunk. Amennyiben e krémekben tényleg van igazi hormon, nagyon szép eredményeket lehet elérni. Túláságosan mély fekvésű szemek kikézelése inkább a kálipasztikához tartozik. Lehet eredményeket elérni szemgimnasztikával is. Szeplői ellen chinines krémet és pudert ajánlunk. Ami a tyukszemét illeti, ezeket ne vágassa ki többé, hanem inkább savval égettesse le. A hónalja izzadása ellen nem ajánljuk az izzadási lapokat, mert ezek megakadályozzák a bőrlélegzést és ezáltal a baj később még rosszabb lesz. A kicserepesedett ajkak ellen igen jó a kakaóvaj. Durva kéz ellen glicerint, de jó minőségű és hígítva, vagy speciális kézkrem. Arcát ne maszsirozza, mert nem érti és még több ráncot csinál. A lelógó tokákat csak szakértő tudja kezelni. Hogy még jobban le ne csüngjenek, egyelőre használjon, amíg rendes kezelésbe jut, tokatartót. Haját ne mossa többé luggal és szappannal, hanem folyékony olajas samponnal. A körme a rossz körömágtól pattog szét. A többi kérdéseire legközelebb.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Egy kis francia irodalom

Beküldendő a vízszintes: 1, 20, 52, 68, 92 és a függőleges: 1, 23, 31, 38.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12					13		14		15	
16		17		18	19		20		21	
22						23				24
25				26		27		28		
29			30	31		32				33
34			35		36	37		38	39	40
41		42		43		44				45
46					47	48		49		50
51				52	53	54		55		56
		57	58				59		60	61
62	63				64	65				66
67			68	69		70	71		72	73
74			75			76			77	
		78		79	80		81	82	83	
84	85			86	87		88		89	90
92										91

VÍZSZINTES: 1. Francia költő a XIX. században, regényben megírta önéletrajzát; líráját George Sand-dal való barátsága inspirálta. 10. Azonos betűk. 12. Rakpart — németül. 13. Autómárka. 14. Német prepozíció. 15. Levegő — más nyelven. 16. Kémiában, annak a belső energiának a neve, mely az egyes elemeket vegyülésre készíti. 20. Híres francia költő; szonettgyűjteménye (Trophées) világhírű. 22. Néptörzs a Holt-tengertől délkeletre. 23. Francia teológus író (Jézus élete). 24. Azonos betűk. 25. Személyes név. 26. Katlanban van. 27. Napisten. 28. Vissza: női név. 29. Balta része. 30. Vissza: közel — németül. 32. Finn kikötő. 33. A vízszintes 32. magánhangzói. 34. Állati hang. 35. Idegen tagadás. 36. Több pápa neve. 38. Tó (Svájc, Németország és Ausztria határán). 41. Levegő — franciá-

ul (ékezetfelesleg). 43. Romain Rolland monogramja. 44. Kalandos életű francia költő a XV. században; lopás miatt egyszer akasztófára ítélték, de egyik balladájának sikere megmentette. 45. ....cartes. 46. Vissza: ügynök. 48. Indulatszám. 49. An.... (női név). 50. Római számmal 95. 51. Teher része. 52. A francia tragédia megteremtője, Richelieu pártfogoltja. „Menteur” c. darabja az első kiválóbb vigjáték. 56. Több bizánci császár neve. 57. Csillag — latinul 5) Lélek — más nyelven. 61. Tiszteletpéldány rövid. 62. Úr... — más nyelven. 64. Vissza: mássalhangzó. 66. Kópá része. 67. Vissza: slágerénekes. 68. Francia filozófus és író. 72. R-re a végén: e helyre érkezik. 74. Vissza: vicc. 76. Árny része. 77. Vissza: helytartó. 78. Igekövető. 80. Tudori rövid. 84. Tiltószó. 83. Fogoly. 84. Nobel-di-

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

jas francia költő; művei mély filozófiai gondolatokról tanuskodnak (Stances et Poèmes), 90. Zenei hang. 92. A modern európai líra megindítója volt e szerencsétlen sorsu francia költő (1821—1867).

FÜGGŐLEGES: 1. Híres francia szindarab magyar címe. 2. Francia költő; meséit és pajkos elbeszéléseit nagy közvetlenséggel írta meg. 3. Nemzetközi Labdarúgó Szövetség. 4. Táplálkozni. 5. Keltezni — ismert idegen szóval. 6. Ruhát tisztítani. 7. Német összevont prepozíció. 8. Olaszországi város. 9. Vissza: a Szajna mellékfolyója. 10. Finom — németül. 11. Francia költő („A cremonai hegedűs”). 15. Latin prepozíció. 17. Norvég drámaíró, kinek híres műve a „Nóra”. 18. Felbőrpintette. 19. Csákó része. 20. Helyrész. 21. Vissza: leányzó — németül. 23. Francia író, aki műveiben maró szatirát adott társadalmának (Gargantua, Pantagruel). 27. Francia tragédiaíró a XVII. században. 31. Az 52. vízsz. egyik tragédiája. 33. Victor Hugo egyik híres munkája. 37. Orosz folyó — mássalhangzó. 38. Francia költő és drámaíró (L'Art poétique). 39. Nagybácsi — más nyelven. 40. Olasz kötőszó. 42. Rag. 47. Barlangban van. 53. Olaj — olaszul. 54. Nedves — más nyelven. 55. Igekövető. 57. Város Dél-Spanyolországban, Andaluzia főhelye. 58. ....ója. 60. Olasz gyarmat Afrikában. 63. Német szám. 65. Hubay sok ilyen jeleneget írt. 68. R. C. 69. Járnak rajta. 70. Ó — németül. 71. Vissza: asszony — olaszul. 73. ....na (istennő). 75. Vissza: burleszkben van. 79. Keserű. 80. ....lin. 82. Muta-tószó. 84. Vissza: mássalhangzó. 85. Ruhában van. 86. Amerikai egyetem — mássalhangzó. 87. R. S. 88. ....dson. 89. 1050 — római számmal. 91. Tiltószó

A B. L. 1934 július 22-én megjelent számában közölt keresztrejtvény megfejtése a következő:

Vízszintes sorok: 1. Eötvös, torziós inga. 16. Heron. 17. Ktesibios. 22. Archimedes. 27. Vinci. 31. Adószok. 35. Bramah. 37. Henlein. 44. Guericke. 47. Watt. 50. Ady. 54. Franklin. 59. Siemens. 62. Oboa. 66. Cartwright. 74. Daguerre. 80. Hughes. 84. Elszed. 86. Puskás. 89. Auer. 92. Leila. 95. Branly. 94. Perry.

Helyes megfejtést küldöttek be: Schlett Pirokska, Neumann Miklós, Pál András, Makkai Kálmán, LÉNÁRD FERENC, Ajvász Andor, Fehér László, EISENBERG RÓZSI, Hadnagy Jolán, Szigethy Péter, Szabó László, Márton Ferenc, Kiss József, Ratiu Leontina, MÁRTON EMILIA, Mátyás Rózi, Nagy Elek, Tóth Zsigmond, ifj. Gölner Béláné, Tarsay Ernő, Gulyás László.

Eheti nyerceménkönyveinket sorsolás után a következők nyerték:

1. Lénárd Ferenc.
2. Eisenberg Rózi.
3. Márton Emilia tanítónő.

Bársonykalap az új divat

Az idei nyár kalapjai ugyancsak változtatják formájukat. Egyszer kis-kuli, más-kor nagykuli, majd meg kicsikerék formájuk van. Talán még sohasem volt ennyire különböző a kalapdivat, mint most. Asszonyszemmel nézve, nagyon praktikus a kalapdivatnak ez a sokfélesége, mivel kiválaszthatja azt a nagyságu kalapot, amely éppen legjobban áll az arcához, az alakjához, vagy a frizurájához.

A kalapok anyaga most, nyár derekán lényegesen megváltozott, bár a fehér pamakalapot változatlanul kedvelik. Erősen előtérbe nyomult azonban a selymes-fényű filc, legújabbán pedig a tükrös kalapbársony, amelyből nemcsak sapkákat, hanem ugynevezett sapkakalapokat, vagyis nagyszélű sapkákat is készítenek. A sapka kiszélesedő karimáját igen gyakran kocsagtoll, tarka selyemből készült virágcsokor, vagy raffolás díszíti.

A közkezdeltté vált kuli-kalapok mellett mindig elegáns az egészen angolos fehér-fekete összetételű, középnagyságu karimájú kalap, amelyet bársonyból, filcből, de gyakran a kettő összetételéből is készítenek.

A 6-ik éve fennáll

Oradea (nagyváradi) Zsidó Fiuinternátus ismét kibővítve,

szigorúan orth. kóser elsőrangú ellátást, legmodernebb nyugati komfortot, orvosi felügyeletet és négy szaktanár által való tanulmányi előkészítést nyújt a vidéki zsidó növendékeknek.

Az internátusi növendékek bármely oradeai liceumba, gimnáziumba, vagy kereskedelmi iskolába iratkozhatnak.

Az internátusba az idevonatkozó miniszteri rendelet értelmében csak 33 növendék vehető fel. A jelentkezés tehát **sürgősen eszközliendő.**

Komoly érdeklődőknek prospektust küld az Igazgatóság. Oradea, Str. Delavrancea (Ritook Zs. u.) 17

Az autóban nincs tekintélytisztelet...

Stockholm, augusztus 4

A Dagens Nyheter jelenti Baastadból, hogy a svéd királyt, aki ott teniszezőn vett részt, csaknem elgázolta egy száguldó automobil. A király csak úgy menekült meg a balesettől, hogy Matejka osztrák teniszbajnok az utolsó pillanatban félrerántotta a királyt a gépkocsi utjából.

AUTÓ ÉS MOTOR

1909 július 25: a „legnevezetesebb repülés” negyedszázados jubileuma

Blériot huszonöt év után újból átrepülte a La Manche-csatornát...

de ezúttal modern repülőgéppóriáson

Nevezetes jubileumot ült a technikai világ július 25-én. Louis Blériot, a nagy francia repülőgépkonstruktőr és pilóta 25 évvel ezelőtt repülte át a La Manche-csatornát. A kulturális világ, Blériot teljesítményére, addig ugyiszólván alig szentelt valami figyelmet a külvilág, és feljuggott. Blériot első tengerfeletti útja meggyőzte az embereket arról, hogy a léghajóval szemben a repülőgépe a jövő. Blériot neve azóta fogalom lett. A repüléstechnika pedig, melynek első uttorője volt, ma már közhasznú valóság és kiterjedt tudomány. Az emberiség halásan emlékeztetett meg ezen a napon Blériot nevéről, aki megnyitotta előtte a levegő óceánját.

Július 25-én volt negyedszázada annak a történelmi jelentőségű eseménynek, hogy a modern flakosnak sikerült legyőznie a tenger felett a levegőtávolságot. 1909 július 25-én kísérelte meg Louis Blériot a La Manche-csatorna átrepülését és az első sikeres tengerfeletti repüléssel bámulatba ejtette a világot.

A mai generáció talán már nem tudja megérteni azt a szenzációt, amit az első „óceánrepülés” a kulturális világban kiváltott.

A közönség akkor még bolondnak tartotta a keresves fiaskók közt vergődő repülőket s szakkörökben sem jósoltak jövőt az aeroplánnak és biplánnak, akár csak a századfordulón az automobiloknak sem.

Blériot, ki már 1906-ban Voisinnel együtt vízfölötti repülésre alkalmas aeroplánt konstruált, 1909 július 17-én távolsági rekordutra indult.

Negyven kilométert repült feszültség nélkül! Óriási eredmény, azonban kis 25 lóerős Ansini motorja, amely az aeroplánt hajtotta, áttűzsedett. Ez a motor sohasem dolgozott defekt nélkül tovább, mint 35 percig és ez a 40 kilométeres táv volt legnagyobb teljesítménye. Tudni kell ezeket, hogy Blériot tengeri útjának vakmerőségét és hatalmas kockázatát teljes egészében megértjük.

Blériot azonban tényleg vakmerő volt. Többször zuhant le primitív kísérleti gépével, mindig megszuza kisebb karcolásokkal. És különben sem volt gondolkodni való ideje. Hat nappal előbb, július 19-én Hubert Latham, Blériot nagy konkurrens, már megkísérelte a csatorna átrepülését. Azonban félutón lezuhant s egy francia torpedóromboló mentette ki, de Latham azonnal új gépet szerzett és kész volt a startra.

Igy hát, amikor Blériot azon a történelmi vasárnap reggelen Calais melletti megfigyelőhelyén megállapította, hogy a szél alábbhagy, nem sokat habozott. Az Escopette, a kormány által rendelkezésre bocsátott kísérő hajót előre küldte a tengerre és begyújtott.

Calaisi táviratok így számolnak be utjáról:

4 óra 36: Blériot felrepült. Próbáljátok szemmel tartani.

4 óra 40: Blériot rendben halad előre.

4 óra 47: Elrepült az Escopette felett.

4 óra 50: A repülőgép már francia parttól nem látható.

4 óra 56: Egy francia torpedóromboló még látja a repülőt.

4 óra 59: Blériot tovább halad, nem

nagyon magasan repül a víz felett.

5 óra: Értesítettek, mihelyt Blériot-t megtalálják.

5 óra 20: Az első óceánrepülés sikerült, Blériot 5 óra 20 perckor földet ért a csatorna másik oldalán, azonban csak 22 perc múlva talált rá P. C. Stanford rendőr, a Dover Castle mögötti réten.

A kora reggeli órák dacára nagy embertömeg gyűlt össze a csoda megtekintésére. A vámhivatalnokok is előrobogtak. Mindenki látni akarta a repülő embert. A parti őrség parancsnoka röviddel rá telefonált a felettes hatóságoknak, hogy ő is látta Blériot-t az angol partok fölé érkezni, „majdnem elképzelhetetlen gyorsasággal repült” — mondta a parancsnok. Természetes: óránként 64 kilométeres sebességet ért el a kis Ansini motor.

És most valami, ami háborzongató: Blériot tényleg joggal hihette, hogy csodagyerek vagy elvarázsolt lélek, a

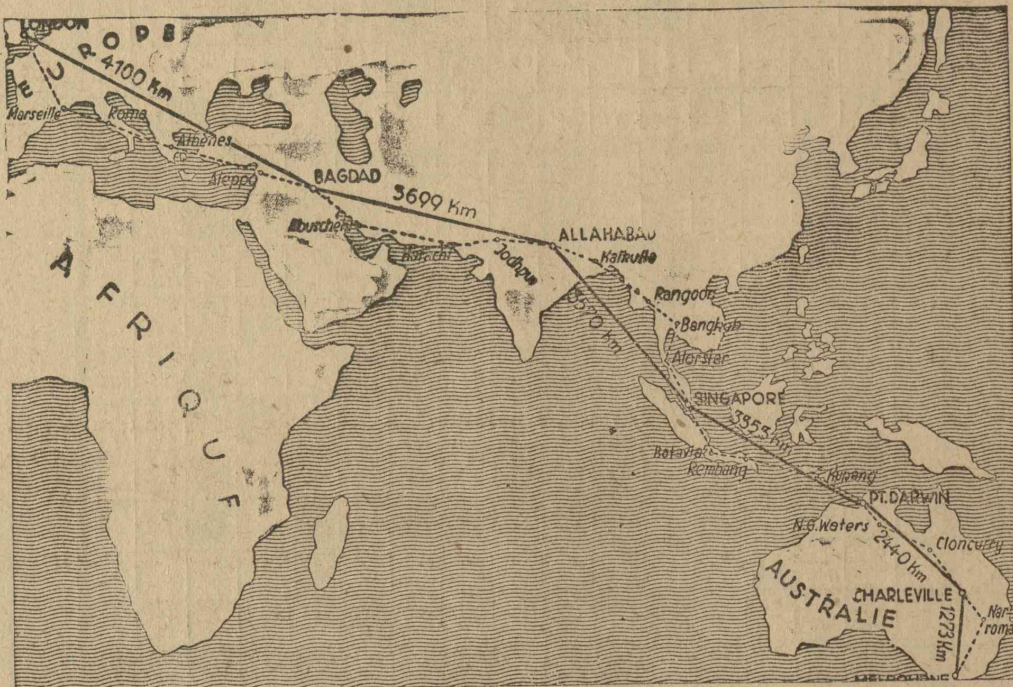
kit a szellemek segítenek. Még a tenger fölött repült, amikor az átmelegedett motor kezdett kihagyni. Pár perc és a zuhanás biztos halál. Ebben a percben egy heves hideg eső zúdult a gépre, a motor lehűlt és tovább dolgozott. Ez az esőzuhany mentette meg Blériot-t.

Mikor Blériot földet ért, valóságos idegösszeroppanást kapott az izgalomtól és az örömtől. De rövidesen magához tért. — Diadalmenetben vitték be

a doweri Warden-hotelbe, ahol már pár óra múlva megkapta a francia kormány sürgönyét, melyben a becsületrend lovagjává nevezik ki. Egy nap múlva Dover, pár nap múlva London, majd a Blériot társaság ünnepelte melegen. A londoni Savoy hotel bankettjén a Daily Mail jelentős összegű cekket nyújtott át neki elismerése jeléül.

A banketten résztvett Shackleton hadnagy, aki egy hónappal előbb tért viz-

A VILÁG LEGNAGYOBB REPU LÖVERSENYENEK TÉRKEPE

Október 20-án startol a London—Melbourne verseny mezőnye. Melbourne száz éves jubileuma alkalmából rendezik a versenyt, amelynél nagyobb alig volt a világon. Mindegy 40 versenyző nevezett, akik tizenhat nap alatt 22 közbeeső állomással teszik meg az utat Angliából Ausztráliába. A díjak összege hatmillió ötszáz ezer lej! A verseny távja 18.635 kilométer!

Forradalmi újítás az autógumi-iparban

Amerikában találták fel; szén+mész+só+víz-szintétikus „mügumi”!

Newyork, augusztus 4
A wilmingtoni Du Pont et Co nagy kémiai gyár a Dayton Rubber Co autógumigyárral társulva szénázációs találmány gyakorlati megvalósításán dolgoznak.

Hosszas kísérletezés után sikerült előállítani

a mesterséges gummit, amely éppen olyan ruganyos, mint a természetes „ruggyanta”

A korszakalkotó találmánnyal Edison régi álma valósult meg és ezzel remélik, hogy függetleníteni tudják az

amerikai nyers gummiszükségletet a behozataltól.

Az új nyersgummi gyártási költsége még nagyobb, mint a természetes gummi feldolgozási költsége. De a legszigorubb ellenőrzéssel máris megállapították, hogy viszont

nagyszerű ellenállóképessége van, kopási ideje jóval hosszabb, mint a természetes gummié.

A szintetikus gummi összetételében mint fő alkotó elem

szén, mész, só és víz szerepel.

Az új találmánynak nagy jövőt jósolnak.

Repülőgép

— mint bandita üldöző

London, augusztus 4

A londoni rendőrség, a Scotland Yard, új segédeszközt igyekszik bekapcsolni a bűnösök üldözésébe: a repülőgépet. A gépkocsi és a rádió mellett a repülőgépek munkájától várják a menekülő bűnösök felfedezését. Arra kell számítani, hogy a bűnösök ma már nem egyszer repülőgépet használnak fel menekülésre. Fontosabb azonban, hogy a menekülés irányára rendszerint ismeretlen és repülőgép utnakindításával értékes értesülések szerezhetők, amelyeket a repülőgép közölhet a menekülés útjába eső rendőri állomásokkal. Az eddig végzett kísérletek szerint

az üldözött gépkocsi 25 perccel indulása után feltartóztatható.

A megfigyelések 250 méter magasságban történtek. Az eddigiek szerint az új eszközt rövidesen beiktatják az üldözési apparátusba.

FRANCIA STATISZTIKA

a motorjárművekről a következő számokban mutatja be Franciaország autó és motorparkjának mérlegét.

1932-ben: 500.995

1933-ban: 541.601

volt a francia gépjárművek összege.

Új és ötletes eladási rendszer:

„Add ide a régi kocsidat — adok érte újat”...

London, augusztus 4

A londoni Ford-képviselő új eladási rendszert vezetett be:

a vevő 36.000 lejt fizet a vásárláskor, azután minden hónapban 7500 lejt —

Ezért és a régi autó visszaszolgáltatásáért minden évben kap egy új autót

Az új autót kifizetett adóval és biztosítási díjjal kapja.

Nem rossz!

Rádió műsor

Vasárnap, augusztus 5.

Bukarest. 11.30: Vallásos előadás, 11.45: Vallásos zene. 12: Déli hgv. 15.45: Dalhgv. 14.40: Könnyű zene. 18: Paraszttok órája, 19.05: Román zene. 20.50: Előadás. 20.45: Hanglemezek. 21: Előadás. 21.15: Rádiózenekari hgv. 22: Előadás. 22.15: Rádiózenekari hgv. 25: Rádióújság. 23.50: Kávéházi zene. — Budapest. 0.15: Hírek. 11: Protestáns istentisztelet. 12: Katolikus istentisztelet. 13.15: A miskolci városi népesség közvetítése. 14.30: Az Opera zenekarának hgv. 16: A mezőgazdák órája. 16.45: Cigányzene. 17.30: Előadás. 19: Zongorahgv. 18.40: Elbeszélés. 19.10: Hanglemezek. 20.20: Rádiószínház. 22: Hírek, sport hírek. 22.50: Katonazene. 23.45: Dzsezz. 0.45: Cigányzene. — Bécs. 11: Reggeli hgv. hanglemezen. 12.20: Szimfonikus hgv. 15.30—15: Szórakoztató hgv. 17: Gitárzene. 18: Délutáni hgv. 21.05: Német operákból. 23.20: Táncczene. 0.45—2: Cigányzene.

Hétfő, augusztus 6.

Bukarest. 15: Déli hgv. 15.45: Könnyű zene. 19.05: Rádiózenekari hgv. 20: Előadás. 20.15: Rádiózenekari hgv. 21: Előadás. 21.15: Kamarazene. 21.45: Olvasmányok. 22: Dalhgv. 22.30: Zongorahgv. 23: Rádióújság. 25.50: Kávéházi zene. — Budapest. 7.45: Torna. 10.45: Hírek. 11: Csevegés. 13.05: Cigányzene. 14.50: Szalonzene. 16.30: Diákoknak. 17: Közvetítés Bayreuthból. A „Valkűrök“ opera első felvonása. 19: A „Valkűrök“ opera második felvonásának közvetítése. 20.40: Szavaltatok. 21.50: A „Valkűrök“ harmadik felvonásának közvetítése. 22.50: Hírek. 23.10: Hanglemezek. 24: Német előadás. 0.15: Dzsezz. — Bécs. 12.50: Déli hgv. 13: Szórakoztató hgv. 14.10: A hgv. folytatása. 17.40: Kis színpad. 18.55: Délutáni hgv. 20.25: Zongoraelőadás. 23.05: Esti hgv. 23.50: Az esti hgv. folytatása. 0.30: Táncczene.

Kedd, augusztus 7.

Bukarest. 15: Hanglemezek. 15.45: Könnyű zene. 19.05: Román és könnyű zene. Románok és népdalok. 20.30: Előadás. 20.45: Hanglemezek. 21: Előadás. 21.15: Szimfonikus hangverseny. 22.15: Olvasmányok. 22.50: A szimfonikus hgv. folytatása. 23: Rádiószurnál. 23.30: Szórakoztató hgv. — Budapest. 13.05: A rendőrök hgv. 14.30: Rádióhgv. 17: Csevegés. 17.45: Délutáni hírek. 18: Hanglemezek. 19: A Kordillerák alatt, előadás. 19.50: Szalonzene. 20.50: Vig előadás. 21: Ünnepi hgv. miskolci közv. 23: Hírek. 23.40: Cigányzene. — Bécs. 12.50: Alpeshalok. 13: Déli hgv. 17.15: Gyermekek órája. 17.40: Délutáni hgv. 18.50: Dalhgv. 21.50: Szórakoztató hgv. 22.55: Fuvós zene. 23.15—1: Táncczene.

Szerda, augusztus 8.

Bukarest. 15: Hanglemezek. 15.45: Könnyű zene. 14.40: Könnyű zene. 19.05: Rádiózenekari hgv. 20.15: Rádiózenekari hgv. 21: Előadás. 21.15: Dalhgv. 21.45: Olvasmányok. 22: Dalhgv. 22.30: Klarinet hgv. 23: Rádióújság. 25.50: Kávéházi zene. — Budapest. 13.05: Szalonzene. 14.30: Cigányzene. 16.30: Diákok órája. 17: Előadás a villamosságról. 17.45: Délutáni hírszolgálat. 18.55: Szalonzene. 20: Hegedűhgv. 20.40: Csevegés. 21.15: A budapesti hgv. zenekar előadásának közv. az Állatkertből. 0.30: Cigányzene. — Bécs. 13: Déli hgv. 14.10: A déli hgv. folytatása. 15.10—15.30: Ismert művészek hanglemezei. 18.40: Délutáni hgv. 23: Fuvószene. 0.40—2: Éjszakai hgv.

Csütörtök, augusztus 9

BUKAREST. 15: Hgtem. 15.45: Könnyű zene. 19.05: szalonzene 20.15: A népművészetről. 20.30: Előadás. 20.40: Operaest. Verdi Rigoletto című operája. — BUDAPEST. 15.05: Rádióhgv. 14.50: Zenekari hgv. 17: Csevegés. 17.45: Hírek. 18: Dalhgv. zongorakísérettel. 19.10: Bura cigányzenekara. 20: Csevegés. 20.50: Hgtem. 21: Rádióújság. 22: Táncczene. 22.40: Hírek. 23: Budapest főváros hgv. zenekarának előadása. — BECS. 13: Déli hgv. 14.20: Déli hgv. folytatása. 15.10—15.30: Ismert művészek. 17.40: Kis színpad. 18.30: Délutáni hgv. 21.20: Délutáni hgv. 21.20: A bécsi szimf. zenekar hgv. 22.50: Német népdalok a nyárról. 23.50: Orgona hgv. 0.20—2: Táncczene.

Péntek, augusztus 10

BUKAREST 15: Hgtem. 15.45: Könnyű zene. 19.05: Rádiózenekari hgv. Exotikus zene. 20: Előadás. 20.15: Rádiózenekari hgv. 21.15: Zongorahgv. 21.45: Fel-

olvasás. 22: Dalhgv. 22.50: Szórakoztató hgv. 23.50: Kávéházi zene. — BUDAPEST. 13.05: Hgtem. 14.30: Rádióhgv. 16.30: Diákoknak. 17: Csevegés. 17.45: Hírek. 18: Elbeszélés. 18.30: Az állásnélküli zenészek hgv. 20: Dzsezz. 20.55: Külpolitikai szemle. 21.15: Közvetítés Salzburgból. 23: Hírek. 23.20: Cigányzene. 0.15: Angol előadás. 0.25: Dzsezz. — BECS. 12.30: Déli hgv. hgtem. 13: Szórakoztató hgv. 14.10: A szórakoztató hgv. folytatása. 17.55: Gordonkahgv. 18.55: Délutáni hgv. 20.25: Vidám dalok. 21.15: A bécsi filharmonikusok hgv. 23.15: Esti hgv. 23.50: Az esti hgv. folyt. 0.30—2: Táncczene.

Szombat, augusztus 11

BUKAREST 13: Hgtem. 15.45: Könnyű zene. 19.05: Románok és nemzeti dalok. 20.50: Előadás. 20.45: Hgtem. 21: Előadás. 21.15: Rádiózenekari hgv. Balettzene. 22: 22: Rádiópósta. 2.0: Rádiózenekari hgv. 23: Rádióújság. 25.50: Kávéházi zene. — BUDAPEST 15.05: Szalonzene. 14.30: Balajkahgv. 17.45: Hírek. 18: Elbeszélés. 19.20: A leadó postája. 19.45: Hgtem. 21: Miskolci közv. Gyóni Géza emlékünnepe. 19.10: A leadó postája. 19.45: Hanglem. 21: Miskolci közv. Gyóni Géza emlékünnepe. 22.40: Hírek. 23: Cigányzene. 24: Az Opera zenekarának hgv. — BECS. 13: Déli hgv. 14.20: A déli hgv. folyt. 15.10—15.30: Ismert művészek hgtem. 7.10: Kardal. 18.40: Délutáni hgv. 20.20: A kacagás a zenében. 21.30: Háromfelvonásos vígjáték. 0.50—2: Éjszakai hgv.

A hegyvidéken és a tengernél

Kirándulás egy magas hegycsúcsra, vagy pihenés a strand homokján, ezek az új életerőt adó nyári szórakozások, de ezt is csak akkor tudjuk teljes egészében, tökéletesen kiélvezni, ha olyan kölnvizet használunk, amelynek finom, állandó, tartós illata életvidámmá teszi minden lépésünket.

Ennek a kölnviznek megvan az a felbecsülhetetlen előnye is, hogy

a hölgyek vonzóerejét sokszorosan emeli

és ezért minden hölgy önmaga iránti kötelessége, hogy utazásakor és a nyaralás egész ideje alatt mindig tartsa kéznél:

SPORT

Hamburger és Schmidt

— Románia Davis Cup csapata Berlinben

Bukarest, augusztus 4.

Az utolsó válogató mérkőzésen Hamburger 6:3, 6:0, 7:5 arányban legyőzte Botetz.

Ezután Caracostea szövetségi kapitány összeállította Románia Davis Cup csapatát. Augusztus 17, 18 és 19-én Hamburger és Schmidt képviselik Romániát Berlinben, Németország ellen a Davis Cup selejtezőn.

A Hakoah mégis engedélyt kapott az aradi mérkőzésre:

Hakoah Bécs — Hakoah Arad
5:1 (3:0)

Arad, augusztus 4.

A bécsi Hakoah, amelyet mint megirtuk, kiutasítottak az ország területéről, lekött aradi mérkőzésének lejátszására az utolsó pillanatban mégis engedélyt kapott. Könnyen szép játékkal győzött az aradi Hakoah ellen 5:1 (3:0) arányban,

60 EZER LEJÉRT VETTE MEG MOSKÓT A HAKOAH

és nyomban magával is vitte Bécsbe. A NAC kikötötte, hogy egy év múlva igényt tart Moskóra, aki csapatában csak tartalékcéntert játszott. Guttmann, a Hakoah edzője kijelentette, hogy Moskó rendkívül tehetséges játékos, aki rövidesen „nagy” lesz. Érdekes, hogy Moskóért a francia FC Sete is versenyzett, de — elkésett...

OKTÓBER 16

— ezt az időpontot javasolta a Ripensia a Román Kupa döntőjének. Ezen a napon van a király névnapja és az uralkodó lenne a döntő vedőke.

A Grazer AK távolkeleti turáján eddig 15 mérkőzést 63:17 gólaránnyal megnyert. Első vereségét most szenvedte az osztrák csapat: Jávában 3:1 arányban kaptak ki. Táncczer Misi, a Ferencváros válogatott jobbszélsője Temesvárt nyaral szüleié. Kijelentette, hogy jövő évben hazatér végleg Temesvárra. A hír, hogy a Crisnához szerződne, csak kitalálás és hogy a Ferencváros augusztus 25-én és 26-án Bukarestben játszik (?).

PÖSTYÉN

A VILAG RHEUMAFÜRDŐJE

A festői Vág-völgyben. A legfokéletebb fűrdőbe-
rendezésekkel, nagysze-
rű thermalstrandfűrdővel
Napfűrdők, torna, tenisz,
golf, vadászat, halászat.
A legjobb társaság talál-
kozhelye. Felvilágosítá-
sok (deviza megszerzése
ügyében is): Mg. Ph. L.
Singer, Timisoara Strada
Şaguna 8 szám alatt

A kisenevi árumintavásár

Kisenev, augusztus 4

Az Oroszországgal újra felvett kapcsola-
latok arra késztették a kisenevi keres-
kedelmi és iparkamara vezetőségét, hogy
szeptember 14-től október 14-ig Bessza-
rábia fővárosában nagy őszi mintavá-
sárt rendezzen.

Az érdeklődés, mellyel ezt a kezdemé-
nyezést a mérvadó közigazgatási körök
fogadták, olyan mintavásárt biztosít,
melyhez hasonló még nem volt Romániá-
ban.

Az ország összes jelentős vállalatai be-
látták részvételük fontosságát és így a
kiállítás keretében teljes számban fog-
nak felvonulni.

Ha tekintetbe vesszük Bessarabia
nagyszerű bor, gabona és egyéb termés-
kilátásait, úgy számíthatunk ezen or-
szággrész termelőinek nagymértékben
emelkedett vásárlóképeségével, mely el-
sősorban a mezőgazdasági felszerelések-
ben, iparcikkekben és építési anyagok
nagyobbrányú beszerzésében fog mu-
tatkozni.

A felsőbb hatóságok, belátva a kisene-
vi árumintavásár jelentőségét és azzal a
szándékkal, hogy annak teljes sikeréhez
hozzájáruljanak, a vásár kiállító és lá-
togatói részére nagy utazási kedvezmé-
nyeket engedélyeztek.

Minden jel arra mutat, hogy a kereske-
delmi és iparkamara által rendezett kise-
nevi árumintavásár Bessarabia hatal-
mas gazdasági és kulturális fellendítésé-
nek méltó kifejezője lesz.

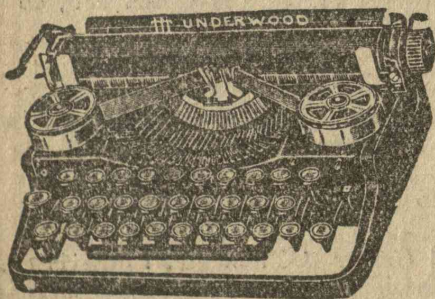
1934. ŐSZI LIPCSEI MINTAVÁSÁR

Kezdeté
augusztus hó 26.

60% vasúti kedvezmény Németországban

Az összes felvilágosítások beszerezhetők
a Lipcsei Mintavásári Hivataltól, Leipzig-Német-
ország vagy az erdélyi tisztelheteli képviselőitől;
Az erdélyi német Kereskedelmi Grémiumok
Szövetsége

Brassó-Brasov, Alsó Villa-utca 1 sz. Tel. 377.
és az erdélyi kerületi képviselőitől: Hóhr Emil
bankigazgató, Kolozsvár-Cluj, Calea Victoriei
No. 3, Nagyszebeni Német Kereskedelmi Gré-
mium, Nagyszeben-Sibiu, Str. Reg. Maria 11 sz.,
továbbá: Regat, K. C. v. Heydendorff, Bucu-
resti, Str. Surbei Vodă 16, Bánát és Arad —
Bihar — Máramaros és Szatmár megyék, Eugen
von Angertauer, Temesvár, Práporgescu tábor-
nok-ut 3, és Colonel L. Schuster, alkonzul,
Nagyvárad, Bucovina, Schmidt & Fontin, Cer-
naui, Regele Ferdinand ut 22, Bessarabia, O.
Hirsch, alkonzul, Chişinau, Str. Chiev, 105 A sz.
Moldau, Samy Brück, Jasi, Bulev Ferdinand 9.

Író- és számológép javító-műhely ifj. Todor János

voltam főműszerese a Bukaresti Under-
wood képviseletnek. Praktizáltam Berlin-
ben, Zürichben, Baselben és Bécsben.
Brassó, Kut-utca 46. — Telefon 381.

Bazalt-, vagy andesit-bányát

kitermelés céljaira keresek
megvételre vagy bér-
letre. Ajánlatokat Inginer
Stoinescu, Bucureşti, Strada
Episcopiei 5.

Eladó:

85 HP félstabil gőzgép, 24 HP Topham gat-
ter, Nut-Feder gyalugép, Ingafűrész go-
lyócsapággal, Kőfűrész, Kantinelli vá-
gógép, Duplakörfűrész automatikus lánc
transporttal, vékony gömbfa felvágására.
Brünn-Königfeld gyártmányú Sinvágógép,
Transmisziók, csapágák, szíjtárcsák, Vas-
esztergapad 1 méter csucstávolsággal,
Dinamo 7.5 Kw kapcsolótáblával, Ganz
gyártmány.

Cím: Berger Adolf, Mierourea-Ciuc.

Az ideges gyermek

IRTA: DR. KORWIN WEXBERG
FORDITOTTA: TAKACS MARIA

Az idegesség megelőzésének és gyógyítá-
sának vezérfonala, szülők és nevelők ré-
szére. A nevelés új módszerei.
Póstköltség 20.— Lei. Kapható a Brassói
Lapok könyvostályában, Brassó, Kapu-
tca 56—58. az udvarban.

ARA 75.— LEI

Szerencse, hogy létezik:

A legmodernebb óvszer és
egészen csodálatos készítmény

A tudás hatalom

Értékes könyvek szülők, pedagógusok, neve-
lők számára:

A gyermek szervezete, életműködése, táplá-
lása, gondozása, gyakori betegségei és ápo-
lása. Irta: Dr. Orosz D., színes ill. gazdagon
ellátva, 232 oldal, ára Lei 180.—

A gyermekek erkölcsi hibái és erkölcsi beteg-
ségei. Irta: Dr. Kármán E. 335 oldal,
ára Lei 120.—

Csecsemőtáplálás és táplálkozási zavarok. Ir-
ta: Dr. Kármán S., 176 oldal, ára Lei 102.—

Az ideges gyermek. Irta: Dr. E. Wexberg,
ára Lei 75.—

Orvosi tanácsok fiatal asszonyoknak. Irta: Dr.
Földes L., gazdagon ill., ára Lei 90.—

Üzenet az anyáknak. Irta: W. Stelkel. I. rész:
Kisgyermekkor (csecsemőkortól két éves ko-
rig), ára Lei 78.—

II. rész: Óvodáskor és az első iskolaévek
ára Lei 108.—

III. rész: Serdülőkor és az érettség kora
ára Lei 114.—

Kapható:

Brassói Lapok Könyvostályában

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szö 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szö. Állatkeresőknek, vagy ugyan-
azon szövegű hirdetés negyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizeten-
dők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Sepsiszentgyörgyön keres-
tetik szoba, konyhas ház meg-
vételre. Ajánlatokat pontos
leírással és ármegjelöléssel
„Nyugdíjas” jelige alatt a bras-
sói kiadóba. 13709

Hoffher herceftők raktáron.
Legolcsóbban beszerezhetők,
Rosenbaum Pál, Reghin. 13646

Gutgehende, Modern-Einge-
richtete, Chem. Putzeri und
Kleider-Faerberei wegen Ueber-
siedlung sammt Haus, sofort
zu verkaufen. Ernste Antraege
an Gutjahr Georg, Timisoara,
II. Strada, Titu Maiorescu
(Lammgasse) No. 18. 13659

Karl Fröhlich

és Tsa. kereskedése

Brassó, Mosszu-u. 30.
Telefon 221.

Állandóan dusan felszerelt rak-
tár minden kovács, lakatos,
bádógos, ács, asztalos, épi-
tész, mezőgazdasági szük-
séleti cikkből, a legolcsóbb
napi áron.

Nagy fűzőkemence- és
fűzőedény raktár

Simonffy gépgyárnál még el-
nem adott esztergapadok, bon-
zin-, villanymotorok, fűmeg-
munkáló gépek, Ajax pörölly,
szíjkerékek, közlőműtengelyek,
teljes vasöntődei berendezés,
fa- és vas-modellekkel, ugy-
szintén az épület anyaga vég-
leges elraktározás előtt, min-
den elfogadható ártért eladó.
Cluj, Str. Avram Iancu 60. sz.

Jókarban levő olcsó pianinó
kerestetik megvételre. Árjáján-
lat Thierfeld könyvkereskedés,
Fogaras. 13810

Egy MAV. 1070 mm-es go-
lyócsapágyas 1929 évi

cséplőgép

Fordson traktorról és sze-
relvényekkel rendkívül ol-
csó árban sürgősen eladó.
Megtekinthető. Dombi Já-
nos urnál Alungeni, jud
Treiscaune. Közelebbi fel-
világosítást ad a tulajdonos:

Industria-Economia Kereske-
delmi és Ipari Rt. Timisoara,
Strada Bratlanu 3.

Üzleti berendezés, diszes mű-
asztalos munkából, alkalmas
singesnek, vagy fűszeresnek,
szintén férfi- és szalonszoba-
butor, szmírna-szőnyegek, ol-
csón eladók. Remete Mór, Sft-
Gheorghe, Str. Cuza Voda 13.

Allást nyer

Kerestetik egy elsőrangú
rasztó, ugyszintén egy ügyes
autogénhegesztő és ólomfor-
csószerelő, állandó munkára.
Ajánlatok „Photogen”-hez,
Brasov, Str. Iuliu Maniu 104.
sz. nyújtandók be. 13701

Egy jó fiut kertésztanulónak,
teljes ellátással felvesz „Mária
kertészet”, Fogaras. 13810

Intelligens ügynököt keres
Lepage könyvkereskedés, Cluj.

Hímzőnőket keresek, akik
finom selyem- és lenfűzőnemű
hímzéshez állandóan munkát
kapnak. Jelentkezzenek, akik
otthon is vállalnak munkát.
Ajánlatokat „Hímzőnő” jeligére
a lap kiadóhivatalához kérek.
Kíváncsok, hogy mellékeljenek
egy-egy darab hímzett (mintát)
öltést. 13824

Nagy brassói iparvállalat
fiatal, tehetséges munkaerőt
keres, gyors- és gépirásra, au-
gól, román és német nyelvtu-
dással. Ajánlatok 21. sz. alatt
a kiadóhivatalba. 13831

Házasság

Házasságot csak régen ház va-
lók. Előjegyzésembe állan-
doan van orvos ügyvéd, mérnök,
földmérnök, kereskedő, kis és
nagyiparos, Minden korú va-
gyonlalan és vagyonos helyg,
több millió forint és ingat-
lan hozománnyal. Benézűretek
minden izakmba Bizony
15 éve fennálló házavaghozú
iroda. Timisoara Berlihelot 4.

Vidéken saját malmom és
birtokom van. Vagyonom te-
hermentes, több millió lei ér-
ték. 27 éves dzingnyált s a
huszadik század embere va-
gyok. Házamban serény munka
az egyedüli szórakozásom és
szenvédelem, miért is nin-
csen alkalmam megfelelő is-
meretségre szert tenni. Szeret-
nék megismülni és nem pénzt,
hanem tisztességes házias nőt
keresek élettársul. Tejes lel-
adó címmel ellátott levelet
„Keresztény” jeligére a kiadó-
hivatalba kérem.

Vegyes

Gyenge férfiak-

nak bérmentve küldöm sza-
badalmazott szennázócs, talál-
mányomat ismertető könyve-
met. Cím: „Patent 601” Cluj
(Kolozsvár) 1. sz postafiók.

A HAZICUKRASZAI KEZI-
KÖNYVE, Krbekné kitűnő
munkája alapján a leggyesze-
rűbb és a legkülönlegesebb
tésztaikat mindenki házálag ké-
szítheti. A legjobb cukrászda
otthon negyedannyi költséggel.
Ára félváson kötésben 40 lej.

Kirándulás a Gyilkos-tóhoz

személyenként 150 lej.
Indulás: Vasárnap reggel 4
órákor a Taxikó iroda elől

Gyógyfürdők otthon

könnyen és olcsón
készíthetők azáltal,
hogy fűrdő vizéhez
az alábbi fűrdőké-
szítmények valame-
lyikét vegyíti:

Báznai jódsó (Lei 45.—)

reuma, köszvény, islász, vérszegénység és
női bajok gyors és biztos gyógyítását ered-
ményezi.

„Biozon” fenyőfürdő (Lei 8.—)

csillapítja az idegeket, erősíti az izmokat,
felfrissíti a szervezetet.

„Oxygena” oxigénfürdő (Lei 52.—) vagy
„Carbacid” szénasvűfürdő (Lei 52.—)

gyógyít szívbajt, érclmeszesedést, női- és
idegbalokat

Kapható gyógyszerárakban és dro-
gériákban, vagy közvetlenül a főléraktnál:

Dr. I. OBERTH Korona-gyógyszertára,
Medias-Medgyes.

Díjtalan árjegyzék! Díjtalan árjegyzék!

A tüdőbaj gyógyítása, megelőzése

Irta: Dr. Müller Vilmos ig. főorvos, kir.
tanácsos. — Fontos könyv a tüdőbaj
gyógyításáról. Ára 90 lej. Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában

Küzdelem népünk egészségéért

Dr. VENDE JÁNOS tanársegéd:

A nemi betegségek

okai, tünetei, kezelése, védekezés 60 Lei

Dr. FÖLDES LAJOS főorvos:

A női betegségekről

Megelőzés, védekezés Hasznos tudniva-
lók egészséges és beteg nőknek!

Ára 102 lej. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában

Vidékre való szállításnál portót felszámítunk.

Minden külön értesítés helyett.

Ezuton tudatiuk rokona-
inkkal, jóbarátainkkal és is-
merőseinkkel, hogy Minde-
nünk,

Fischer Jenőné

szül. Körmenli Stefánia

1934. augusztus 2 án meg-
halt és rákövetkező napon
delután 5 órákor átadtuk
az anyaföldnek.

Nagyon kérjük, részvét-
látogatásokat mellőzni.

A gyászoló család.

Régi rádióját

a csikágói Belmont-gyár 1934—
1935. évi, tehát legújabb típusu
supergépére igen előnyös feltételek
mellett

becseréljük!

Külföldi összeköttetéseinkkel való
megállapodás értelmében a csere-
akció augusztus 1-től szeptember
15-ig tart. Bővebb felvilágosítást
levélben is ad

„NOVY”-rádió

Brasov, Prundul Roselor (volt Ró-
zsátér) 19. Telefon 1-99.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.-T. Brasov.